Jaarverslag

Werkingsverslag 2014
Werkingsplan 2015

vbjk

Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen

Werkingsverslag 2014

vbjk

Woord vooraf

Het afgelopen jaar was een scharniermoment voor de opvang van baby's en peuters en voor gezinsondersteunende organisaties. Zowel het Decreet Preventieve Gezinsondersteuning als het Decreet Opvang Baby's en Peuters traden tijdens het voorjaar 2014 in voege. Beide decreten bevatten doelstellingen waar ook VBJK jarenlang voor ijverde. Denk aan de competentieontwikkeling van kinderbegeleiders, de toegankelijkheid van de kinderopvang en andere gezinsondersteunende initiatieven, pedagogische ondersteuning voor de kinderopvang, participatie van kinderen en ouders in basisvoorzieningen en het belang van informele sociale steun. Het was dan ook logisch dat de werking van VBJK, die in belangrijke mate door het partnerschapsakkoord wordt betoelaagd, de implementatie van deze doelstellingen ondersteunde.

Wat de preventieve gezinsondersteuning betreft, legden we het accent vooral op hoe samenwerking vorm geven in een Huis van het Kind, op het faciliteren van ontmoeting voor kinderen en ouders en op de toegankelijkheid en participatie van gezinnen in gezinsondersteunende diensten. De begeleiding van de ontwikkeling van het Huis van het Kind in Brussel gaf ons de kans om van nabij kennis te maken met het Huis van het Kind: Wat kan het betekenen voor gezinnen en organisaties? Hoe zet je dit op poten in een context van superdiversiteit, meertaligheid en een veelheid aan organisaties? Hoe bouw je samenwerking uit? We leerden er veel over de mogelijkheden en moeilijkheden van een Huis van het Kind. Daarnaast zorgden de contacten met andere Huizen van het Kind in Vlaanderen (o.a. Antwerpen, Sint-Niklaas, Zottegem, Zoutleeuw, Lokeren, Destelbergen, Eeklo) ervoor dat we een breder beeld kregen van de ontwikkeling van het Huis van het Kind in Vlaanderen. In 2014 ging ook het ondersteuningstraject voor startende samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind, ingericht door VCOK, van start. VBJK was nauw betrokken bij de uitwerking van dit ondersteuningstraject. Dit biedt immers de mogelijkheid om de opgebouwde expertise over Huizen van het Kind ruimer te verspreiden. Tegelijkertijd willen we dit ondersteuningstraject ook gebruiken om expertise inzake toegankelijkheid en participatie – vooral opgebouwd in de kinderopvangsector – te vertalen en te verspreiden in het Huis van het Kind. Ten slotte bleven we ook inzetten op de ondersteuning van organisaties bij het realiseren van de pijler 'ontmoeting en sociale cohesie'. De opgebouwde expertise kreeg een plaats in het ondersteuningstraject.

Daarnaast werkte VBJK mee aan de forumdagen Ontmoeting, ingericht door EXPOO.
Voor de kinderopvang van baby's en peuters werd gefocust op toegankelijkheid en de kwalificatie van kinderopvangmedewerkers. In samenwerking met Kind en Gezin, begeleidde VBJK het intervisietraject over de sociale functie van kinderopvang, drie collega-groepen over participatie in de kinderopvang en het intervisietraject met de Centra voor Inclusieve Kinderopvang. Wat de kwalificatie van kinderopvangmedewerkers betreft, maakte VBJK via de twee projecten van het Europees Sociaal Fonds, met name 'Wanda' en 'Onthaalouders Sterker Maken', mooie producten aan die afgelopen jaar konden ingezet worden. De eerste afgestudeerden van de nieuwe bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind verlieten afgelopen jaar de Hogescholen en gingen op zoek naar werk in de sectoren van Kind en Gezin. Voor onze organisatie was dit een belangrijk moment: de aanbeveling die we in 2008 schreven naar aanleiding van een onderzoek naar de professionalisering van kinderopvang in Vlaanderen (Peeters, 2008) – met name de nood aan bacheloropleidingen voor de beroepen met jonge kinderen – werd daarmee gerealiseerd.

Daarnaast werd ook de beleidsaanbeveling om te investeren in pedagogische coaching (cfr. CoRe onderzoek, 2011; Eurofound systematisch onderzoek, 2014) gerealiseerd in het afgelopen jaar. Kind en Gezin richtte het lerend netwerk Pedagogische en Taalondersteunende organisaties (PTO) op. Afgestudeerden in de nieuwe PJK-opleiding gingen aan de slag in één van de elf Pedagogische en Taalondersteunende organisaties en aan VBJK werd gevraagd om dit belangrijke project te begeleiden.

De aandacht van VBJK verschoof in het afgelopen jaar dan ook van de bacheloropleiding (die prima beroepskrachten aflevert en nu op eigen benen verder kan) naar de opleiding kinderzorg en begeleider in de kinderopvang (CVO). De vele laaggeschoolde medewerkers een plaats geven in een kwalificerend traject is immers de grote uitdaging die het decreet ons stelt.
De Onthaalouderacademie in samenwerking met de CVO is in ieder geval al een belangrijke stap in de goede richting waar we verder blijven in investeren.

Op vlak van schoolkinderopvang beëindigde VBJK het onderzoek over wat schoolkinderen over hun opvang denken en werkten we mee aan de Staten-Generaal voor opvang van schoolkinderen. Daarnaast trad een nieuw thema in onze werking op de voorgrond: kleuterparticipatie en meer specifiek de transitie van thuis of kinderopvang naar de kleuterschool. Dit thema is het onderwerp van het doctoraatsonderzoek van Katrien Van Laere en van het nieuw opgestarte Educare-project in Brussel.

Wat de Europese projecten betreft werden er onder meer omwille van budgettaire bekommernissen belangrijke beslissingen genomen. Door het wegvallen van de Nederlandse partner van Kinderen in Europa werd na 13 jaar besloten om te stoppen met de Nederlandstalige editie. Ook het lidmaatschap van DECET – een netwerk dat onder meer door Jan Peeters en Michel Vandenbroeck werd opgericht in 1998 – werd gestopt. Dit bood meer ruimte om ons te focussen op het ISSA-netwerk dat meer mogelijkheden biedt om aan internationale expertise-uitwisseling te doen. Tot slot werd Chris De Kimpe, die vanaf juli als vrijwilligster werkt bij VBJK, voorgesteld en verkozen voor het program committee van ISSA. Een opportuniteit die VBJK toegang biedt tot nieuwe projecten. Samen met ISSA werd ook het Wanda-project met steun van ESF geïmplementeerd in Slovenië, Kroatië, Tsjechië en Hongarije.

In 2014 werden twee Europese onderzoeken waarbij VBJK een centrale rol speelde, afgesloten. Eén onderzoek (uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie) handelde over de rol van ECEC in het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Het tweede was een systematisch onderzoek naar de effecten van werkomstandigheden en permanent leren op de kwaliteit van ECEC. Als een gevolg hiervan werd VBJK op congressen binnen en buiten Europa uitgenodigd als 'keynote speaker', met name voor de Europese Commissie in Athene, voor de Wereldbank in Boekarest, voor UNICEF in Marokko en Tunesië en ook voor de Universiteit van Toronto.
Inhoudelijk was het een bijzonder boeiend jaar, maar financieel was het minder succesvol. Ondanks harde ingrepen in het terugdringen van kosten op Europees vlak (cfr. supra) werd er afgesloten met een omvangrijk deficit.

In de vorige jaren werden de vele activiteiten die de implementatie van het Decreet Opvang Baby's en Peuters moesten voorbereiden onder meer via ESF-fondsen betoelaagd. Deze ESF-projecten met een vrij groot budget liepen af eind 2013. Door het wegvallen van deze extra fondsen, werden deze activiteiten volledig door het partnerschapsakkoord gedragen.
Daarnaast werd er vanuit de overheid opnieuw geknipt in het budget van STOP. Kind en Gezin stelde ook de vraag om – in lijn met de andere STOP-projecten – het STOP-project los te maken van VBJK en toe te voegen aan een CKG.
We stelden eveneens vast dat de concurrentie voor de Europese projecten is toegenomen en we zien ook veel projectoproepen verschijnen met beperkte (maar broodnodige) financiering van loonkosten. VBJK staat in ieder geval voor de uitdaging om dit negatieve saldo in het komende jaar weg te werken en actief te zoeken naar nieuwe inkomsten.

Jan Peeters
Directeur

Sandra Van der Mespel
Coördinator Vlaamse projecten

Organisatiestructuur

Algemene Vergadering

Mevr. Heide-Marie Piette	Kinderopvang De Duizendpoot vzw
Mevr. Mady Van Herreweghe	Landelijke Kinderopvang
De Heer Danny Verdonck	Stad Gent, Dienst Kinderopvang

+ leden van de Raad van Bestuur

Raad van Bestuur / Algemene Vergadering

Prof. Michel Vandenbroeck, Voorzitter	Universiteit Gent, Vakgroep Sociale Agogiek
Prof. Remi Baekelmans	Expert
Mevr. Mia Brumagne	Landelijke Kinderopvang
Mevr. Min De Caigny	Vlaamse Werkgroep Diensten voor Opvanggezinnen
Mevr. Ann Rombaut	UNIEKO
Mevr. Barbara Devos	Vlaams Welzijnsverbond
De Heer Peter Masschelein	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Mevr. Jeannine Vanden Broucke	Vlaams Welzijnsverbond
Mevr. Naomi Geens	Universiteit Gent, Vakgroep Sociale Agogiek
De Heer Wim Van Esch	PPJ
Mevr. Barbara Vrijdags (*)	Kinderdagverblijven KULeuven
De Heer Gerard De Raedemaeker	Erasmushogeschool Brussel
Lien Werbrouck	Karel de Grote-Hogeschool

(*) Mevr. Vrijdags Barbara werd met ingang van oktober 2014 vervangen door Mevr. De Greef Marina.

Waarnemers

De Heer Jan Peeters	Vertegenwoordiger personeel VBJK
Mevr. Sandra Van der Mespel	Vertegenwoordiger personeel VBJK
Mevr. Katleen Govaert	Vertegenwoordiger Kind en Gezin
Mevr. Geert Keersmaekers	Vertegenwoordiger Kind en Gezin

Personeel

Coördinatoren

Jan Peeters	Directeur / coördinator onderzoeks- en Europese projecten
Sandra Van der Mespel (90%)	Coördinator Vlaamse projecten

Educatief / onderzoeksteam

Caroline Boudry (100%)	Educatief medewerker
Renilde Claesen (ziekteverlof)	Educatief medewerker / onderzoeker
Hester Hulpia (30%)	Educatief medewerker / onderzoeker
Brecht Peleman (100%)	Educatief medewerker / onderzoeker
Ellen Rutgeerts (80%)	Educatief medewerker / redacteur
Ankie Vandekerckhove (90%)	Educatief medewerker / onderzoeker
Katrien Van Laere (100%)	Onderzoeker
Veerle Vervaet (80%)	Educatief medewerker / onderzoeker
Nima Sharmahd (50%)	Educatief medewerker / onderzoeker
Arianna Lazzari (40% tot 31 aug.)	Onderzoeker
Chris De Kimpe	Vrijwilligster, educatief medewerker internationale projecten
Els Merlevede (50% van feb. tot sept.)	Educatief medewerker

STOP team

Wim De Mey (70% tot 31 aug.)	Coördinator / trainer / onderzoeker
Sven Bussens (50% tot 31 aug.)	Trainer
Els Merlevede (50% van jan. tot feb.)	Trainer / onderzoeker
Lien Capelle (80% tot 31 jan.)	Trainer
Vera Messiaen (100% tot 31 aug.)	Trainer
Hanne Deprez (70% van feb. tot juni)	Trainer

Administratie

Joske Buyle (80%)	Administratief medewerker
Mike De Cloedt (60%)	Administratief medewerker
Lucas Van Waeyenberge (50%)	Administratief medewerker

Inhoudsopgave

Werkingsverslag 2014

1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning 5
1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind 5
1.1.1 Huizen van het Kind Brussel 5
1.1.2 Ondersteuning van de Brusselse consultatiebureaus bij de transitie naar de Huizen van het Kind 6
1.1.3 Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning 7
1.1.4 Ondersteuning Huizen van het Kind. 7
1.2 Sociale cohesie en ontmoeting 7
1.2.1 Intervisie Baboes 7
1.2.2 Vlaams Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders 8
1.2.3 Open forum ontmoeting 8
1.3 Opvoedingsondersteuning 8
1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in opvoeding 8
1.3.2 Intervisie voor de Opvoedingswinkels en opvoedingspunten van de provincie Oost-Vlaanderen 9
2 Decreet opvang baby's en peuters 10
2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang 10
2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten 10
2.1.2 Project Participatie van Kind en Gezin 11
2.1.3 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang 11
2.1.4 Lokaal Overleg Kinderopvang Gent 12
2.2 Pedagogisch kader 12
2.2.1 Pedagogische materialen 12
2.2.2 Gepeuter in Kleur 13
2.2.3 Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts 13
2.3 Elke medewerker een kwalificatie 14
2.3.1 Modules 'Kennismaken met de gezinsopvang' en 'Werken in de kinderopvang' 14
2.3.2 De opleiding Onthaalouderacademie in samenwerking met de Centra voor Volwassenenonderwijs 15
2.3.3 Gezinsopvang in opleidingen die leiden naar kinderopvang 16
2.3.4 Onderzoek gezinsopvang 16
2.3.5 Vernieuwing en ondersteuning opleiding kinderopvang 17
2.3.6 Ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind 17
2.3.7 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs 18
2.3.8 Lerend netwerk Pedagogische en taalondersteunende organisatie zelfstandige kinderopvang 18
2.3.9 Begeleiden van onthaalouders 19
2.3.10 Wanda in Vlaanderen 20
3 Warme overgang 21

3.1 PhD-onderzoek - De warme overgang kinderopvang – kleuterschool 21
3.2 Modellen voor een warme overgang: Educare 21
4 Schoolkinderopvang 23
4.1 Staten-Generaal opvang schoolkinderen 23
4.2 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie: begeleidingsopdracht Brusselse IBO's 23
4.3 Schoolkinderen over hun opvang. Wat leren ze ons over kwaliteit? 24
5 Internationale uitwisseling 26
5.1 Leren van Europese onderzoeken 26
5.1.1 Assessing early childcare services I: Impact of continuous professional development and working conditions of early childhood education and care practitioners on quality, staff-child interactions and children's outcomes: a systematic synthesis of research evidence 26
5.1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving (commissioned by the European Commission) 26
5.1.3 Beleidsondersteunend werk in het buitenland 27
5.2 Europese innovatieprojecten 27
5.2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres) 27
5.2.2 International Step by Step Association (ISSA) 28
5.2.3 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA 29
5.2.4 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK) 30
5.2.5 Enhancing Quality in ECEC through Participation (EQUAP) 30
5.2.6 Eurofound 31
5.3 Internationale netwerken 32
5.3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years 32
5.3.2 Eurochild 33
5.3.3 DECET 33
5.3.4 European Quality Framework 34
6 Interne en externe communicatie 35
6.1 Strategisch communicatieplan 35
6.2 KIDDO 35
6.3 Kinderen in Europa 36
6.4 Bibliotheek 37
6.5 Website VBJK 38
6.6 Research Gate 39
7 Evenementen 43
7.1 VBJK organiseert evenementen 43
7.1.1 EnsembLEREN, 14 januari 2014 43
7.1.2 Inspiratiedag 'Huizen van het Kind in een stedelijke context' 43
7.1.3 Inspiratiedag voor Brusselse initiatieven voor buitenschoolse opvang ', Muntpunt, Brussel 44
7.1.4 KIDDOdag 2014 'SAMEN werkt!', zaterdag 10 mei en vrijdag 16 mei 2014 44
7.1.5 Gezamelijke vorming voor docenten Pedagogie van het Jonge Kind , Brussel: Kind en Gezin-Academie, 12 september 2014 45
7.1.6 Studiedag voor leerkrachten in 'opleidingen 'begeleider in de kinderopvang', Brussel: Kind en Gezin-Academie, 17 november 2014 45

7.1.7 Study visit of preschool teachers, psychologists and Government Representatives of Serbia. 24-25-26th March 2014 46
7.2 VBJK levert bijdrage aan evenementen 47
7.2.1 Keynotes op conferenties in België en Nederland 47
7.2.2 Lezingen, workshops en debatten in België en Nederland 48
7.2.3 Keynotes op internationale studiedagen en congressen 49
7.2.4 Workshops en lezingen op internationale studiedagen en congressen 50
7.2.5 Trainingen en gastcolleges binnen opleidingen en vorming 51
7.2.6 Interviews 52
7.3 VBJK neemt deel aan evenementen 52
7.3.1 Bijwonen conferenties, studiedagen en studiebezoeken 52
7.3.2 Opleiding 54
8 Adviesverlening 55
9 Publicaties 56
9.1 Brochures 56
9.2 Wetenschappelijke rapporten 56
9.3 Wetenschappelijke artikelen 56
9.4 Artikelen / hoofdstukken in vaktijdschriften en boeken 57
9.5 Artikelen in KIDDO 57
9.6 Film 58
10 Overzicht van de verkoop en verspreiding van trainingsmaterialen 59
10.1 Audiovisueel materiaal 59
10.2 Boeken, vorming- en trainingsmaterialen 59
10.3 Tijdschriften 61
11 Financieel verslag 62

1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning

1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind

1.1.1 Huizen van het Kind Brussel

Doelstelling	Het ontwikkelen van een onderbouwd en gedragen praktijkmodel voor Huizen van het Kind in Brussel, conform het nieuwe Vlaamse beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning en rekening houdend met de Brusselse context.
Resultaat	Het project 'Huis van het Kind Brussel' ging van start in 2012 in opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC); eind 2014 werd het project afgesloten. VBJK ondersteunde de **twee lokale pilootprojecten** (Huis van het Kind Jette en Huis van het Kind Nieuwland) bij het verder uitbouwen van een netwerk met relevante lokale partners. In het HvhK - Jette lag in 2014 het accent op verder verkennen van de buurt en de gezinnen, de uitwisseling en afstemming tussen de verschillende partners uitbouwen (verder werken rond organisatiefiches, opstellen van een gemeenschappelijke visie). Daarnaast werd door de partners van HvhK - Jette in 2014 een gezamenlijke activiteit op poten gezet tijdens de week van de opvoeding. Alsook werd een projectvoorstel voor de Koning Boudewijnstichting uitgewerkt. Dit voorstel werd niet weerhouden, maar heeft wel de eerste fundamenten gelegd om meer samen te werken in het kader van prenatale ondersteuning. In het HvhK - Nieuwland werd in 2014 besloten de verdere ontwikkeling van het HvhK op een lager pitje te zetten tot het einde van de verbouwingswerken in zicht is. In 2014 werd het accent gelegd op inspiratie. Met het lokaal netwerk werd een bezoek gebracht aan Gentse inspirerende praktijken (georganiseerd door VBJK). Daarnaast werd door één van de partners van het lokale netwerk, met name de Opvoedingswinkel en de Brede School-coördinator Nieuwland, een wijkwandeling met bezoeken aan interessante partners in de Marollen georganiseerd. Met de **projectstuurgroep** werd in het voorjaar 2014 verder gewerkt aan een praktijkmodel voor Huizen van het Kind in Brussel. Deze stuurgroep bestond uit de trekkers van de pilootprojecten, vertegenwoordigers van organisaties die in de toekomst een belangrijke rol kunnen spelen in het HvhK - Brussel en beleidsmedewerkers (Vlaams en Brussels niveau). Dit resulteerde in juni in een visietekst 'Samenwerken zodat gezinnen (en organisaties) er beter van worden', goedgekeurd door de projectstuurgroep. Op 6 mei lanceerde Vlaams minister Jo Vandeurzen de subsidieoproep voor Huizen van het Kind. In de daaropvolgende maanden ondersteunde VBJK intensief de uitwerking van het subsidiedossier en het tot stand komen van het Samenwerkingsverband Huis van het Kind Brussel. Op 9 mei organiseerde VBJK een **inspiratiedag** Huis van het Kind in Brussel. Doel van de inspiratiedag was inspiratie bieden en aanzetten tot

	reflectie over samenwerkingsverbanden en Huizen van het Kind in een grootstedelijke context. Dit vertrok vanuit buitenlandse (cfr. Vibeke Bing als keynote speaker) en Vlaamse voorbeelden. Er waren 80 personen, zowel vanuit beleid als praktijk, op deze dag aanwezig (meer info: zie 7.1.2 Inspiratiedag 'Huizen van het Kind in een stedelijke context'). Ten slotte werd eind 2014 gestart met de uitwerking van het **eindrapport** van het project Huis van het Kind Brussel. In dit eindrapport worden alle 'lessons learned' uit het project gebundeld en bouwstenen voor een kwaliteitsvolle ontwikkeling van het Huis van het Kind Brussel beschreven.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Hester Hulpia, Els Merlevede (feb.-aug.), Veerle Vervaet (jan.), Sandra Van der Mespel
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

1.1.2 Ondersteuning van de Brusselse consultatiebureaus bij de transitie naar de Huizen van het Kind

Doelstelling	Doel van het project is tweeledig: • In overleg met de Brusselse consultatiebureaus van Kind en Gezin (CB) een analyse maken die focust op de huidige situatie en belangrijke ontwikkelingen en uitdagingen van de CB's in Brussel. • Een intervisietraject opzetten waar wordt uitgewisseld en gereflecteerd over het vrijwilligersbeleid met het oog op concrete ondersteuningsacties.
Resultaat	Dit project ging van start in januari 2014 in opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het werd inmiddels verlengd tot eind juni 2015. Het project wordt uitgevoerd door VBJK in samenwerking met VCOK. Via verschillende acties werd er kennisgemaakt met de Brusselse consultatiebureaus. Er werd onder meer met elk organiserend bestuur (OB) een verkennend gesprek gevoerd. Deze gesprekken gaven inzicht in de werking van de Brusselse consultatiebureaus en meer in het bijzonder in hun vrijwilligersbeleid. De verkenning resulteerde in een beschrijvende nota over de Brusselse consultatiebureaus. Deze nota biedt nuttige achtergrondinformatie voor het Samenwerkingsverband Huis van het Kind Brussel, meer specifiek voor de discussie over de rol van het consultatiebureau in het Huis van het Kind in Brussel. Eén van de grote uitdagingen die elk OB vermeldde tijdens de verkennende gespreken situeerde zich op het vlak van werken met vrijwilligers. Dit thema stond centraal in het lerend netwerk. Het lerend netwerk werd opgebouwd rond het theoretische kader over vrijwilligersbeleid van Koen Vermeulen. Naast een startbijeenkomst waarin dit kader werd toegelicht, werd doorheen de vier bijeenkomsten rond de thema's visie, rekruteren en coachen van vrijwilligers gewerkt. De begeleiding van het netwerk gebeurde door VBJK / VCOK in samenwerking met Het Punt, steunpunt vrijwilligerswerk Brussel. De inzichten opgedaan tijdens het netwerk resulteerden in een inspiratiedocument 'Vrijwilligersbeleid: kader en werkbundel'. Dit

	inspiratiedocument schetst het gehanteerde theoretische kader over vrijwilligersbeleid en de wijze waarop hieraan tijdens het lerende netwerk werd gewerkt. Daarnaast bevat het een deel geschreven op maat van organiserende besturen. Dit deel is een werkdocument met de beschrijving van de huidige praktijk van het betreffende organiserend bestuur, een overzicht van de uitdagingen, de doelen en de daarbij horende acties om de doelstelling(en) te bereiken.
Projectcoördinatie	Hester Hulpia
Projectuitvoering	Liesbeth Lambert (VCOK) & Els Merlevede (VBJK)
Financiering	VGC

1.1.3 Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning

Advies	Sandra Van der Mespel is voorzitter van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning (LOO) Brussel. In 2014 vond de enige en laatste bijeenkomst van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning plaats. Wegens de sterke overlapping met het Samenwerkingsverband Huis van het Kind Brussel werd beslist het LOO stop te zetten.

1.1.4 Ondersteuning Huizen van het Kind.

Advies	VBJK volgt de ontwikkelingen op vlak van de HvhK nauw op. Vanuit de opgebouwde expertise over de HvhK biedt VBJK ondersteuning aan lokale HvhK. In 2014 bood VBJK advies aan HvhK - Eeklo (één overlegmoment), HvhK - Destelbergen (drie overlegmomenten), Inloopteam Kind en Preventie Gent (één overlegmoment), HvhK – Lokeren (één overlegmoment). Tot slot was VBJK nauw betrokken bij de uitwerking van het ondersteuningstraject Huizen van het Kind, ingericht door VCOK. Dit ondersteuningstraject richt zich op initiatiefnemers van startende samenwerkingsverbanden. In 2014 werd het tweemaal ingericht met de financiële steun van het steunpunt opvoedingsondersteuning van de provincie Oost-Vlaanderen. Aan de twee trajecten namen hoofdzakelijk medewerkers uit lokale besturen (beleidsverantwoordelijken, diensthoofden administratie, OCMW-medewerkers), coördinatoren Kinderopvang / Opvoedingswinkel/Sociale huizen/ Huizen van het Kind deel. De deelnemers kwamen zowel vanuit stedelijke als landelijke gebieden.

1.2 Sociale cohesie en ontmoeting

1.2.1 Intervisie Baboes

Advies	Op maandelijkse basis reflecteren de begeleiders over hun eigen handelen

	en over de visie en organisatie van de ontmoetingsplaats. Veerle Vervaet begeleidde deze intervisies van het team Baboes. Baboes heeft twee ontmoetingsplaatsen in Brussel.
Financiering	VZW Opvoeden in Brussel

1.2.2 Vlaams Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders

Advies	Het Vlaamse Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders waar VBJK aan deelnam, is in 2014 niet meer samengekomen. Door de komst van het Open forum ontmoeting ingericht door EXPOO (zie hieronder), is de nood om nog apart samengekomen, weggevallen.

1.2.3 Open forum ontmoeting

Advies	VBJK is betrokken bij het voorbereiden van de forumdagen Ontmoeting. Deze dagen worden georganiseerd door EXPOO in samenwerking met VCOK / VBJK en vertegenwoordigers van lokale netwerken van ontmoetingsplaatsen. De forumdag vond in 2014 plaats op 25 april en focuste op inrichting van de ruimte.

1.3 Opvoedingsondersteuning

1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in opvoeding

Doelstelling	De opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang versterken.
Resultaat	Vanaf het voorjaar 2013 tot december 2014 begeleidde VBJK, in opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, tijdens regelmatige intervisiebijeenkomsten in totaal acht Brusselse kinderdagverblijven om de opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang via een goed ouderbeleid te versterken. Na de eerste bijeenkomsten in 2013 had elke opvangorganisatie voor het eigen ouderbeleid een werkplan met doelstellingen opgesteld. De bijeenkomsten in 2014 verliepen steeds volgens hetzelfde stramien. Welke stappen heb je in je eigen traject ondernomen? Wat zijn successen waaruit alle deelnemers iets kunnen leren? Wat zijn struikelblokken of dringende situaties waarbij we je kunnen helpen? In de laatste fase van het project bereidden de deelnemers een ouderbevraging voor. Via deze ouderbevragingen evalueerden de deelnemers de resultaten van het traject op vlak van ouderbetrokkenheid; daarnaast formuleerden ze aandachtspunten die ze in de toekomst verder willen opnemen. Het project resulteerde ten slotte in een handleiding waarmee ook andere voorschoolse opvangorganisaties hun ouderbeleid op punt kunnen stellen.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet & Ellen Rutgeerts
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

1.3.2 Intervisie voor de Opvoedingswinkels en opvoedingspunten van de provincie Oost-Vlaanderen

Advies	Intervisie voor medewerkers van de Opvoedingswinkels en -punten van de provincie Oost Vlaanderen. Tijdens deze sessies reflecteren deze medewerkers over het verlenen van pedagogisch advies aan ouders.
Financiering	Provincie Oost-Vlaanderen

2 Decreet opvang baby's en peuters

2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang

2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten

Doelstelling	De kinderopvangsector ondersteunen in het werken aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang voor alle kinderen en ouders, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen.
Resultaat	In samenwerking met Kind en Gezin begeleidde VBJK drie intervisiesessies over de sociale functie van de kinderopvang. Dit project ging in 2010 van start en werd in 2014 gecontinueerd. Via dit intervisietraject wordt de sociale functie vertaald naar de praktijk van diverse opvangvormen. Aan de intervisiegroep namen pedagogisch ondersteuners deel die voorzieningen ondersteunen bij het bouwen aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang met respect voor diversiteit. Via de intervisiegroep werden de pedagogisch ondersteuners op hun beurt hierbij ondersteund. In deze kritische leergemeenschap werden diverse thema's en trajecten besproken, gaande van individuele trajecten die elke deelnemer uitbouwt binnen de eigen dienst / organisatie tot informatie over bepaalde methodieken die relevant zijn om te delen. Tegelijkertijd werden knelpunten en vragen die de pedagogisch ondersteuners ervaren bij de implementatie van de sociale functie geïnventariseerd. In 2014 ging naar dit laatste veel aandacht: de implementatie van het nieuwe decreet leidde tot nieuwe vragen en knelpunten m.b.t. de sociale functie. Deze werden eveneens besproken op de stuurgroep Sociale Functie ingericht door Kind en Gezin, waaraan VBJK ook participeert. In 2013 werd PLEIO, een besloten internetforum voor uitwisseling en discussie, als bijkomend instrument toegevoegd. In de loop van 2014 werd dit forum steeds beter benut en werd er steeds meer informatie met elkaar gedeeld tussen de bijeenkomsten door. PLEIO bevat ook alle verslagen, inhoudelijk relevante documenten en informatie over de trajecten van de deelnemers. Er namen pedagogisch ondersteuners uit 16 diverse koepelorganisaties en lokale overheden aan dit intervisietraject deel. Zowel groep- als gezinsopvang en zowel opvang baby's en peuters als opvang schoolgaande kinderen waren hierin vertegenwoordigd.
Projectcoördinatie en -uitvoering	Katrien Van Laere & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord (contactpersoon Kind en Gezin: Christine Faure)

2.1.2 Project Participatie van Kind en Gezin

Doelstelling	Kind en Gezin en zijn partners willen op een duurzame wijze actieve participatie van aanstaande ouders, ouders en kinderen installeren in de planning, organisatie, uitvoering en evaluatie in de totaliteit van het aanbod en de beleidsontwikkeling hiervan.
Resultaat	In samenwerking met de Koning Boudewijnstichting startte Kind en Gezin een project dat focust op participatie in het beleid van Kind en Gezin en participatie in de praktijk van al haar partners. Specifieke aandacht gaat naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen. VBJK participeerde reeds in november 2012 aan de externe adviesgroep van dit project. Toen Kind en Gezin in 2013 twee introductiedagen organiseerde voor opvanginitiatieven met interesse in een collega-groep 'betrokkenheid van ouders en kinderen in de werking', presenteerde VBJK op deze themadagen een visie op en inspirerende praktijkvoorbeelden van ouderbetrokkenheid. Na deze twee introductiedagen startten in 2014 in totaal drie collegagroepen: opvanginitiatieven uit alle provincies, zowel gesubsidieerde als zelfstandige groepsopvang en ook buitenschoolse opvang, nemen deel aan een tweemaandelijkse bijeenkomst om onder begeleiding van medewerkers van VBJK over hun eigen ouderbeleid ideeën uit te wisselen, elkaar tips te geven, concrete voorstellen af te toetsen en bij te sturen. In 2014 hadden de twee collegagroepen voorschoolse kinderopvang en de collegagroep buitenschoolse opvang elk vier bijeenkomsten. De laatste bijeenkomst van deze drie collegagroepen wordt een gezamenlijke terugkomdag op 24 februari.
Projectcoördinatie en uitvoering	Ellen Rutgeerts & Caroline Boudry
Financiering	Kind en Gezin Partnerschapsakkoord

2.1.3 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang

Doelstelling	Ondersteuning bieden aan de zestien erkende 'Centra voor Inclusieve Kinderopvang' in de uitvoering van hun opdrachten.
Resultaat	Na een introductie eind 2013, zijn de CiK's volop van start gegaan in 2014. Hun opdracht is meervoudig: • Het realiseren van een proactief opnamebeleid om kinderen met een specifieke zorgbehoefte een kinderopvangplaats te geven in een eigen kinderopvanglocatie. Dit gebeurt in samenwerking met andere organisatoren van kinderopvang die werken met gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte. • Het realiseren van inclusieve kinderopvang in een eigen kinderopvanglocatie in samenwerking met instellingen en zorgverleners met expertise in het domein van kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

	• Het ontwikkelen en verspreiden van expertise met als doel de realisatie van inclusieve opvang binnen de volledige zorgregio. • Het realiseren van lokale en provinciale doelstellingen op het vlak van inclusie zoals vermeld in de meerjarenplanning van het lokaal en provinciaal bestuur. • Het sensibiliseren van organisatoren kinderopvang en partners binnen de zorgregio rond de realisatie van inclusieve opvang. Kind en Gezin heeft voor deze centra een begeleidingstraject van vijf jaar opgezet in samenwerking met VBJK. De begeleiding verloopt in twee groepen, telkens met een begeleider van Kind en Gezin en van VBJK. Gelijklopend aan de opdrachten van de CiK's focuste deze begeleiding in 2014 vooral op het verkennen en verdiepen van de eigen inclusieve praktijk, het uitwerken van een stappenplan, het samenwerken met andere voorzieningen, de relatie en communicatie met ouders, het outreachend werk en dergelijke meer. Met behulp van thematische opdrachten voor de teams in de CiK's en kritische reflectie tijdens de intervisiemomenten wordt het aanbod en de praktijk geanalyseerd en verder uitgewerkt. De deelnemers leerden van elkaar en bouwden zodoende de eigen expertise verder uit. In 2014 vonden er vijf intervisiedagen plaats. Ter voorbereiding van de intervisiedagen, werd er steeds voorafgaand overlegd met de medewerkers van Kind en Gezin.
Projectcoördinatie en -uitvoering	Veerle Vervaet & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.1.4 Lokaal Overleg Kinderopvang Gent

Advies	Jan Peeters is voorzitter sinds de start van het LOKO. Afgelopen jaar werden er vijf bijeenkomsten van het LOKO georganiseerd en had de voorzitter twee bijeenkomsten met de bevoegde schepen Elke Decruyenaere. Op 27 januari werd onder meer een advies gegeven over een uitbreidingsronde voor 2014. Op 17 juni werd een rapport over de dekkingsgraad voorgesteld en op 8 juli werd het beleidsplan van de schepen besproken. Op 4 november was er een vergadering waar het lokaal loket en de transparante werking van het LOKO werd besproken (naar aanleiding van een vraag in de gemeenteraad).

2.2 Pedagogisch kader

2.2.1 Pedagogische materialen

Doelstelling	Kinderopvangvoorzieningen ondersteunen bij de implementatie van het nieuwe pedagogische kader (zie: MeMoQ-project) via de ontwikkeling van

	basismaterialen.
Resultaat	Nadat het pedagogische kader MEMoQ in het voorjaar werd gelanceerd, werd een bijeenkomst belegd tussen de verschillende medewerkers die aan dit project werken en werd beslist om eerst het bestaande materiaal te inventariseren. Een eerste lijst met een beschrijving van de didactische materialen werd aangemaakt binnen de begeleidingsopdracht van de Pedagogische en Taalbegeleiders (PTO). Alle pedagogisch coaches die binnen het PTO-project werken, kregen dit overzicht van materialen die kunnen gebruikt worden bij coaching en vormingen om het pedagogische kader te implementeren op een bijeenkomst op 12 september. Voor de studiedag voor de opleidingen kinderzorg van 17 november werd deze lijst nog aangevuld en verbeterd. Gezien de grote werkdruk en het feit dat uit de inventarisatie bleek dat er reeds een grote hoeveelheid materialen bestaat, werd besloten om voorlopig geen nieuwe materialen aan te maken.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Caroline Boudry, Chris De Bruyne (VCOK), Fien Lannoye (VCOK), Brecht Peleman, Ellen Rutgeerts & Jan Peeters
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.2.2 Gepeuter in Kleur

Doelstelling	De creatieve en kunstzinnige aspecten van werken met jonge kinderen vorm geven.
Resultaat	De ambitie om in 2014 een nieuw boek 'Gepeuter in Kleur' te lanceren en verspreiden, werd niet gerealiseerd. Er werd wel besloten om de Okiddo-rubriek anders in te vullen. Er werd beslist om de achterliggende pedagogische visie die ook terug te vinden is in het pedagogische raamwerk voor de kinderopvang van baby's en peuters, sterker op de voorgrond te plaatsen. De rubriek gaat vooral in op het pedagogisch handelen ten aanzien van kinderen: het brengt het raamwerk tot leven door praktijkverhalen te documenteren. Op deze manier werken we reeds aan de doelstelling die in het werkingsplan 2015 is opgenomen, met name de kinderopvangsector ondersteunen bij de implementatie van het pedagogische raamwerk.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry & Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry & Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.2.3 Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts

Advies	VBJK is een bescheiden valideringspartner in het Validiv-project dat staat voor Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts of Primary Education. Dit project werd goedgekeurd door Instituut voor Wetenschap

	en Technologie (IWT) in het kader van een Strategisch Basisonderzoek (SBO). Validiv voert onderzoek naar talige diversiteit in Vlaamse kinderopvang en kleuterscholen. VBJK wordt jaarlijks uitgenodigd op de gebruikerscommissie.

2.3 Elke medewerker een kwalificatie

2.3.1 Modules 'Kennismaken met de gezinsopvang' en 'Werken in de kinderopvang'

Doelstelling	De kennismakingsmodules gezinsopvang (20 uren 'werken in de kinderopvang' + 20 uren 'kennismaken met de gezinsopvang') implementeren in de Centra voor Volwassenenonderwijs met als doel kandidaat-onthaalouders een goed inzicht te geven in de verwachtingen en nodige competenties voor de job en in zijn / haar talenten, draagkracht en groeikansen.
Resultaat	In samenwerking met Kind en Gezin werd de implementatie van de modules in de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) voorbereid. Kind en Gezin coördineerde vooral de afstemming van het aanbod op de vraag en organiseerde hiervoor tweemaal een overleg waarop vertegenwoordigers van de CVO's en de sector gezinsopvang aanwezig waren. VBJK nam ook deel aan dit overleg. VBJK stond vooral in voor de inhoudelijke coördinatie van de kennismakingsmodules. Volgende acties werden gerealiseerd: • Deelname aan de ontwikkelcommissie Uitbreidingsmodule 'Kennismaking met gezinsopvang' bij de opleidingsprofielen 'Begeleid(st)er buitenschoolse kindopvang' en 'Begeleider in de kinderopvang'. Op dit overleg werden de basiscompetenties voor de uitbreidingsmodule vastgelegd, zodat deze officieel aan het opleidingsprofiel van de opleiding 'Begeleider in de Kinderopvang' kon worden toegevoegd. • Deelname aan vier overkoepelende overlegmomenten met de coördinatoren opleiding Begeleider in de Kinderopvang van de CVO's. Op dit overleg werd steeds een stand van zaken gegeven van de kennismakingsmodules en vragen of knelpunten besproken. • Organisatie van twee train-de-trainersdagen voor de leerkrachten van de CVO's die de modules begeleiden. Op de tweede train-de-trainersdag stond evaluatie van de modules en ervaringsuitwisseling centraal. • In overleg met de betrokken lesgevers werkten we richtlijnen uit voor de inhoud van de module van 20 uur 'Werken in de gezinsopvang' voor kandidaat-onthaalouders die reeds beschikken over een kwalificatiebewijs. • Update van de leidraad voor lesgevers. Deze leidraad beschrijft kader, doelstellingen, inhoud en mogelijke werkvormen van de modules. • Afwerken van de promotiefilm 'Groeien in de gezinsopvang'

	met als doel (kandidaat-)onthaalouders te enthousiasmeren voor leren en professionele ontwikkeling en hen te informeren over de mogelijkheden op dit vlak. • Update en gebruiksvriendelijker maken van de website www.gezinsopvanginfo.be. • Begeleiden van een masterstudente Sociaal Werk bij haar masterproef in functie van gegevensverzameling en evaluatie van de modules (zie 2.3.7).
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Brecht Peleman & Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.2 De opleiding Onthaalouderacademie in samenwerking met de Centra voor Volwassenenonderwijs

Doelstelling	Startende onthaalouders de vereiste competenties aanleren die nodig zijn om jonge kinderen pedagogisch te begeleiden, samen te werken met ouders en om verzorging en EHBO te kunnen toepassen. Deze opleiding verloopt via een basisopleiding van de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO).
Resultaat	VBJK volgde de werking van de Onthaalouderacademie verder op. We ondernamen volgende acties: • Updaten en gebruiksvriendelijker maken van de website www.gezinsopvanginfo.be. • Uitwisseling tussen verschillende CVO's ondersteunen door het online uitwisselen van lesmaterialen en inhouden via dropbox. • Deelname aan vier overkoepelende overlegmomenten met de coördinatoren opleiding Begeleider in de Kinderopvang van de CVO's. Het traject Onthaalouderacademie werd er besproken naar aanleiding van de nieuwe kwalificatievereisten. In het werkingsplan 2014 kondigden we al aan dat het verdere proces en beoogde resultaat van de opleiding Onthaalouderacademie sterk bepaald zou worden door het MB betreffende de vereiste kwalificatiebewijzen. In februari 2014 werd dit bekendgemaakt. Dit gaf aanleiding tot veel vragen over het huidige traject van de Onthaalouderacademie en wat er in de toekomst nodig is om het behalen van een geldig kwalificatiebewijs haalbaar te maken voor werkende kinderbegeleiders. De CVO's beslisten alvast verder in te zetten op gecombineerd onderwijs en in de toekomst bijkomende modules aan te bieden in gecombineerd onderwijs. Daarnaast werd duidelijk dat er nood is aan een traject waarbij werkende kinderbegeleiders een verkort leertraject kunnen volgen dat rekening houdt met de competenties die ze reeds verworven hebben door te werken en deel te nemen aan vorming en begeleiding.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel

Projectuitvoering	Brecht Peleman & Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.3 Gezinsopvang in opleidingen die leiden naar kinderopvang

Doelstelling	De kennis over gezinsopvang in opleidingen die leiden naar kinderopvang vergroten.
Resultaat	In samenwerking met de Kind en Gezin-Academie werd een studiedag voorbereid voor de leerkrachten van het dag- en volwassenenonderwijs: 'Oog voor kwaliteit in de opleidingen Kinderbegeleider kinderopvang'. Deze studiedag vond plaats op maandag 17 november 2014 in de Kind en Gezin-Academie. Er werden twee workshop gegeven over de Gezinsopvang. (Voor meer informatie: zie evenementen).
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Bart Declercq (CEGO) & Mieke Daems (CEGO)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.4 Onderzoek gezinsopvang

Doelstelling	De voorbije jaren werden er heel wat vernieuwingen doorgevoerd in de gezinsopvang (de Onthaalouderacademie, het kennismakingstraject, hulpmiddelen voor het coachen van onthaalouders ...). Via onderzoek en masterproeven uit de opleiding Sociaal Werk willen we inzicht verkrijgen in de betekenisverlening door en effecten van deze vernieuwingen op onthaalouders en/of diensten voor onthaalouders.
Resultaat	In 2014 werden er twee masterproeven over gezinsopvang opgestart door studenten uit de masteropleiding Sociaal Werk: 1 *De impact van de invoering van de modules Kennismaken met de gezinsopvang en Werken in de kinderopvang.* Centraal staan de volgende vragen: • Wat is het profiel van de deelnemers aan de modules? • Wat is de motivatie om te starten als onthaalouder voor het volgen van de modules? • Welke ideeën hebben de deelnemers over de toekomstige job voor het volgen van de modules? Onder andere, wat is hun houding ten opzichte van het volgen van opleiding. • Wat is de impact van het volgen van de kennismakingsmodule(s) op de beslissing om al dan niet te werken in de gezinsopvang, de motivatie en de ideeën over de job van onthaalouder? 2 *Uitvoeren van een profielstudie bij onthaalouders die de afgelopen 30 jaar zijn ingestroomd.*

	Centraal staat de volgende vraag: • Zien we verschuivingen in het profiel van oudere / meer ervaren onthaalouders en het profiel van jongeren / minder ervaren onthaalouders? Daarnaast wordt onder meer bevraagd hoelang de onthaalouders hun job denken uit te oefenen en wat hun houding is ten opzichte van opleiding en begeleiding. Beide masterproeven worden mee begeleid door een medewerker van VBJK.
Projectcoördinatie en uitvoering	Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.5 Vernieuwing en ondersteuning opleiding kinderopvang

Doelstelling	Bestaande opleidingen Kinderzorg op secundair onderwijsniveau aanpassen aan de regelgevingen volgens het nieuwe decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters.
Resultaat	Dit jaar werd, in samenspraak met Kind en Gezin en de pedagogische adviseur van het Katholiek Onderwijs, besloten om een studiedag in te richten voor de leerkrachten Kinderzorg en begeleiders Kinderopvang. In samenwerking met de Kind en Gezin-Academie werd een studiedag voorbereid over het nieuwe decreet voor de leerkrachten van het dag- en volwassenenonderwijs: 'Oog voor kwaliteit in de opleidingen Kinderbegeleider kinderopvang'. Deze studiedag vond plaats op maandag 17 november 2014 in de Kind en Gezin-Academie. Er waren 130 deelnemers. (Voor meer informatie: zie evenementen).
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord

2.3.6 Ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind

Doelstelling	De nieuwe bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind (PJK) afstemmen op de noden van het werkveld, op het nieuwe decreet Opvang van Baby's en Peuters en op het decreet Preventieve Gezinsondersteuning.
Resultaat 	Twee vertegenwoordigers van VBJK namen om beurt deel aan twee adviesraden van elke bacheloropleiding PJK, alsook aan het overleg tussen de drie opleidingen dat drie keer samenkwam. Op 14 mei op het netwerkevent ter gelegenheid van het afstuderen van de eerste pedagogisch coaches, gaf Jan Peeters een korte terugblik op de ontstaansgeschiedenis van deze nieuwe bacheloropleiding. In september

	werd voor de derde maal een studiedag georganiseerd, ditmaal over de buitenschoolse opvang (zie: evenementen). Verschillende medewerkers van VBJK verzorgden gastcolleges in de drie opleidingen (zie: lezingen).
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters & Caroline Boudry
Financiering	Partnerschapsakkoord

2.3.7 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs

Doelstelling	Het in contact brengen van masterstudenten Sociaal Werk met wetenschappelijk onderzoek over ECEC.
Resultaat	Medewerkers van VBJK verzorgden gastcolleges in de vakken 'Early Childhood Education and Care (ECEC)' en 'Gezinspedagogiek' over thema's, vernieuwende projecten en beleidsonderzoeken waarbij VBJK betrokken is. Daarnaast werden de studenten gestimuleerd om onderzoek uit te voeren over thema's die voor VBJK en de sector relevant zijn in het kader van de masterproeven. Jan Peeters gaf ook het vak Sociaal Agogische Praktijk waarin studenten kennismaken met de praktijk van het werken met jonge kinderen.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Michel Vandenbroeck, Jan Peeters & Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent

2.3.8 Lerend netwerk Pedagogische en taalondersteunende organisatie zelfstandige kinderopvang

Doelstelling	Het Decreet Opvang Baby's en Peuters voorziet in pedagogische begeleiding voor iedereen die professioneel kinderen opvangt. Eind 2013 werd aan elf organisaties een tweejarige projectsubsidie toegekend als pedagogische en taalondersteunende organisatie voor de zelfstandige kinderopvang. Via een begeleidingstraject willen we de uitbouw van kwaliteitsvolle pedagogische begeleiding in de kinderopvang ondersteunen.
Resultaat	VBJK zette in 2014 in samenwerking met Kind en Gezin een begeleidingstraject op met de elf Pedagogische en Taalondersteunende Organisaties voor de zelfstandige kinderopvang. Zij worden gedurende 2 jaar via dit begeleidingstraject ondersteund. Inspirerende praktijken en methodes worden er met elkaar gedeeld, besproken en verder ontwikkeld. In totaal namen 20 pedagogische en taalondersteuners hieraan deel (twee deelnemers per organisatie; de zgn. 'Plus-Coachen'). Zij wisselden ideeën uit over het begeleiden van de nieuwe ondersteuners en over het gebruik van methodieken en instrumenten. Ze deelden kennis over pedagogische

	begeleiding en ontwikkelden en documenteerden inspirerende praktijken. Er werden ook samenwerkingsverbanden gecreëerd. Er werden vier begeleidingsmomenten gerealiseerd; de volgende thema's werden besproken: 1 Introductie, kadering, kennismaking. 2 Communicatie naar de sector, begeleiding en interne coaching van nieuwe ondersteuners. 3 Bespreken van visietekst pedagogisch ondersteunen, opstellen van plan van aanpak bespreken via cases. 4 Het concept draagkracht, attest capaciteit,en voorstelling van selectie- en begeleidingsprocedures bij de DOG . Wat is eventueel overdraagbaar? Daarnaast werden volgende acties gerealiseerd: • Klankbordgroep: opstart en info bij het begeleidingstraject voor de coördinatoren van de verschillende PTO's • Studiedag op 17 september 2014 voor alle Pedagogische en Taalondersteuners over de nieuwe ondersteuningsstructuren kwaliteit, ondernemen en loket (Voorzet, Unizo, 't Opzet), het MemoQ-project en informatie over de verkorte PJK-trajecten en over de trajecten binnen CVO. (+/- 80 deelnemers) • Uitwisselmoment op 13 januari voor alle Pedagogische en Taalondersteuners: verdiepende kennismaking tussen PTO, 't Opzet, Voorzet, Unizo . Voorstelling acties van de ondersteuningsstructuren en afstemming tot mogelijke samenwerking. (+/- 40 deelnemers)
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet & Brecht Peleman
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.9 Begeleiden van onthaalouders

Doelstelling	De begeleiding van aangesloten en zelfstandige onthaalouders versterken.
Resultaat	Met de trainingscentra VCOK en CEGO vzw werden er afspraken gemaakt over een vormingsaanbod op maat van coaches in de gezinsopvang. Met de steun van VIVO werden er door VCOK en CEGO vzw twee opleidingen 'Coachen met de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht' gerealiseerd in Oost- en West-Vlaanderen. Daarnaast werden de opgebouwde inzichten en methodieken uit het project Onthaalouders Sterker Maken via het begeleidingstraject (zie 2.3.8) ook verspreid naar de Pedagogische en Taalondersteunende Organisaties (PTO). In dit begeleidingstraject werden de werkmap 'Bouwen aan je eigen draagkracht' en de toolbox 'Lerende Netwerken' voorgesteld en doorgegeven aan de PTO's. In 2015 zal hier verder mee gewerkt worden. Het voornemen om samen met CEGO een artikel te schrijven over de pedagogische begeleiding van kinderbegeleiders in de gezinsopvang, kon

	door tijdsgebrek helaas niet worden gerealiseerd.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel en Brecht Peleman, in samenwerking met Bart Declercq en Mieke Daems (CEGO)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.10 Wanda in Vlaanderen

Doelstelling	Een methodiek voor pedagogische begeleiding verspreiden met het oog op het verhogen van competenties van medewerkers in voorzieningen voor jonge kinderen.
Resultaat	In 2013 werd reeds in samenwerking met Arteveldehogeschool en VCOK een vorming- en begeleidingsaanbod voor verantwoordelijken, pedagogisch begeleiders en docenten over het werken met de Wanda-methodiek ontwikkeld. Ook in 2014 boden de Arteveldehogeschool en VCOK deze vormingen aan. Via een Wanda-intervisiegroep waar Arteveldehogeschool, VCOK en VBJK aan participeren werd de vorming op vlak van inhoud, proces en bereik geëvalueerd en bijgestuurd. Tijdens deze intervisie stelden we ondermeer vast dat de Wanda-methodiek minder gekend is in het secundair onderwijs. Daarom werd de Wanda-methodiek in een workshop op de studiedag 'Oog voor kwaliteit in de opleidingen Kinderbegeleider kinderopvang' van 17 november 2014 (zie evenementen) voorgesteld. Daarnaast heeft VBJK in opdracht van PBD Gent vijf intervisiemomenten georganiseerd voor verantwoordelijken en pedagogisch begeleiders over het werken met de methodiek in de kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang. Deze intervisiegroep telde negen deelnemers.
Projectcoördinatie en - uitvoering	Katrien Van Laere, Jan Peeters & Nima Sharmahd
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin / Europees Sociaal Fonds

3 Warme overgang

3.1 PhD-onderzoek - De warme overgang kinderopvang – kleuterschool

Doelstelling	Een model met beleids- en praktijkaanbevelingen ontwikkelen waarin kinderopvang en kleuteronderwijs van elkaar leren in het werken aan toegankelijkheid en kwaliteit voor jonge kinderen en hun families.
Resultaat	Als onderdeel van de doctoraatstudie 'Conceptualiseringen van zorg en educatie in de voorschoolse opvoeding', werden focusgroepen georganiseerd voor ouders, kleuterleid(st)ers, 'kinderverzorg(st)ers' in het kleuteronderwijs, brugfiguren en zorgcoördinatoren. Op basis van een film van een 'typische' dag in een instapklas voor de jongste kinderen die pas uit de kinderopvang of van thuis komen, reflecteren en discussiëren de deelnemers aan de focusgroepen over wat belangrijk is in de zorg, educatie en opvoeding van jonge peuters en van kleuters in het kleuteronderwijs. In totaal bereikten we ongeveer 90 respondenten in de regio Gent via scholen van het gemeenschapsonderwijs, vrij onderwijs en stedelijk onderwijs en intermediaire organisaties zoals een wijkgezondheidscentrum, een spelotheek en een voedselbedelingspunt voor mensen zonder papieren. Naar aanleiding van 100 jaar leerplicht is er een archiefonderzoek uitgevoerd om de voorstellen om de leerplicht te vervroegen kritisch te analyseren sinds de jaren '60, wat resulteerde in een artikel in het wetenschappelijk tijdschrift Pedagogiek. Dit doctoraatsonderzoek zal verdedigd worden in november 2016.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck (promotor) & Jan Peeters (lid van de doctoraatscommissie).
Projectuitvoering	Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent

3.2 Modellen voor een warme overgang: Educare

Doelstelling	Modellen aanreiken om de overgang tussen thuismilieu, kinderopvang en kleuterschool voor de kinderen minder stressvol te maken.
Resultaat	Het oorspronkelijke idee om een gezamenlijk project met Pistoia uit te werken, werd niet weerhouden omdat we geen financiering vonden voor dit project. Maar op vraag van de VGC werd een onderzoeksproject uitgeschreven en in het najaar goedgekeurd over de warme overgang kinderopvang / thuis / kleuterschool. In dit Brusselse onderzoek, dat in december van start ging, gaat men na hoe de transitie voor kinderen van $2^{1/2}$ jaar voor hun ouders en voor de medewerkers (kindbegeleiders en kleuterleid(st)ers) gebeurt, wat de knelpunten en spanningsvelden zijn in deze transitie en wat kansen en

	mogelijkheden zijn om een warme overgang te realiseren, zodat de jonge kinderen maximale ontplooiingskansen krijgen. Concreet zullen focusgroepen met stakeholders (ouders, kinderbegeleiders en kleuterleiders) opgezet worden en zullen ook binnen case studies drie kinderen gevolgd worden gedurende de transitieperiode. Hiervan zullen professionele video-opnames gemaakt worden die achteraf als trainingsmateriaal voor medewerkers van voorzieningen voor jonge kinderen zullen ingezet worden.
Projectcoördinatie en - uitvoering	Jan Peeters, Katrien Van Laere, Hester Hulpia & Brecht Peleman
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

4 Schoolkinderopvang

4.1 Staten-Generaal opvang schoolkinderen

Doelstelling	Deelname aan en betrokkenheid bij de Staten-Generaal opvang van Schoolkinderen. Doel van de Staten-Generaal is krijtlijnen uittekenen voor een toekomst van de schoolkinderopvang, waarbij de verschillende vormen van opvang van schoolkinderen op elkaar afgestemd zijn en de toegankelijkheid en de kwaliteit gegarandeerd blijft.
Resultaat	In april 2014 vond de slotconferentie plaats van de Staten-Generaal schoolkinderopvang, georganiseerd op vraag van de Vlaamse Regering. In de maanden daarvoor vergaderden heel wat stakeholders over de vraag hoe de opvang van schoolgaande kinderen in Vlaanderen best georganiseerd wordt, hoe we best voor de nodige kwaliteit kunnen zorgen (en wat die kwaliteit dan betekent) en wie hier welke rol in kan opnemen. De discussies waren gevoed door verschillende onderzoeken naar het gebruik en de actuele stand van zaken, zowel als naar de noden en behoeften van ouders. Concreet werden er drie inhoudelijke werkgroepen georganiseerd. VBJK werd uitgenodigd om hieraan deel te nemen en had een actieve inbreng in twee werkgroepen: • 'Afbakening van schoolkinderopvang' (Voorzitter: Michel Vandenbroeck, deelnemer: Jan Peeters) • Kwaliteit van schoolkinderopvang' (Deelnemer: Brecht Peleman) Een nota met de eerste resultaten van het kwalitatieve onderzoeksluik van het onderzoek *'Schoolkinderen over hun opvang. Wat leren ze ons over kwaliteit?'* werd concreet als input gebruikt bij de tweede werkgroep.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Jan Peeters en Brecht Peleman
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

4.2 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie: begeleidingsopdracht Brusselse IBO's

Doelstelling	Begeleiding en ondersteuning van startende en ervaren pedagogisch coaches uit de Nederlandstalige Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang in Brussel in hun rol als coach en bij het uitbouwen van een buurtgerichte opvang met nest- en webfunctie.
Resultaat	Dit project ging van start in 2009 in opdracht van de VGC en werd in december 2014 afgerond. De volgende acties werden gerealiseerd: • WIBO (Werkgroep Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang): intervisie voor pedagogisch coaches In het WIBO wisselden pedagogische begeleiders en coördinatoren van de Brusselse IBO's praktijkervaringen uit. Tijdens deze intervisies namen er gemiddeld tien coaches deel. Deze

	praktijkervaringen werden vanuit een nest-webvisie besproken, waardoor het mogelijk werd samen nieuwe acties te bedenken en concreet vorm te geven aan de verschillende IBO-praktijken. Deze intervisiegroep fungeerde als een critical learning community. In 2014 kwam deze groep vijf keer samen onder begeleiding van VBJK. Er werd met de groep een studiebezoek gebracht aan twee stedelijke initiatieven voor Buitenschoolse opvang, Stad Gent. • Voorbereiden Kippenvel Kippenvel is een inspiratie- en ontmoetingsdag voor alle begeleiders uit de Brusselse IBO's. De pedagogisch coaches die deelnemen aan de WIBO bereiden deze studiedag samen met VBJK voor. VGC zorgt voor logistieke ondersteuning. Er werd een traject van drie bijeenkomsten uitgestippeld om deze studiedag voor te bereiden. Een medewerker van VBJK begeleidde deze vier bijeenkomsten (zie: 7.1.3).
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry & Brecht Peleman
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

4.3 Schoolkinderen over hun opvang. Wat leren ze ons over kwaliteit?

Doelstelling	Onderzoek in opdracht van Kind en Gezin naar de betekenissen die kinderen verlenen aan buitenschoolse opvang en naar wat kinderen als kwaliteit benoemen. De informatie moet tevens door Kind en Gezin kunnen worden gebruikt als input bij het uittekenen van een nieuwe organisatiestructuur van de opvang van schoolgaande kinderen.
Resultaat	Het onderzoek werd opgeleverd in november 2014 en zal gepubliceerd worden in maart 2015. Het eerste deel van het onderzoek bestond uit interviews met 34 kleuters en 42 lagere schoolkinderen over hoe ze hun tijd doorbrengen in hun opvangvoorzieningen, wie zij daar ontmoeten en wat ze leuk, niet leuk, belangrijk en onbelangrijk vinden. Er werden kinderen geselecteerd uit drie IBO's, drie schoolopvangvoorzieningen, drie speelpleinen, een BOKDV, een onthaalouder die buitenschoolse opvang aanbiedt en een lokale dienst voor buurtgerichte opvang. De lagere schoolkinderen werden individueel bevraagd via interviews van ongeveer 50 minuten. Voor het bevragen van de kleuters gebruikten we de Mozaïekmethode, een onderzoeksbenadering die verbale en visuele instrumenten samenbrengt. In het tweede deel van het onderzoek werden de belangrijkste hypotheses en besluiten uit het kwalitatieve onderzoek via een survey voorgelegd aan 438 lagere schoolkinderen van 7 tot 12 jaar oud. We selecteerden hiervoor 24 opvangplekken (zes IBO's, twaalf speelpleinen en zes scholen). Zo gingen we na of de bevindingen die uit het kwalitatieve luik voorkomen in een grotere groep, of hierbij verschillen kunnen worden vastgesteld tussen kinderen en hoe de ervaringen van de kinderen hun visie beïnvloedt. We achterhaalden op die manier welke verwachtingen en welke ervaringen bijdragen tot de

	tevredenheid en de waardering van de opvangplek. Zo kwamen we te weten wat kinderen als 'kwaliteit' benoemen. Een nota met de eerste resultaten van het kwalitatieve onderzoeksluik werd concreet als input gebruikt bij de werkgroep 'Kwaliteit', georganiseerd in het kader van de Staten-Generaal Schoolkinderopvang.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Brecht Peleman & Caroline Boudry Met medewerking van Dr. Lieve Bradt & Dr. Tineke Van de Walle
Financiering	Onderzoek UGent in opdracht van Kind en Gezin

5 Internationale uitwisseling

5.1 Leren van Europese onderzoeken

5.1.1 Assessing early childcare services I: Impact of continuous professional development and working conditions of early childhood education and care practitioners on quality, staff-child interactions and children's outcomes: a systematic synthesis of research evidence

Doelstelling	Via een systematisch literatuuronderzoek komen tot betrouwbare beleidsadviezen over werkomstandigheden en in-service training in de kinderopvang en in kleuterscholen.
Resultaat	Voor dit systematische literatuuronderzoek werd een partnerschap uitgebouwd, enerzijds met Institute of Education London University die veel ervaring heeft met EPPI, een methode om systematische review op een methodisch verantwoorde manier door te voeren en anderzijds met PPMI, een beleidsonderzoekscentrum uit Litouwen met excellente contacten in Oost- en Midden-Europa. In totaal werden bijna 20.000 Europese studies over werkomstandigheden en bijscholing gescreend. Uiteindelijk werden 41 studies van hoge kwaliteit weerhouden. De besluiten van dit onderzoek ondersteunen, wat in eerdere onderzoeken waar VBJK bij betrokken was reeds naar voor werd gebracht (De Warme Professional, CoRe) en ondersteunen het beleid ten aanzien van professionalisering dat in het nieuwe decreet werd vastgelegd (het belang van coaching, het belang van reflectie op pedagogische praktijk, het actief betrekken van medewerkers bij veranderingsprocessen ...). Het eerste draft-rapport werd ingediend eind augustus 2014 en het definitieve rapport werd gepubliceerd eind februari 2015. Vanaf september werden door VBJK-medewerkers in binnen- en buitenland lezingen gegeven waarin de conclusies van dit systematische onderzoek voor de ECEC-praktijk werden naar voor gebracht (EECERA-conferentie Kreta, ISSA-conferentie Boedapest, BKK-conferentie).
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Arianna Lazzari & Brecht Peleman
Financiering	Eurofound

5.1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving (commissioned by the European Commission)

Doelstelling	Onderzoek naar het effect van het gebruik van kwaliteitsvolle voorzieningen voor jonge kinderen in het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten.
Resultaat	Het onderzoek, waaraan 45 onderzoekers uit 34 EU-lidstaten en kandidaatlanden deelnamen, werd afgerond in augustus en werd gepubliceerd op de bookshopwebsite van de EU in december. De Vlaamse case study werd gemaakt door Hester Hulpia, Jan Peeters en George Van

	Landeghem van de KULeuven. De rol van Jan Peeters als senior researcher was vrij aanzienlijk: het volgen van de twee onderzoeksteamvergaderingen in Vilnius, de twee vergaderingen met DG E&C in Brussel en het lezen, becommentariëren en editen van de onderzoeksrapporten (meer 300 pagina's). Deze studie omvatte een boeiende literatuurstudie, een policy mapping (welke beleidsmaatregelen bestaan er in Europese landen) en case studies. De vele data werd samengevat in een summary die in het Frans en het Duits werd vertaald. Er is veel belangstelling voor de conclusies en aanbevelingen van deze studie. Jan Peeters werd gevraagd om de studie voor te stellen op verschillende internationale conferenties (Europese commissie, Athene, Wereldbank, Boekarest).
Projectcoördinatie	PPMI, Vilnius & senior expert Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Hester Hulpia & George Van Landeghem (KU Leuven)
Financiering	Europese Commissie DG E&C

5.1.3 Beleidsondersteunend werk in het buitenland

Advies	Jan Peeters werd regelmatig gevraagd om, in het kader van lezingen die hij gaf tijdens conferenties, advies te verlenen aan policy makers en stakeholders: • Ierland: Meeting in Hainault House with Teaching and Advocacy organisations in Dublin. 3th October; • Meeting at the Department of Children and Youth, 3th October; • Toronto, Canada: op 11 juni aan beleidsmedewerkers van het departement Onderwijs; • Casablanca Marokko: georganiseerd door UNICEF Marokko voor beleidsmedewerkers en stakeholders op 29 oktober; • Tunis: georganiseerd door de Europese Commissie voor policy makers en stakeholders.
Financiering	Uitnodigende beleidsmakers

5.2 Europese innovatieprojecten

5.2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres)

Doelstelling	Het Europese IMPRES-project zette in op het verhogen van de toegankelijkheid van de Servische Preschools (3 tot 5 jaar) en de betere afstemming van hun werking op de behoeften van kinderen uit kwetsbare milieus (Roma, armoede, landelijke gebieden). Na de begeleiding van dit project door VBJK in 2012-2013 werd VBJK voor een vervolgproject gevraagd over de vereiste begeleiding en uitvoeringsbesluiten ter zake.
Resultaat	VBJK werkte mee aan de inhoud en de teksten van een Servisch

	uitvoeringsbesluit voor het ontwikkelen van een pilootschool, die als model en expertisecentrum zal gaan functioneren voor een toegankelijk kleuteronderwijs. Daarnaast werkte VBJK mee aan een analyse van de toegankelijkheid van de Servische kleuterscholen. VBJK werkte drie formats voor focusgroepen uit: 1) ouders, 2) leerkrachten en directies en 3) lokale besturen. VBJK-medewerkers ondersteunden deze focusgroepen in drie regio's. Daarnaast werden regionale en gemeentelijke besturen bevraagd via een digitale enquête. Deze focusgroepen resulteerden in beleidsaanbevelingen voor het Ministerie van Onderwijs enerzijds en de lokale besturen anderzijds. Van 24 tot 26 maart kwam een Servische delegatie met onder meer hoge vertegenwoordigers van het Ministerie van Onderwijs op bezoek in Gent. VBJK organiseerde dit bezoek binnen het kader van het IMPRES-project. De reacties vanuit de Servische delegatie waren bijzonder positief, vooral op de aanpak van Romakinderen binnen het Gentse educatieve systeem. Voor dit bezoek werd samengewerkt met het BIEM-project waarin Jan Peeters in de adviesgroep zetelt. Op 25 april werd het IMPRES-project afgesloten met een internationaal congres in Belgrado. Een tweehonderdtal mensen namen deel aan dit congres waarop door VBJK een keynote werd gegeven.
Projectcoördinatie	Jan Peeters, Caroline Boudry & Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Nima Sharmahd, Chris De Kimpe & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Europese Unie - Sofreco

5.2.2 International Step by Step Association (ISSA)

Doelstelling	De expertise van VBJK verspreiden naar nieuwe EU-landen en landen in ontwikkeling om zodoende de actieradius van VBJK uit te breiden naar de nieuwe lidstaten van de EU en naar de kandidaat EU-lidstaten, met het oog op het indienen van concrete Europese projecten.
Resultaat	VBJK heeft, wat betreft een actief lidmaatschap van een internationaal ECEC-netwerk, gekozen voor ISSA (actief in 33 landen). Jan Peeters is voor een tweede termijn verkozen in de Board van deze internationale organisatie en Chris De Kimpe, sinds juli actief als vrijwilligster bij VBJK, werd verkozen als lid van het Program Committee van ISSA. Jan Peeters was lid van het Program Committee van de Internationale ISSA-conferentie '*Creating a Society for All: Re-considering Early Childhood Services' op* 10-12 oktober 2014 in Boedapest, waar 400 mensen aan deelnamen. Daarnaast is er het 'ISSA meets Wanda-project' waarbij een succesvol Vlaams project geïmplementeerd wordt in vier nieuwe EU-lidstaten door Nina Sharmahd en Brecht Peleman. Jan Peeters gaf ook input voor een bijeenkomst over evaluatie waarbij onder meer Prof. Ruben Fukkink aan deelnam. Het engagement binnen ISSA heeft VBJK de mogelijkheid gegeven om

	goede contacten met UNICEF op te bouwen en dit heeft ervoor gezorgd dat VBJK betrokken werd bij het Crossing Borders-project van UNICEF en bij IMPRES in Servië. Jan Peeters werd ook uitgenodigd om een keynote te geven op een conferentie van UNICEF, de Wereldbank en OSI Foundation in Boekarest voor de ECA-landen (de oorspronkelijke ISSA-landen in Oost-Europa en Midden Azië).
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Nima Sharmahd & Chris De Kimpe
Financiering	OSI Foundation, ESF & UNICEF

5.2.3 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA

Doelstelling	Introduceren en verrijken van de Wanda-methodiek in voorzieningen voor kinderen van 0 tot 10 jaar in vier ISSA-landen, met het oog op de professionele ontwikkeling van begeleiders. Op basis van de ervaringen van / met deze landen wordt de huidige WANDA-booklet aangepast en worden nieuwe materialen voor analysebegeleiders ontwikkeld.
Resultaat 	Dit project ging van start in juli 2013 en duurt nog tot juli 2015. Het betreft een transnationaal ESF-project waarbij Arteveldehogeschool als projectcoördinator (promotor) optreedt en VBJK als projectpartner. Verder wordt nauw samengewerkt met ISSA (dr. Mihaela Ionescu) en de trainers uit de vier deelnemende landen (Kroatië, Hongarije, Slovenië & Tsjechië). 2014 stond in het teken van het ontwikkelen van de nieuwe materialen, online en face-to-face trainingen en de voorbereiding op de validering van de producten door ESF. • Online en face-to-face trainingen In 2013 werden de eerste 'Train the trainers'-bijeenkomsten georganiseerd om de deelnemende landen wegwijs te maken in de Wandamethodiek. Na deze training gingen alle trainers in hun eigen praktijken aan de slag met Wanda. Om dat proces op te volgen, werden in juni 2014 vier onlinesupervisiemomenten georganiseerd, dit telkens met drie à vier deelnemende trainers uit de betreffende landen. Er werd besproken hoe ze Wanda introduceerden, hoe ze de verschillende stappen van een sessie doorliepen en wat goed en minder goed ging. Na de supervisies werden de besproken ervaringen en opgedoken vragen gebruikt als voorbereiding op de vier face-to-facetrainingen. Deze vonden plaats in oktober, in de hoofdsteden van de vier deelnemende landen. Elke training duurde twee dagen ($1^{1/2}$ lesdagen) en werden bijgewoond door zes à twaalf trainers. Tijdens die trainingen werd dieper ingegaan op de rol van de analysebegeleider, op de plek die Wanda in een proces van professionele ontwikkeling kan krijgen en op sessiespecifieke onderdelen zoals de positieve leervraag en het gebruik van visualisering. • Ontwikkeling van nieuwe materialen De ervaringen en voorbeelden uit de onlinesupervisiemomenten en de face-to-facebijeenkomsten werden vervolgens concreet gebruikt als input

	om de materialen voor analysebegeleiders verder te ontwikkelen. Naast een herwerking van de Vlaamse Wanda-booklet werd ook een toolbox ontwikkeld met niet-talige tools en methodieken om het leerproces te ondersteunen. Er werd ook verder geïnvesteerd in het maken van een website ('Community') waar verschillende filmpjes (nog in ontwikkeling) en extra informatie op te vinden is. • Productvalidering Aan het einde van 2014 werden van deze materialen prototypes gemaakt die reeds geëvalueerd werden door de betrokken partners. Deze prototypes zullen in januari worden geëvalueerd door 'peers' en 'experten', aangesteld door ESF. Na een positieve evaluatie geeft ESF middelen vrij die aangewend dienen te worden voor de afwerking en disseminatie van de producten.
Projectcoördinatie en uitvoering	VBJK: Nima Sharmahd & Brecht Peleman Arteveldehogeschool: Brecht De Schepper, Sofie Vastmans & Liesbeth Kersjes
Financiering	ESF-Agentschap

5.2.4 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK)

Advies	BKK heeft van de Nederlandse overheid de opdracht gekregen om te werken aan de professionalisering en de kwaliteit van de kinderopvang, dit in opvolging van de resultaten van het kwaliteitsonderzoek van de Nederlandse kinderopvang. BKK heeft in opvolging van de aanbevelingen van CoRe een project van 1 miljoen euro opgezet over lerende organisaties binnen de kinderopvang (2012-2014). Pedagogische coaching stond centraal in dit project en daarom is dit project bijzonder boeiend voor het Vlaamse PTO-project (Pedagogische en taalondersteuners). Jan Peeters volgde dit project als expert en gaf tevens advies over de publicatie die in 2014 over dit project werd aangemaakt. BKK vroeg aan Jan Peeters om het voorwoord te schrijven voor dit boek 'Lerenderwijs, samen werken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang'. Dit boek is bijzonder relevant voor Vlaanderen, omdat het een concreet beeld geeft van hoe een competent systeem de professionalisering van de kinderopvang kan verhogen. Deze publicatie wordt momenteel gebruikt binnen het PTO-project.
Financiering	BKK, Nederland

5.2.5 Enhancing Quality in ECEC through Participation (EQUAP)

Doelstelling	Het EQUAP-project (Enhancing Quality in ECEC through Participation) wil vanuit praktijkvoorbeelden werken aan kwaliteitsverbetering van ECEC, door in te zetten op strategieën van ouderbetrokkenheid.
Resultaat	Het Equap-project is een Erasmus+ project dat loopt van september 2014 tot september 2017, onder leiding van SERN en in samenwerking met elf

	partnerorganisaties uit zeven EU-landen, waaronder VBJK. Het zet in op verschillende pistes: • Het identificeren, testen en mainstreamen van goede en innoverende participatiepraktijken, met de focus op diversiteit. • Het versterken van competenties van practitioners door het leren van elkaars ervaringen inzake strategieën en benaderingen van ouderbetrokkenheid, dit door middel van 'jobshadowing'. • Het versterken van de integratie en de interactie tussen alle betrokkenen in ECEC: ouders, kinderen staf en buurt. • Het verduidelijken van participatie als een proces en dit aan de hand van kwaliteitsindicatoren. De uitvoering van dit project (met onder meer deskresearch, ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren, beschrijvingen van de praktijk en ervaringsuitwisseling door middel van jobshadowing) zal van start gaan in 2015. Met dit project wordt ook invulling gegeven aan belangrijke elementen binnen het European Quality Framework voor ECEC. VBJK nam in november 2014 al actief deel aan een eerste werkvergadering, waarin de algemene doelstellingen besproken en verfijnd werden en waarin de concrete werkafspraken werden vastgelegd.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet & Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Nima Sharmahd, Chris De Kimpe, Katrien Van Laere, Veerle Vervaet & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Europese Commissie, Erasmus+

5.2.6 Eurofound

Doelstelling	Met het onderzoek 'Additional resources in ECEC for the inclusion of children with disabilities, disadvantages or difficulties' wil Eurofound dieper ingaan op de voorwaarden, materieel en immaterieel, die nodig zijn om ECEC verder open te stellen en toegankelijk te maken voor kinderen uit diverse kwetsbare groepen. Daarvoor werden uit Europa vijftien significante case studies verzameld. VBJK werd door de projectleider, PPMI (Litouwen) onder meer ingezet voor twee case studies.
Resultaat	Het onderzoekscontract liep van 16 mei 2014 tot 30 sept. 2014. VBJK stond in voor het kritisch nalezen en aanvullen van het algehele rapport, maar meer specifiek voor een grondige rapportage en beschrijving van twee inspirerende praktijken, over kinderen met een beperking en over kinderen in sociaal-economisch kwetsbare situaties. VBJK beschreef de geschiedenis van het project Sociale functie (VGC), nu structureel ingebed in het beleid. Eén van de specifieke kenmerken van dit project, tegelijk één van de redenen van het succes, was het samengaan van bewegingen top-down en bottom-up. Daarnaast werd ook het belang beschreven van begeleiding, lerende netwerken, training en blijvende ondersteuning. VBJK werkte hier ook samen met Prof. Dr. Geert Vanhove (UGent) die de

	case van 'Small steps programme' beschreef, waarbij ouders met kinderen met Downsyndroom sterk betrokken worden. Hierbij blijven de ouders medeopvoeders gezien zij hun kind best kennen en brengen zodoende expertise binnen in voorschoolse voorzieningen. Deze cases zullen deel uitmaken van het Eurofound eindverslag, waarin in totaal vijftien cases beschreven worden.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Jan Peeters Geert Vanhove & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Eurofound

5.3 Internationale netwerken

5.3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years

Doelstelling	Het TFIEY (2013-2016) brengt actuele en politiek relevante thema's binnen ECEC, met de focus op kinderen met een achtergrond van migratie en/of armoede, onder de aandacht van beleidsverantwoordelijken in Europa en de VS. Het is de bedoeling om beleidsmakers ten gronde te informeren, hun verantwoordelijkheden te duiden en hen bewust te maken van de mogelijkheden die ECEC biedt voor de meest kwetsbare kinderen en hun gezinnen.
Resultaat 	De Koning Boudewijnstichting heeft VBJK als partner aangeduid voor de inhoudelijke uitwerking van het TFIEY project, samen met het Migration Policy Institute (VS). Dit project wordt mogelijk gemaakt door de inbreng van meerdere stichtingen in Europa en de VS. VBJK en MPI werken samen aan de organisatie van een samenhangend geheel van zeven conferenties over verschillende grote vraagstukken, zoals: toegankelijkheid, professionalisering en curriculuminnovatie, ouderbeleid, evaluatie, meertaligheid en meervoudige identiteit, geïntegreerde diensten … . In 2014 organiseerden we opnieuw twee conferenties, respectievelijk over de thema's ouderbetrokkenheid (Lissabon, 20-22/01/2014) en evaluatie en monitoring (Amsterdam, 30/6-2/7 2014). Elke conferentie kent steeds eenzelfde opbouw: • Inleidende keynote(s) waarin het thema ruim geschetst wordt. • Deelsessies waar verschillende praktijkvoorbeelden of onderzoeksresultaten aan bod komen uit de sector van kinderopvang, kleuteronderwijs en preventieve gezondheidszorg. • Veldbezoeken naar voorzieningen die het thema goed illustreren of ondersteunen. • Gesprek met beleidsmakers als afronding. De eindverslagen, alle lezingen, alsook een video van beide conferenties staan op TFIEY. Doorgaans kunnen we een 70 à 80 deelnemers verwelkomen: medewerkers van de financierende stichtingen, academici, mensen uit de praktijk en beleidsmakers.

	• Meeting 3 (Lissabon): 81 deelnemers • Meeting 4 (Amsterdam): 74 deelnemers Uit de evaluaties kunnen we afleiden dat de inhoudelijke opbouw van de conferenties ten zeerste op prijs gesteld wordt. In 2014 werd ook al de 6e conferentie voorbereid (Washington DC, 8-10 juli 2015) over meertaligheid en meervoudige identiteit.
Projectcoördinatie	Jan Peeters & Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Koning Boudewijnstichting (in samenwerking met andere stichtingen)

5.3.2 Eurochild

Doelstelling	Door het lidmaatschap van Eurochild (sinds 2011) blijft VBJK enerzijds op de hoogte van de ontwikkeling in ECEC op Europees niveau en anderzijds kan VBJK mee richting geven aan het beleid van Eurochild op specifieke thema's in ECEC. Binnen dit grote netwerk kan VBJK ook contacten uitbouwen en onderhouden met relevante actoren binnen Europa die kunnen leiden tot gezamenlijke projecten.
Resultaat	Eurochild heeft zich ontwikkeld tot een sterk en gewaardeerd netwerk binnen de Europese instellingen en kan een belangrijke rol spelen in beleidsadvisering inzake ECEC. Via de wekelijkse nieuwsbrief blijft VBJK op de hoogte van de activiteiten van Eurochild en van het beleid van Europese instanties op het vlak van ECEC. VBJK volgt de activiteiten van Eurochild op en neemt, waar aangewezen, deel aan vergaderingen en conferenties.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5.3.3 DECET

Doelstelling	Decet wil als netwerk actief bijdragen tot meer respect voor diversiteit in ECEC.
Resultaat	Na een periode zonder concrete projecten, het wegvallen van de belangrijkste financieringsbron (Van Leer foundation) en het vruchteloos zoeken naar alternatieve overlevingskansen, heeft VBJK begin 2014 besloten het lidmaatschap bij DECET op te zeggen. VBJK is ervan overtuigd dat in een ruimer netwerk, zoals bijvoorbeeld ISSA, sterkere kansen tot samenwerking liggen, met name ook inzake diversiteit. VBJK blijft wel op de hoogte van de activiteiten en publicaties van DECET.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Onkosten: Bernard Van Leer foundation Lonen: partnerschapsakkoord

5.3.4 European Quality Framework

Doelstelling	Via deskresearch een stand van zaken opmaken over het beleid in de 28 EU-lidstaten, alsook in Noorwegen en Turkije, met betrekking tot de principes die nu vervat liggen in het European Quality Framework for ECEC (EQF).
Resultaat	VBJK kreeg deze opdracht in een contract van 18/07/2014 - 31/12/2014 van de Europese Commissie. Het EQF bevat vijf principes, telkens opgedeeld in twee stellingen. Voor elk van deze tien stellingen werd een kort overzicht gemaakt voor alle 28 lidstaten, Noorwegen en Turkije met daarin een beschrijving over (recente) beleidsinitiatieven of praktijken die illustreren in hoeverre de betrokken staten voldoen (of niet) aan dit kwaliteitskader. Deze 30 country sheets werden naar tevredenheid van de opdrachtgever afgewerkt. Op basis van deze beknopte country sheets, maakte de andere partner in dit project (Keith Brumfitt, zelfstandig consultant) een voorstel van beleidsdocument. Dit werd becommentarieerd en verder aangevuld door VBJK en vervolgens aan de opdrachtgever bezorgd. Deze documenten zullen het EU-beleid inzake kwaliteit in ECEC verder kunnen vormgeven.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Europese Commissie (via ICF International)

6 Interne en externe communicatie

6.1 Strategisch communicatieplan

Doelstelling	Een helder en transparant communicatieplan ontwikkelen voor zowel de interne als externe werking.
Resultaat	Door het vertrek van de communicatiedeskundige die binnen het ESF-project tot eind 2013 werd gefinancierd en tevens door een erg hoge werkdruk, werd het communicatieplan niet als prioriteit gezien in 2014. Er bleken ook te weinig financiële middelen om bijvoorbeeld een nieuwe website aan te maken en/of nieuwe vormen van communicatie, die in het plan staan vermeld, te gaan toepassen. In 2015 zal nagegaan worden of een afgeslankte versie in de praktijk kan omgezet worden.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Mike De Cloedt, Jan Peeters, Ellen Rutgeerts, Brecht Peleman & Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord

6.2 KIDDO

Doelstelling	Professionaliteit van de medewerkers kinderopvang verhogen via een vlot leesbaar en inhoudelijk sterk tijdschrift.
Resultaat 	KIDDO is hét pedagogisch vakblad voor iedereen die in de kinderopvang werkt. Het tijdschrift wordt gemaakt door een Nederlandse en een Vlaamse redactie en is bedoeld voor alle professionals die werken met kinderen van 0 tot 12 jaar. In Vlaanderen richt KIDDO zich op begeleiders en organisatoren in de voorschoolse groepsopvang en gezinsopvang, begeleiders en organisatoren in de buitenschoolse opvang, studenten en docenten in de verschillende opleidingen van kinderopvang en gezinsondersteuning (secundair onderwijs, volwassenenonderwijs, Onthaalouderacademie, bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind…) en stafmedewerkers in de verschillende ondersteuningsstructuren. Opdat de Vlaamse redactieraad representatief zou zijn voor de lezersgroep waar KIDDO zich tot richt, werd deze redactieraad in 2014 uitgebreid met een coördinator buitenschoolse opvang, een beleidsmedewerker inclusieve kinderopvang, een medewerker preventieve gezinsondersteuning, een pedagogisch en taalondersteuner, een docent in de opleiding kleuteronderwijs en (tijdelijk) een student Pedagogie van het Jonge Kind. Samen met de vaste leden van de redactieraad waken zij mee over de algemeen uitgezette lijnen en de concrete inhoud van artikels. In 2014 waren er in totaal vijf redactieraden. Elke editie van KIDDO bevat een mix van artikels die aandacht hebben voor pedagogiek en praktijk. Via verhelderende en verdiepende interviews en reportages, maar ook via een aantal vaste rubrieken, wil KIDDO de lezer ondersteunen, motiveren en inspireren bij het werken met kinderen, ouders, collega's en buurt. In 2014 verschenen opnieuw acht nummers,

	met volgende inhoudelijke accenten of nieuwigheden: • Nieuwe rubrieken: High Five (in plaats van 'Binnengluren bij'), Waarom? Daarom! (in plaats van 'Kinderkwesties'), column van een toneelmaker in de buitenschoolse opvang (NL auteur, geredigeerd door VL). • De rubrieken Babygebaren en Filosoferen werden eind 2014 stopgezet . • In de Vlaamse wisselkatern was er het hele jaar door aandacht voor het Decreet Kinderopvang Baby's en Peuters. Deze reeks werd geschreven in nauw overleg met de betrokken medewerkers van Kind en Gezin. • KIDDO 3: feestnummer naar aanleiding van 15 jaar KIDDO • KIDDO 6: themanummer voor studenten • Nieuwe website sinds januari 2014 In 2014 waren er tussen VBJK en SWP in totaal vijf overlegmomenten waarop praktische werkafspraken gemaakt worden en artikelen ook inhoudelijk besproken worden. In het najaar 2014 werd besloten om de oplage vanaf januari 2015 terug te brengen naar zes nummers per jaar. Zoals ook te lezen staat in het werkplan 2015 wordt de content op www.kiddo.net wel stevig uitgebreid.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts (eind- en hoofdredactie) Caroline Boudry (Okiddo 0-4, fotografie en redactieraad)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin, SWP Uitgeverij

6.3 Kinderen in Europa

Doelstelling	'Children in Europe', een samenwerkingsverband tussen Europese experts en tijdschriften over de voorzieningen voor jonge kinderen (0-10 jaar) en hun gezinnen, heeft als doel een forum te creëren voor de uitwisseling van ideeën, praktijkervaringen en informatie tussen praktijkmedewerkers die binnen Europa werken met jonge kinderen en hun ouders. Het forum wil bijdragen tot de ontwikkeling van het beleid voor jonge kinderen en de praktijk op Europees, nationaal, regionaal en plaatselijk niveau.
Resultaat KINDEREN IN EUROPA	Kinderen in Europa richt zich op iedereen die werkt met jonge kinderen binnen de sector ECEC en op de studenten en lesgevers uit de bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind en kleuteronderwijs. VBJK nam deel aan de Editorial Board op 2-4 april (Barcelona) waarop de komende nummers voorbereid werden. VBJK staat ook in voor de Nederlandse vertaling en verspreiding van twee nummers per jaar. In totaal verschijnt dit blad in 14 landen in 13 talen. VBJK kon dit tijdschrift mee uitgeven dankzij de steun van de Nederlandse partner - Childcare International - die o.m. instond voor lay-out en druk. Deze partner is echter begin 2014 uit het netwerk gestapt en de zoektocht naar een nieuwe partner leverde geen concrete resultaten op. VBJK zal nu nagaan of we het tijdschrift eventueel in Engelstalige versie online verder

	kunnen aanbieden. De Editorial Board zal hierover een beslissing nemen in maart 2015. De reeks beleidsdossiers is te downloaden op de website van VBJK.
Projectcoördinatie	Jan Peeters & Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Onkosten: Bernard van Leer Foundation Loonkosten: partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6.4 Bibliotheek

Doelstelling	Actuele en gespecialiseerde documentatie aanbieden over kinderopvang en opvoeding van kinderen van 0 tot 12 jaar voor medewerkers en verantwoordelijken uit het werkveld, studenten en docenten en iedereen die interesse heeft in het werken met jonge kinderen.
Resultaat	Het documentatiecentrum werd in 2014 opnieuw rijkelijk **aangevuld met een 200-tal publicaties** zoals recent verschenen boeken, brochures, rapporten, audiovisueel materiaal en andere publicaties over kinderopvang en opvoedingsondersteuning in verschillende Europese talen. Geïnteresseerden kunnen de bibliotheek komen bezoeken en digitaal op zoek gaan naar publicaties via de website. Daarvoor is steeds een laptop voor bezoekers beschikbaar. Het geautomatiseerde systeem zorgt voor een goede administratieve opvolging en een eenvoudig uitleenbeleid**. Gemiddeld tellen we een zestal ontleners per week**, waarbij er **wekelijks vijftien tot twintig publicaties worden ontleend**. Ook het **downloadcentre** werd opnieuw rijkelijk aangevuld met interessante publicaties, rapporten, verslagen en artikels uit Kinderen in Europa en uit KIDDO (bijvoorbeeld: alle artikels aangaande het nieuwe Decreet Opvang Baby's en Peuters) die op deze manier gratis ter beschikking staan voor alle bezoekers van de website. Aan de hand van interne mailings wordt de **uitbreiding van de collectie van het documentatiecentrum** op regelmatige tijdstippen **kenbaar gemaakt bij de medewerkers** binnen de eigen organisatie, met als doel het verbreden van de know-how en zodoende de medewerkers op de hoogte te houden van de meest recent verschenen publicaties over thema's binnen kinderopvang en opvoeding. Deze werkwijze zorgt ervoor dat nieuwe publicaties onmiddellijk op de werkvloer circuleren. Dit laat zich voelen aan de vraag van medewerkers die meteen na aankondiging via mail nieuwe publicaties reserveren en ontlenen. Eind 2014 werd de **persmap** met krantenartikels, artikels in vaktijdschriften, persberichten … van VBJK-medewerkers, die tot op heden fysiek kon geraadpleegd worden, eveneens intern **digitaal beschikbaar** gesteld. Ook de **gearchiveerde VHS-videocassettes** worden met mondjesmaat **gedigitaliseerd** en opgeslagen op server. Dit overzicht en het filmmateriaal kunnen tevens intern ingekeken worden door alle medewerkers.

Projectcoördinatie	Mike De Cloedt
Projectuitvoering	Mike De Cloedt
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6.5 Website VBJK

Doelstelling	Via een up-to-date, gebruiksvriendelijke, duidelijke en aantrekkelijke website in het Nederlands en in het Engels publicaties, materialen, films en resultaten van projecten en opdrachten verspreiden naar zoveel mogelijk professionelen, studenten, docenten en andere geïnteresseerden.
Resultaat	De homepage werd up-to-date gehouden via het online plaatsen van actuele nieuwsberichten, (internationale) studiedagen, recente publicaties, projectoproepen … Zowel interne als externe berichten uit de sector werden gepubliceerd op de startpagina. De website biedt eveneens actuele informatie over VBJK en over de werking via de projectpagina's en de evenementenpagina's. Deze laatste werden eveneens actief gebruikt voor de organisatie van Vlaamse en Internationale conferenties. Het downloadcentre werd aangevuld met recent verschenen artikels, brochures, rapporten… in het Nederlands, Frans, Engels en Duits, die gratis ter beschikking werden gesteld van de gebruiker. In 2014 werden maar liefst **7.733 items gedownload** via het downloadcentre. De eigen publicaties en tijdschriften kunnen snel en eenvoudig besteld worden via een online bestelformulier onder de publicatiepagina. In 2014 telden we **152.175 paginaweergaven** op de website van VBJK door maar liefst **34.763 gebruikers / bezoekers**. Van dit bezoekersaantal is 1/3 een terugkerende gebruiker van de website. De meeste bezoekers komen uit Vlaanderen, maar de website werd eveneens door tal van internationale bezoekers geraadpleegd uit **140 verschillende landen**. Opvallend is dat ná België en Nederland, onze website in 2014 meest bezocht werd vanuit Brazilië, of hoe internationale bezoeken door VBJK-medewerkers invloed heeft op het gebruik van onze website. Een vaak bekenen item op de website was de presentatie van Jan Peeters op de Internationale Masterclass bij Sardes, over voor- en vroegschoolse educatie op 2 oktober 2013. Het Sed-filmpje (Sardes Educational Dialogue) werd 274 keer bekeken in de loop van 2014. Zie: Jan Peeters at Sardes Educational Dialogue (SED). Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen we naar de statistieken over de website (zie verder: p. 38 t.e.m. p. 40).
Projectcoördinatie	Mike De Cloedt
Projectuitvoering	Mike De Cloedt
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6.6 Research Gate

Doelstelling	Uploaden van wetenschappelijke artikels geschreven door onderzoeksmedewerkers VBJK, al dan niet in samenwerking met andere onderzoekers van de Vakgroep Sociale Agogiek Universiteit Gent, om zodoende de know-how te verspreiden, dit zowel nationaal als internationaal.
Resultaat	In 2014 werden **847 publicaties gedownload** en **1185 ingekeken** via de research gate.
Projectcoördinatie- en uitvoering	Jan Peeters

Paginaweergaven in 2014

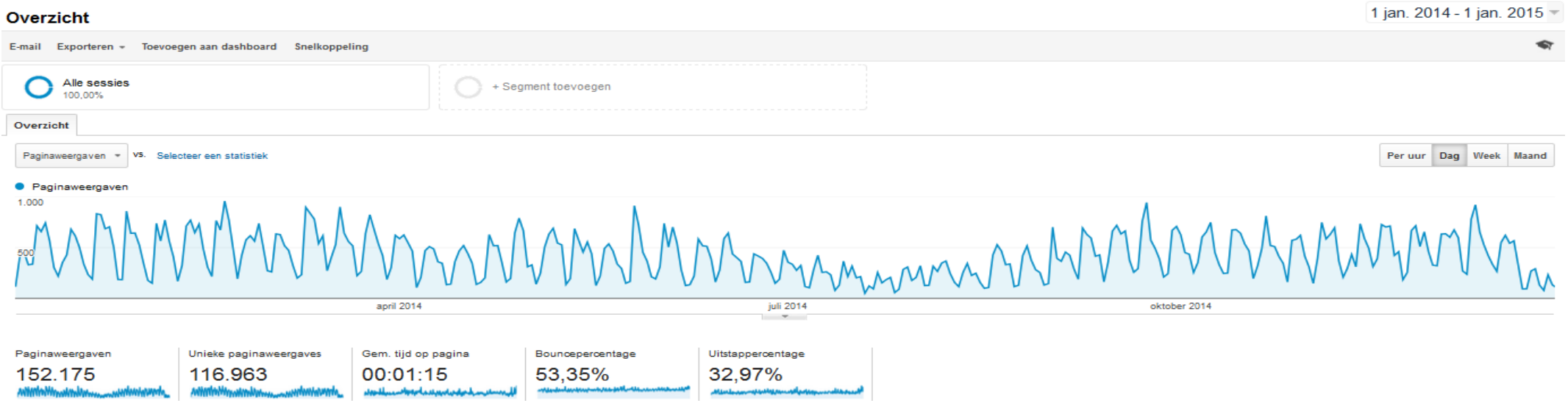

Gebruikersinfo in 2014

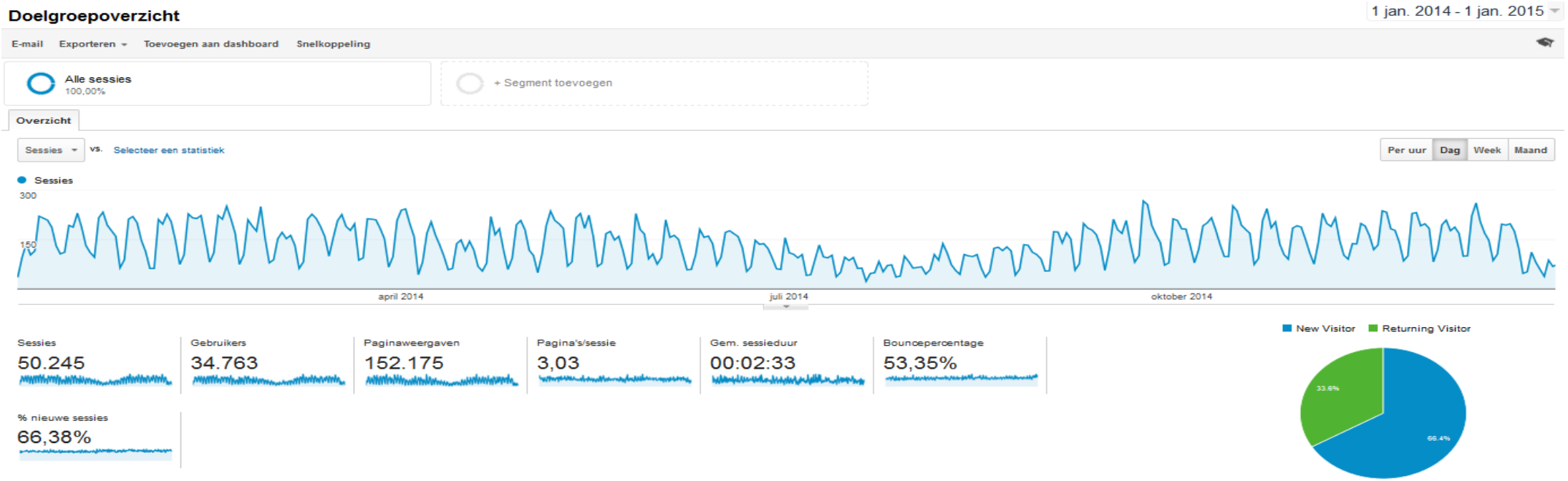

Gebeurtenissen in 2014

	Gebeurteniscategorie	Totale gebeurtenissen	% Totale gebeurtenissen
1.	Downloads	7.733	71,16%
2.	Outgoing links	2.893	26,62%
3.	Mails	241	2,22%

Continentenoverzicht 2014

Continent	Acquisitie			Gedrag		
	Sessies	% nieuwe sessies	Nieuwe gebruikers	Bouncepercentage	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
	50.245 % van totaal: 100,00% (50.245)	66,42% Gem. voor dataweergave: 66,38% (0,06%)	33.372 % van totaal: 100,06% (33.353)	53,35% Gem. voor dataweergave: 53,35% (0,00%)	3,03 Gem. voor dataweergave: 3,03 (0,00%)	00:02:33 Gem. voor dataweergave: 00:02:33 (0,00%)
1. Europe	**46.836** (93,22%)	64,81%	30.353 (90,95%)	51,60%	3,12	00:02:40
2. Americas	**2.103** (4,19%)	89,63%	1.885 (5,65%)	80,74%	1,75	00:00:51
3. Asia	**839** (1,67%)	86,17%	723 (2,17%)	75,80%	1,59	00:00:59
4. Africa	**238** (0,47%)	89,08%	212 (0,64%)	64,71%	2,06	00:01:19
5. Oceania	**144** (0,29%)	86,81%	125 (0,37%)	69,44%	2,20	00:01:35
6. (not set)	**85** (0,17%)	87,06%	74 (0,22%)	60,00%	2,44	00:01:55

Top 10 van bezoekende landen in 2014 (van 140 landen)

	Land	Sessies	% nieuwe sessies	Nieuwe gebruikers	Bouncepercentage	Pagina's/sessie	Gem. sessieduur
		50.245 % van totaal: 100,00% (50.245)	66,42% Gem. voor dataweergave: 66,38% (0,06%)	33.372 % van totaal: 100,06% (33.353)	53,35% Gem. voor dataweergave: 53,35% (0,00%)	3,03 Gem. voor dataweergave: 3,03 (0,00%)	00:02:33 Gem. voor dataweergave: 00:02:33 (0,00%)
1.	Belgium	**40.121** (79,85%)	61,65%	24.733 (74,11%)	49,59%	3,26	00:02:51
2.	Netherlands	**3.275** (6,52%)	89,34%	2.926 (8,77%)	67,39%	1,98	00:01:12
3.	Brazil	**661** (1,32%)	100,00%	661 (1,98%)	98,18%	1,28	00:00:06
4.	United States	**615** (1,22%)	85,85%	528 (1,58%)	78,05%	1,53	00:00:43
5.	France	**573** (1,14%)	86,21%	494 (1,48%)	61,26%	2,64	00:01:45
6.	Canada	**460** (0,92%)	74,78%	344 (1,03%)	55,65%	2,97	00:02:18
7.	United Kingdom	**438** (0,87%)	87,21%	382 (1,14%)	61,19%	2,46	00:01:24
8.	Germany	**401** (0,80%)	77,31%	310 (0,93%)	57,86%	2,39	00:01:31
9.	Italy	**370** (0,74%)	82,16%	304 (0,91%)	64,05%	2,14	00:01:27
10.	Ireland	**251** (0,50%)	78,09%	196 (0,59%)	59,36%	2,50	00:01:48

7 Evenementen

7.1 VBJK organiseert evenementen

7.1.1 EnsembLEREN, 14 januari 2014

Doelstelling	De eindresultaten van de drie projecten van de ESF-ambassadeurs bekendmaken en verspreiden in de sector van onderwijs, welzijn en gezondheidszorg.
Resultaat	Op 14 januari 2014 ging de studiedag 'ensembLEREN' door. Het werd een leerrijke dag over samen zorg, welzijn en opvoeding construeren, mét Paul Verhaeghe als keynote spreker en een boeiend aanbod van negen sterk gesmaakte workshops. 170 deelnemers uit verschillende sectoren namen deel. Uit de evaluatie bleek dat deelnemers dit event inspirerend, interessant, aangenaam en boeiend vonden. De deelnemers apprecieerden sterk de variatie van het aanbod en de algehele organisatie. De kritische lezing van Paul Verhaeghe werd heel sterk gesmaakt. Het improvisatietheater Inspinazie en de cartoons van Veerle Derave over de studiedag, gaf de dag extra kleur. Zie: http://ensembleren.weebly.com/.
Projectcoördinatie en uitvoering	Brecht De Schepper & Vicky Cauwels (Artveldehogeschool), Sandra Van der Mespel (VBJK) & Katleen De Smet (SBS Skillbuilders)
Financiering	Europees Sociaal Fonds

7.1.2 Inspiratiedag 'Huizen van het Kind in een stedelijke context'

Doelstelling	Inspiratie bieden en aanzetten tot reflectie over samenwerkingsverbanden en Huizen van het Kind in een grootstedelijke context.
Resultaat	Op 9 mei organiseerde VBJK een inspiratiedag Huis van het Kind in Brussel. We verwelkomden Vibeke Bing, zij is de 'architecte' van de family centers in Zweden. Daarnaast werd toelichting gegeven bij de nieuwe Vlaamse regelgeving inzake preventieve gezinsondersteuning en de bouwplannen van het Huis van het Kind in Brussel, Gent, Antwerpen en Leuven. Vervolgens kon men deelnemen aan workshops waarin dieper werd ingegaan op volgende vragen: • Hoe werken de family centers precies in Zweden? • Hoe zien we het Huis van het Kind in Brussel? • Welke praktijken bieden inspiratie voor participatie van ouders? • Hoe verbinden we gezinnen met elkaar? • Hoe organisaties op een zinvolle manier laten samenwerken? • Hoe bereiken we ook ouders van tieners en jongeren in een Huis van het Kind? Onder het motto 'Kijk eens over het muurtje', lieten we in elke workshop praktijken uit verschillende steden en sectoren aan bod komen. Er waren 80 deelnemers, zowel vanuit beleid als praktijk.

Projectcoördinatie en uitvoering	Hester Hulpia & Sandra Van der Mespel
Financiering	VGC

7.1.3 Inspiratiedag voor Brusselse initiatieven voor buitenschoolse opvang ', Muntpunt, Brussel

Doelstelling	Kippenvel is een inspiratie- en ontmoetingsdag voor alle medewerkers van de Nederlandstalige Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang in Brussel.
Resultaat	De pedagogisch coaches die deelnamen aan het WIBO (werkgroep Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang) (zie 4.2) bereidden de Kippenveldag voor, samen met VBJK. VGC zorgde voor logistieke ondersteuning. Er werd een traject van vier bijeenkomsten onder begeleiding van VBJK uitgestippeld om deze studiedag vorm te geven. Thema van deze dag was: 'KUNST in de Stad'. Is kunst iets voor kinderen? Is kunst iets voor jou? De pedagogisch coaches en kinderbegeleiders organiseerden, samen met een Brusselse partnerorganisatie, acht workshops. Volgende partners werken mee aan deze dag: Kamo vzw, Productions en Zonen vzw – Theaterproducties, Brussels Jump Club, Jes vzw, afdeling BEAM, Muntpunt Bib - jeugdwerking. Er waren 130 inschrijvingen (deelnemers en workshopbegeleiders).
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman, Wendy Gettemans & Katrien Leenders (VGC)
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

7.1.4 KIDDOdag 2014 'SAMEN werkt!', zaterdag 10 mei en vrijdag 16 mei 2014

Doelstelling	Professionele opvoeders, ouders, docenten en studenten krijgen de gelegenheid om te reflecteren over de pedagogische kwaliteit in de opvoeding van jonge kinderen.
Resultaat	De studiedag stelde 'samenwerken' centraal. In de kinderopvang werk je nooit alleen. Je werkt met kinderen, ouders, collega's en de buurt. Tijdens een ruim aanbod aan workshops en lezingen, verkenden de deelnemers de meerwaarde van 'samen'-werken en reflecteren erover. De deelnemers konden kiezen tussen tien workshops. Het programma voorziet drie themalezingen: • **Vitamines van groei**, Prof. Maarten Vansteenkiste en Prof. Bart Soenens (Vakgroep Ontwikkelingspsychologie, Universiteit Gent) • **Mix van generaties in de kinderopvang**, Miet Timmers (coördinator Generatielink) • **Gezinnen in de opvang**, Naomi Geens (Vakgroep Sociale Agogiek, Universiteit Gent) Op zaterdag 10 mei waren er 105 inschrijvingen. Op vrijdag 16 mei waren er 180 inschrijvingen.

Projectcoördinatie	Caroline Boudry & Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Mike De Cloedt & Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

7.1.5 Gezamelijke vorming voor docenten Pedagogie van het Jonge Kind, Brussel: Kind en Gezin-Academie, 12 september 2014

Doelstelling	De docenten van de nieuwe opleiding Pedagogie van het Jonge Kind ondersteunen bij het onderbouwen van hun cursussen door hen te informeren over onderzoek, beleid en examples of interesting practices aan te reiken. Deze docentendag wil ook het netwerk tussen de drie hogescholen verstevigen en de docenten de kans bieden om tijdens de verschillende workshops informatie uit te wisselen over elkaars aanpak.
Resultaat	In 2014 hebben de docenten gekozen voor de groep kinderen tussen 2$^{1/2}$ en 12 jaar en meer specifiek voor participatie, kinderrechten en vrije tijd van schoolgaande kinderen. Bruno Vanobbergen (kinderrechtencommissaris) bracht de eerste keynote: 'No time to waste. Kinderen en hun recht op vrije tijd'. Sylvia Walravens (stafmedewerker Kennisopbouw en Beleidsondersteuning bij Kind en Gezin) bracht de tweede keynote: 'Staten-Generaal Opvang en Vrije Tijd van Schoolkinderen'. Aansluitend op deze keynotes modereerde Jan Peeters een panel waar Bruno Vanobbergen, Sylvia Walravens, Kaat Van De Velde en Veva De Groote (lectoren Erasmushogeschool) aan deelnamen. Deze plenaire sessies werden opgevolgd door workshops begeleid door An Piessens (directeur van Kind & Samenleving), Lia Blaton (medewerker Brede School bij het Steunpunt Diversiteit & Leren), Sibille Declercq (coördinator Awel), Mieke Vandenbroucke (medewerker aan het Steunpunt Onderwijs in Limburg), Kim Van Heester (pedagogisch medewerker, speelpleinwerking Koraal vzw), Giselinde Bracke (docent in de opleiding Pedagogie van het Jonge Kind aan de Arteveldehogeschool), Monique van Boom en Ben Vanmeenen (beiden lectoren Pedagogie van het Jonge Kind aan de Karel de Grote-Hogeschool). Er schreven zich 49 docenten en directieleden van de opleiding Bachelor in de Pedagogie van het Jonge Kind in.
Projectcoördinatie en uitvoering	Jan Peeters & Caroline Boudry
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

7.1.6 Studiedag voor leerkrachten in 'opleidingen 'begeleider in de kinderopvang', Brussel: Kind en Gezin-Academie, 17 november 2014

Doelstelling	De leerkrachten in de opleiding 'Begeleider in de kinderopvang' ondersteunen bij het onderbouwen van hun cursussen, door hen te informeren over onderzoek, beleid en examples of interesting practices, die hen kunnen inspireren bij het lesgeven. Daarnaast kunnen leerkrachten kennismaken met recente publicaties en methodieken om hun lessen vorm te geven en was het ook de bedoeling om

	de kennis over gezinsopvang in opleidingen te vergroten.
Resultaat	De dag ging door op 17 november in de Kind en Gezin-Academie. Alle opleidingen van verschillende netten namen deel aan deze studiedag. Keynote 1: 'Professionalisering in Europees perspectief. Welk soort professional heeft de kinderopvang nodig?' (Dr. Jan Peeters, VBJK) Keynote 2: 'Oog voor kwaliteit in de Vlaamse kinderopvang. Elke kinderbegeleider en elke verantwoordelijke gekwalificeerd' (Evelien Van Vlasselaer, Kind en Gezin). Keynote 3: 'Het Pedagogische Raamwerk voor kwaliteitsvolle kinderopvang van baby's en peuters' en 'Implicaties voor de opleiding van kinderbegeleiders' (Prof. Ferre Laevers; mede namens Prof. Michel Vandenbroeck) Na de lezingen konden de deelnemers in gesprek gaan met Prof. Ferre Laevers en Evelien Van Vlasselaer. Jan Peeters modereerde dit gesprek. Verschillende organisaties werkten mee, zowel bij de presentatie van de workshops als aan een markt waarbij verschillende publicaties, handleidingen en dvd's voorgesteld werden aan leerkrachten. • Reflecteren = dé kern van een professionele kinderopvang; Brecht de Schepper (Arteveldehogeschool). • Gezinsopvang uit zijn isolement! Leren van elkaar; Griet De Bruyckere, (stafmedewerker CEGO vzw), Karin Van Hijfte (coördinator CVO Oranjerie Diest), Sandra Van der Mespel (projectcoördinator VBJK + project Onthaalouders sterker maken). • Documenteren voor Jonge Kinderen: een verhaal over kijken, luisteren, inspelen en zichtbaar maken; Caroline Boudry (medewerker VBJK) • (Tater)talige types: Doe de test! Karen Torfs (CTO Leuven - Centrum voor Taal en Onderwijs), Myriam Philips (Dienst Welzijn, kindbeleid - opvoedingsondersteuning) Provincie Vlaams Brabant • Werken aan een rijk taalaanbod in de kinderopvang twee praktijkvoorbeelden; Dietlinde Willockx (Hoofd expertisecentrum Pedagogische Ondersteuning in Kinderopvang en School Karel De Grote Hogeschool), Heidi Desmet (opdrachthouder Go!-kinderopvang), Marleen Cieters (pedagogisch ondersteuner groepsopvang) en Wendy Brouckmans (projectmedewerker Go!) Er schreven zich 120 leerkrachten in en er werkten 25 sprekers mee aan deze studiedag.
Projectcoördinatie en uitvoering	Els Pauels (Kind en Gezin), Jan Peeters, Caroline Boudry & VBJK
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

7.1.7 Study visit of preschool teachers, psychologists and Government Representatives of Serbia. 24-25-26th March 2014

Doelstelling	De deelnemers aan deze studiereis laten kennismaken met het kleuteronderwijs in Vlaanderen en de vele inspirerende initiatieven die werken aan de toegankelijkheid voor kleuters en in het bijzonder voor kleuters uit kwetsbare gezinnen (o.m. Roma kinderen), om de toegankelijkheid in Servië van het voorschoolse onderwijs te verhogen.

Resultaat	VBJK begeleidde een delegatie van achttien onderwijsmedewerkers uit Servië, met name medewerkers van het Ministerie van Onderwijs, lokale beleidsmensen, pedagogen en leerkrachten. Het programma van deze studiereis bestond uit enkele bezoeken aan kinderdagverblijven, stedelijke initiatieven voor buitenschoolse opvang, kleuterscholen en opvoedingsondersteunende organisaties. Daarnaast bevatte het programma een aantal lezingen. De lezingen werden gegeven door: Arif Akgönül (Departement of Education and Training), Elmira Zeynalyan (Assistant of the director Departement Education and Care - city of Ghent), Elias Hemelsoet (Lecturer, Bachelor of Early Childhood Education Artevelde University College Ghent), Ayse Isçi en Sara Gielen (Home language project Departement Education and Care, City of Ghent), Leen De Bie (Medewerker Innovatie Samen Lerend Ghent) and Lidija Miskeljin (Overall Coördinator of the Impres Project). Er werden tevens bezoeken gebracht aan: kleuterschool Mandala, buitenschoolse opvang Mandala, kinderdagverblijf 't Sloeberke, kleuterschool Trappenhuis, kleuterschool De Toverberg, kleuterschool De Mozaïek, kleuterschool De Speurneus en Centrum voor Gezinsondersteuning De Sloep.
Projectcoördinatie en uitvoering	Jan Peeters & Caroline Boudry
Financiering	Europese Unie - Sofreco

7.2 VBJK levert bijdrage aan evenementen

7.2.1 Keynotes op conferenties in België en Nederland

Boudry, C., Documenteren voor Jonge Kinderen. Studiedag Zig-Zagwerkgroep pedagogische begeleidingsdienst Stad Gent: Sint-Pietersabdij Gent, 21 november 2014

Peeters, J., Pedagogisch coachen als effectief middel tot professionalisering. Gezamenlijke vorming voor de docenten PJK. Brussel: Kind en Gezin-Academie, 12 september 2013

Peeters, J., Over de kwaliteiten van een excellente leerkracht of leidster. Keynote op de VVE-studiedag Kwaliteit? Excellent! Kinderrechtenhuis, Leiden, 16 april 2014

Peeters, J., Kansarmoede en kleuteronderwijs, een breder perspectief. Keynote op de opstartsessie van het professionaliseringstraject Kansarmoede in het curriculum van de lerarenopleiding. Antwerpen Karel de Grote-Hogeschool, 29 april 2014

Peeters, J., Pedagogisch coachen als effectief middel tot professionalisering. Keynote op de studiedag Begeleidingstraject Pedagogische en Taalondersteunende organisaties. Kind en Gezin-Academie, 27 mei 2014

Peeters, J., Pedagogie van het Jonge Kind: création d'une formation éducative de niveau supérieur. Une fonction d'accompagnement. Seconde journée d'étude: Compétences professionnelles et formations nécessaires dans les métiers de l'enfance. L'éclairage de la Flandre. Bruxelles ONE, 6 octobre 2014

Peeters, J., Effecten van de lerende organisatie op de kwaliteit van de kinderopvang en op de ontwikkeling van de kinderen. Masterclass op de BKK-inspiratiedag, Amersfoort, 21 november 2014

Peeters, J., Professionalisering Kinderopvang in Europees perspectief.
Welke soort professional hebben we nodig? Keynote op de Studiedag Opleidingen Kinderopvang. Kind en Gezin-Academie, Brussel, 17 november

Vervaet, V. en Vandekerckhove, A., Inclusieve Kinderopvang, workshop, studiedag 'Samen werken aan inclusieve kinderopvang'. Landelijke kinderopvang, Wijgmaal, 18 februari 2014

7.2.2 Lezingen, workshops en debatten in België en Nederland

Boudry, C., 'Kunst voor kleuters versus verkleuterde kunst'. Mama, mag Mondriaan komen spelen? Berchem, 9 september 2014

Boudry, C., Organiseren en begeleiden van een bezoek met aansluitend feedback en discussie. Toegankelijke kinderopvang, een bezoek aan Gentse groepsopvang. Xavier Goossens, ONE Libramont. Chris De Kimpe en Ankie Vandekerckhove begeleiden de bezoeken en de discussie. Er namen vijftien medewerkers van ONE, leidinggevenden en kinderbegeleiders deel aan deze studiedag en we brachten een bezoek aan de groepsopvang Tierlantuin en Duimelotje. Gent, 26 september 2014

Boudry, C., Taal en taalstimulering, Klara Reumers, Stad Brussel, Centrum Noordpool, Brussel, 7 oktober 2014

Boudry, C., Peleman, B., Du nid à la toile. À la découverte des IBO Flamands, Journée d'étude ATL, la Marlagne. Wépion, 9 décembre 2014

Peeters, J., Animeren van het Salon met Paul Verhaeghe over individualisering in onderwijs en welzijn op de EnsembLEREN-conferentie georganiseerd door VBJK en de Arteveldehogeschool. Gent, 14 januari 2014

Peeters, J., Modereren van een panel met Bruno Vanobbergen, Sylvia Walravens, Kaat Van De Velde en Veva De Groote (Lectoren Erasmushogeschool) over participatie, kinderrechten en vrije tijd van schoolgaande kinderen op de Vormingsdag van de docenten PJK. Kind en Gezin-Academie, Brussel, 12 september 2014

Rutgeerts, E., Initiative de soutien à la création des crèches parentales en Flandre. Louvain-la-Neuve, RIEPP, 9 mei 2014

Van der Mespel, S., Daems, M., Draagkracht, wat kun je ermee in het coachen van medewerkers? EnsembLEREN. Gent, 14 januari 2014

Van der Mespel, S., De Bruyckere, G., Van hijfte, K., Gezinsopvang uit zijn isolement! - Leren van elkaar. Brussel, 17 november 2014

Van Laere, K., Creating a visual text as part of a research methodology, Presentatie voor doctoral school 'History of education'. Universiteit Gent, 2 april 2014

Van Laere, K., Conceptualisations of Care and Education in Early Childhood Care and Education (ECCE), Presentatie voor Masterclass Intersectionality & methodological puzzles, Gender doctoral seminar. VUB en Ugent, 15 mei 2014

7.2.3 Keynotes op internationale studiedagen en congressen

Peeters, J., The Power of effective ECE in preparing all children for lifelong learning. Keynote on the Seventh World Bank's Europe and Central Asia (ECA) Education Conference, Strengthening Early Childhood Education systems: investing Early to ensure effective learning. Bucharest, 7th - 8th April 2014

Peeters, J., Keynotes at University of Belgrade, for representatives of teacher education colleagues, and collaborators of UNICEF, CIP, Open Society and Ministry of Education.

Policy measures to increase the accessibility towards ECEC in Europe
Gender and ECEC
Public Childcare Services in the EU: the Belgian Model

Peeters, J., Policy measures to increase the accessibility and diversification towards ECEC in Europe. Keynote on the Final Conference of Preschool Education in Serbia (IMPRES). Belgrade, 25th April 2014

Peeters, J., The power of effective early childhood education in preparing all children for lifelong learning. Keynote at the Freie Universität. Berlin, 7th May 2014

Peeters, J., Professionalization of ECEC: What makes a high quality ECE workforce? Keynote at the Eleventh Annual Summer Institute on ECD. Investing in Early Childhood Workforce. University of Toronto, 12th June 2014

Peeters, J., Main findings of the study on effective ECEC to prevent Early School leaving - putting ECEC into the learning continuity. Keynote on the Helenic Presidency of the Council of the European Union Conference on Early Childhood Education and Care: For more and better quality for all. Athens, 19th -20th June 2014

Peeters, J., The role and impact of Universal access to quality Early Childhood Education and Care. Keynote at the Conference 'An equal start for all? International perspectives on selective

enrolment and inclusive approaches in ECEC'. International Center ECEC German Youth Institute, Munich, 8th-9th July 2014

Peeters, J., Professionalisierung der Frühkindliche Bildung, Betreuung und Erziehung. Was zeichnet hochqualifiziertes Personal aus. Keynote 8. Internationale Fachtagung: Säuglings- und Kleinkinderbetreuung in der Schweiz Zürich, 26-28th August 2014

Peeters, J., What makes a high quality ECE workforce? Keynote at the Early Childhood Ireland Conference: On the 'Early Childhood Professional Journey Are We There Yet?' County Laois Ireland, 4th October 2014

Peeters, J., Le coaching pédagogique comme moyen de professionnalisation. Keynote sur le Colloque International sur le préscolaire. Organisé par le Zakoura Education Foundation, UNICEF, UNESCO et la Fondation Marocaine pour la promotion du préscolaire. Foundation du Roi Abdul-Aziz, Casablanca, 28th-29th October 2014

7.2.4 Workshops en lezingen op internationale studiedagen en congressen

De Schepper, B., Peleman, B., Connect, Learn, Create: Co-creative Learning between ECEC Organizations. Workshop op ISSA International Conference, Budapest. 10th-12th October 2014

Hulpia, H., Case studies on the relationship between ECEC and preventing early school leaving. In Self organized Symposium: Study on the effective use of early childhood education and care (ECEC) in preventing early school leaving (ESL). EECERA. Kreta, 7th-10th September 2014

Molinuevo, D., Peeters, J., Lazzari, A., Peleman, B., Budginaite, I., Impact of Training and Working Conditions of Early Childhood Education and Care Practitioners on Children's Outcomes. Workshop op International Conference, Budapest. 10th-12th October 2014

Peeters, J., Father Involvement. Chair of Break out group. TFIEY Lisbon, 21th January 2014

Peeters, J., Comment définir, mettre en œuvre et évaluer une qualité accessible à tous ? Débat sur le colloque Européen : Accueillir la diversité des familles ? (M') enfin ! Ceria Bruxelles, le 25 mars 2014

Peeters, J., Access and Inclusion in the city of Ghent Belgium. Workshop On the Seventh World Bank's Europe and Central Asia (ECA) Education Conference, Strengthening Early Childhood Education systems: investing Early to ensure effective learning. Bucharest 7th-8th April 2014

Peeters, J., Lessons learned for ECE / CEECIS countries. On the Seventh World Bank's Europe and Central Asia (ECA) Education Conference, Strengthening Early Childhood Education systems: investing Early to ensure effective learning. Bucharest 7th-8th April 2014

Peeters, J. & Lazzari A., Main results and findings regarding continuing professional development, working conditions and outcomes for children. Presentation on Expert Workshops 'Impact of Training and working conditions of ECEC practitioners on children'. Eurofound's Brussels Office, 16th May 2014

Peeters, J., Professionalization of ECEC: What makes a high quality ECE workforce? Round table at University of Toronto, 11th June 2014

Peeters, J., Chairing session on Participatory approaches to evaluation. On the 4th meeting of the Transatlantic Forum on Inclusive Years. Amsterdam, 30th June - 2th July 2014

Peeters, J., Literature review on the effective use of ECEC in preventing early school leaving. Self organized Symposium at the 24th EECERA Conference in Crete. Crete, 8th-10th September 2014

Peeters, J., Study on the effective use of ECEC in preventing Early School Leaving. Self organized symposium together with Hanna Siarova and Noirin Hayes at The ISSA-conference 'Creating a society for all: re-considering early childhood services. Budapest, 10th-12th October 2014

Peeters, J., Lazzari, A., Peleman, B., The Impact of Training and Working Conditions of Early Childhood Education and Care Practitioners on Children's Outcomes. Self organised symposium on the ISSA International conference 'Creating a society for all: re-considering early childhood services. Budapest, 10th-12th October 2014

Peeters, J., Access to quality ECEC. Keynote on the TAIEX (European Commission) Workshop on Strategies for ECEC. Tunis, 1th-2th December 2014

Peeters, J., La formation initiale et le développement professionnel continu pour les professionnels EAJE en Europe. Keynote on the TAIEX (European Commission)Workshop on Strategies for ECEC. Tunis, 1th-2th December 2014

Peeters, J., Innovative practices with marginalized families at risk of having their children taken into care. Participant of European peer review. Venetia, 11th-12th December 2014

Peleman, B., Cauwels, V., De Schepper, B., Vastmans, S., Ionescu, M., How can group reflection improve quality in ECEC? Workshop op ISSA International Conference, Budapest. 10th-12th October 2014

Vastmans, S., De Schepper, B., Peleman, B., Ionescu, M., Improving Quality through Group Reflection: An Interactive Workshop on the 'When Wanda Meets ISSA'-project. Workshop op ISSA International Conference, Budapest. 10th-12th October 2014

Van Laere, K., La question des assistants invisibles et les conceptualisations du care et de l'éducation. Séminaire 2013-2014 de l'IFE-EXPERICE : Éducation de la petite enfance : L'activité professionnelle au préscolaire, 2 juin 2014

7.2.5 Trainingen en gastcolleges binnen opleidingen en vorming

Peeters, J., What makes a high quality ECE workforce? Professionalism in working with families and young children. Les voor Erasmusstudenten Universiteit Gent, 27 oktober 2014

Peeters, J., Professionaliteit voor het werken met jonge kinderen en hun ouders die in kansarmoede leven. Les voor het vak Sociaal Agogische Praktijk Universiteit Gent, 24 november 2014

Peeters, J., What makes a high quality ECE workforce? The results of recent European research on Professionalism. IT Sligo MA Leadership in Early Childhood Care and Education. Leuven Institute for Ireland in Europe, 9-14 november 2014

Peleman, B. Kwaliteitszorg in de Gezinsopvang. Gastcollege Erasmushogeschool PJK, 2e jaar. Brussel, 8 mei 2014

Rutgeerts, E., Ondersteuning bachelorproef ouderparticipatie in de kinderopvang. Arteveldehogeschool PJK, 3e jaar. Gent, 10 januari, 31 maart en 20 juni 2014

Van der Mespel, S., Naar een competent systeem voor de gezinsopvang. Gastcollege in vak Early childhood education and care. UGent, vakgroep Sociale Agogiek. Gent, 25 april 2014

Van Laere, K., Zorg en educatie in het kleuteronderwijs. Universiteit Gent, 2 mei 2014

7.2.6 Interviews

Boudry, C., Interview in KIDDO door Christine Faure. Waarom zegt een foto soms meer dan woorden? KIDDO 7

Boudry, C., Interview in De Morgen, door Evelyne Coussens Kunst in pampers, de allerkleinsten nemen deel aan alles wat de wereld biedt, inclusief kunst. De Morgen, 30 augustus 2014

7.3 VBJK neemt deel aan evenementen

7.3.1 Bijwonen conferenties, studiedagen en studiebezoeken

Boudry, C., EnsembLEREN. Gent, 14 januari 2014

Boudry, C., Babelut Festival. Neerpelt, 27 februari 2014

Boudry, C., Slotcolloquium Staten-Generaal. Opvang en Vrije Tijd van Schoolkinderen, Vlaams Parlement. Brussel, 24 april 2014

Boudry, C., Bachelor in de Pedagogie van het Jonge Kind, afstudeerdag. Kind en Gezin, Brussel, 14 mei 2014

Boudry, C., Studiedag onderzoeksproject Babykunde Campus Markgrave. Antwerpen, 4 november 2014

Boudry, C., Lóczy, une école de civilisation. Centre culturel Jacques Franck. Brussel, 17 december 2014

Hulpia, H., Opening Huis van het Kind Leuven. Leuven, 10 januari 2014

Hulpia, H., Kick-off Huis van het Kind Antwerpen. Antwerpen, 4 februari 2014

Hulpia, H., Ondersteuningsplatform Huizen van het Kind Oost-Vlaanderen. Gent, 28 maart 2014

Rutgeerts, E., Hulpia, H., ESF 'EnsembLEREN'. Gent, 14 januari 2014

Rutgeerts, E., Stappenplan kindermishandeling melden in kinderopvang. Brussel, 18 februari 2014

Rutgeerts, E., KBS dialoogdag 'Kleine kinderen, grote kansen. In partnerschap met ouders, hun sociaal netwerk en andere professionals.' Koning Boudewijnstichting. Schaarbeek, 21 februari 2014

Rutgeerts, E., Schoolbezoek Trappenhuis met deelnemers uit Belgrado. Gent, 24 maart 2014

Rutgeerts, E., Docentendag Pedagogie van het Jonge Kind. Brussel, 12 september 2014

Van der Mespel, S., Kennisplatform Kindbeleid en Armoede. Antwerpen, 12 september 2014

Van Laere, K., Séminaire 2013-2014 de l'IFE-EXPERICE: Éducation de la petite enfance : L'activité professionnelle au préscolaire. Lyon, 10-11 avril 2014 & 2-3 juin 2014

Van Laere, K.,'History of education', Doctoral school, Universiteit Gent, 7th March 2014, 20th March 2014 & 2th April 2014

Van Laere, K., Gender Doctoral seminar, VUB en Universiteit Gent, 14th May 2014 & 15th May 2014

Vervaet, V., KBS Dialoogdag 'Professionals opleiden en begeleiden', 24 januari 2014

Vervaet, V., Kick-off: Decreet Baby's en Peuters. Brussel, 13 maart 2014

Vervaet, V., Bezoek ILT De Sloep met deelnemers uit Belgrado. Gent, 26 maart 2014

Vervaet, V., Recherche-action 'article 123', Competenties en opleidingen in de sector van kinderopvang. Case Frankrijk, Université de Liège en ONE, Brussel 23 april 2014

Vervaet, V., Bezoek Stichting Humanitas in het kader van Ruim baan voor Baby's en Kinderparticipatie. 's Hertogenbosch, Nederland, 6 juni 2014

Vervaet, V., Voorstelling onderzoek rond Implementatie van Handelingsgericht werken in het basisonderwijs. Orthopedagogiek UGENT, 12 november 2014

Vervaet, V., Lancering Pedagogisch Raamwerk, K&G. Brussel, 19 november 2014

Vervaet, V., Seminar 'Ruimte voor jong en oud' ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van Bureau MUTANT. Utrecht, 10 december 2014

Vervaet, V., Lóczy, une école de civilisation, CEMEA. Brussel, 17 december 2014

7.3.2 Opleiding

Rutgeerts, E., De Cloedt, M., Werve(le)nd schrijven. Gent, 3 juni 2014

Van der Mespel, S., Financieel management in vzw's voor niet-financiële specialisten. Gent, 30 januari en 6 februari 2014

Van der Mespel, S., Succesvol samenwerken tussen organisaties. Gent, 6 november, 11 november en 11 december 2014

8 Adviesverlening

Boudry, C., Advies voorlezen in kinderdagverblijven. Sara van Tilburg, Stichting lezen. 28 maart 2014

Boudry, C., Pedagogisch documenteren. Rita Wijverkens, Inloopteam Brugse Poort, Kind en Preventie vzw, Gent, 2 juni 2014

Boudry, C., Resonansgroep 'Taal van schoot tot school' een kansrijk talenbeleid voor de voorschoolse kinderopvang. Caroline Moons, Centrum voor Taal en Onderwijs, Leuven, 20 juni 2014

Boudry, C., Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen (REWARD). VBJK is als partner betrokken bij Work Pack 1 dat focust op peuters en kleuters. VBJK biedt advies bij de implementatie van de resultaten binnen de sector van het jonge kind.

Boudry, C., PWO op(ge)vangen: 'Werken aan toegankelijkheid voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de kinderopvang in een nieuwe decretale context'. Annemarie Hoogewys, Arteveldehogeschool, Gent, 20 oktober 2014

Peeters, J., Advies in BIEM (Brugfiguren Romakinderen) project Katholiek en Stedelijk Onderwijs Gent

Rutgeerts, E., jury aanvraag subsidie als een ondersteuner zelfstandige kinderopvang op vlak van organiseren en kwaliteitszorg. Brussel, K&G, 26 mei 2014

Van der Mespel, S., Expert in klankbordgroep doctoraat Naomi Geens 'Een conceptueel model van opvoedingsondersteuning: onderzoek naar interacties tussen ouders onderling en tussen ouders en professionelen', UGent, Vakgroep Sociale Agogiek, 13 juni 2014

Van der Mespel, S., Externe expert in onderzoek naar gastouderopvang in West-Europese landen uitgevoerd door Kohnstamm Instituut, zie http://www.kohnstamminstituut.uva.nl/rapporten/beschrijving/ki14-8.htm#.VOcWMyw_bC4

Vervaet, V., Recherche-action 'article 123', Competenties en opleidingen in de sector van kinderopvang. Vier cases: Frankrijk, Vlaanderen, Groot Brittannië en Zweden. Onderzoekers toeleiden naar informatie over de Vlaamse context. Deze samenwerking liep over verschillende maanden. Université de Liège en ONE.

Vervaet, V., De Kloof een beetje dichten. Sociale emancipatie via schoolleven. Een KBS-project door Arteveldehogeschool, KdG en HUB. Deelname aan de resonansgroep, 24 oktober 2014

Vervaet, V., Inclusie van kinderen met specifieke zorg in de kinderopvang, PBD Gent, deelname aan de Adviesraad op 5 juni en 13 november 2014

Vervaet, V., lid begeleidingscomité BELSPO, onderzoek rond kinderarmoede betreffende haar nieuwe kaderprogramma BRAIN-Be (Belgian Research Action In Network), uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen (Prof. Danielle Dierckx - coördinator - en Prof. Dries Raeymaekers), Universiteit Gent (Prof. Michel Vandenbroeck) en Université de Liège (Prof. Didier Vrancken), Brussel, 7 juli 2014

9 Publicaties

9.1 Brochures

Boudry, C., Peleman, B., (2014) Knopjesman, handleiding bij de dvd. Gent, VBJK (zie: http://www.vbjk.be/files/Handleiding%20Knopjesman%20%20.pdf)

Peleman, B. (Red.), Van der Mespel, S., Daems, M., Declercq, B., Modules Kinderbegeleiders Gezinsopvang. 'Kennismaken met en Werken in de Gezinsopvang'. Leidraad voor lesgevers. Versie november 2014. Gent: VBJK

9.2 Wetenschappelijke rapporten

Dumčius, R., Peeters, J., Hayes, N., Van Landeghem, G., Siarova, H., Peciukonyté, L., Ceneric, I., Hulpia, H., (2014) Study on the effective use of early childhood education and care (ECEC) in preventing early school leaving (ESL). Report (Final, Literature review, Case studies, Policy mapping) for the European Commission DG Education and Culture. Brussels

Hulpia, H., Peeters, J., Van Landeghem, G., Study on the effective use of ECEC in preventing Early school leaving? Case study report Belgium, Flemish Community. Report for the European Commission DG Education and Culture. Brussels

Peeters, J., Budginaite, I., Cameron, C., Hauari, H., Lazzari, A., Peleman. B. and Siarova, H., (2014) Impact of continuous professional development and working conditions of early childhood education and care practitioners on quality, staff-child-interactions and children's outcomes: A systematic synthesis of research evidence. Eurofound. Gent: VBJK

9.3 Wetenschappelijke artikelen

Peeters, J., Sharmahd, N., (2014) Professional development for ECEC practitioners with responsibilities for children at risk: which competences and which in-service trainings are needed? EERCERJ special issue: ECEC for children / families from disadvantaged backgrounds

Peeters, J., Goris, J., (2014) Innovative practices with marginalized families at risk of having their children taken into care Comments peer review paper Belgium. ÖSB Consulting / European Commission

Van Laere, K., Vandenbroeck, M., Roets, G. & Peeters, J., (2014) Challenging the feminization of the workforce: rethinking the mind-body dualism in Early Childhood Education and Care. Gender and Education, 26(3), p. 232-245

Van Laere, K, & Vandenbroeck, M., (2014). 100 jaar leerplicht in België: en nu de kleuters? Pedagogiek, 34(3), p. 191-208

9.4 Artikelen / hoofdstukken in vaktijdschriften en boeken

Boudry, C., Elk kind is uniek, en samen zijn kinderen enig. Kleuters & ik, jaargang 30/4 2013-2014

Peeters, J. & Rutgeerts, E., De Vlaamse kinderopvang in een stroomversnelling: het nieuwe Decreet Opvang en Baby's en Peuters. Welzijn en zorg in Vlaanderen 2014-2015. Mechelen: Kluwer, p. 325-343

Peeters, J., Van Laere, K., Vandenbroeck, M. & Roets G., (2014) Vers la fin de l'hégémonie de la féminisation du travail. Repenser la dualité corps : esprit dans l'accueil et l'éducation de la petite enfance. In Hauwelle, F., Rubio, M.N. & Rayna, S., L'égalité des filles et des garçons dès la petite enfance. Toulouse Édition Érès, p. 85-106

Peeters, J., Woord vooraf. Boonstra, M, Ijsbrand, J., (2014). Lerenderwijs. Samen werken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang. Amsterdam Reed Business Education

Peeters, J., (2014) Country position paper on the Flemish Community of Belgium In Aarsen, J. & Studulski, F., Vversterk in International Perspective. ECEC in six countries. Utrecht: Sardes

Peeters, J., Vandenbroeck, M., (2015) Professionele ontwikkeling in een context van diversiteit. In A. Van Keulen & F. de Graaff. Ruimte voor jong en oud. Amsterdam: SWP. p. 35-42

Vandenbroeck, M., Peeters, J. (2014) Democratic experimentation in early childhood education. In Biesta, G., De Bie M. & Wildemeersch, D. Civic learning, democratic citizenship and the public sphere. Dordrecht Heidelberg New York London. Springer. p. 151-165

9.5 Artikelen in KIDDO

Boudry, C., OKIDDO Na regen komt zonneschijn en kunnen we in de plassen springen. KIDDO 1

Boudry, C., OKIDDO Allemaal fotograaf. KIDDO 2

Boudry, C., OKIDDO Iedereen feest. KIDDO 3

Boudry, C., OKIDDO Rusteloos nieuwsgierig. Over eindeloos experimenteren. KIDDO 4

Boudry, C., OKIDDO Accordeonakkoorden. Zingen met wind. KIDDO 5

Boudry, C., OKIDDO Beestig interessant. KIDDO 6

Boudry, C., Peleman, B., (2014). Mijn vrienden komen op de eerste plaats. Kinderen aan het woord over hun buitenschoolse opvang. *KIDDO* (6): p. 24-27

Boudry, C., OKIDDO Iedereen pikt een graantje mee. KIDDO 7

Boudry, C., OKIDDO Schilderen met water. KIDDO 8

Derave, V. & Rutgeerts, E., Modderdag. Vrijheid,blijheid,viezigheid. KIDDO 5

Eeckhout, K. & Rutgeerts, E., Infrastructuur, veiligheid en gezondheid. De regels in het nieuwe decreet Kinderopvang. KIDDO 5

Massart, N. & Rutgeerts, E., Eerste lichting pedagogisch coaches. KIDDO 4

Mussche, E. & Rutgeerts, E., High Five. Stijn Verdegem. KIDDO 6

Peleman, B. (2014). Werk en privé in balans! *KIDDO* (2): p. 10-13

Rutgeerts, E. & Eeckhout, K., Frequently Asked Questions. Een antwoord op veel gestelde vragen bij het decreet. Deel 1. KIDDO 6

Rutgeerts, E. & Eeckhout, K., Frequently Asked Questions. Een antwoord op veelgestelde vragen bij het decreet. Deel 2. KIDDO 7

Rutgeerts, E. & Mussche, E., All the world's a stage. Ook in de buitenschoolse kinderopvang. KIDDO 7

Rutgeerts, E., High Five. Nicky Fourier. KIDDO 8

Rutgeerts, E., Bekdichtzitstil! Een ode aan het wild spelend kind. KIDDO 4

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Françoise Dolto. KIDDO 6

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Iván Böszörményi-Nagy. KIDDO 4

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Pablo Picasso. KIDDO 2

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Tom Hodgkinson. KIDDO 8

Rutgeerts, E., Van 0 tot 100 jaar. TOY-projecten in Europa: Together Old and Young. KIDDO 8

Rutgeerts, E., Werken met KIDDO. Hoe gebruik je KIDDO onder collega's en onder studenten? KIDDO 6

9.6 Film

Peleman, B., Van der Mespel, S., (2014). Groeien in de Gezinsopvang. [Video gepubliceerd op VIMEO]. Gent: VBJK
Zie: https://vimeo.com/97317919

10 Overzicht van de verkoop en verspreiding van trainingsmaterialen

10.1 Audiovisueel materiaal

DVD	2010	2011	2012	2013	2014
Knopjesman	-	-	-	1137 20*	81 8*
Het verhaal van taal	54	130	40 17*	24	38
Flammable	13	5	8	-	3
Wiegelied voor Hamza	31	31	50 9*	21 4*	38
Childcare Stories	45	24 16*	45 7*	45 60*	210 64*
Opvangouders bouwen aan een pedagogiek	-	2	9 1*	6	8 1*
Toowey-Toowey	-	-	-	6	3
Creatief omgaan met kwaliteit	8	-	11	18	12
Uitverkochte publicaties (video, cd-rom…)	-	-	-	-	-
Totaal	**151**	**208**	**197**	**1341**	**466**

*Noot: * gratis verspreide exemplaren betaald door derden*

10.2 Boeken, vorming- en trainingsmaterialen

➢ ***Verkoop in Nederland door SWP en in Vlaanderen door EPO***

Publicaties / boeken	2010	2011	2012	2013	2014
Documenteren voor jonge kinderen	-	-	-	703	276
Gepeuter	200	192	193	165	128
Blik van de Yeti	498	528	519	417	191
Spiegeltje, spiegeltje	513	685	592	579	833
In verzekerde bewaring	31	47	-	74	149
Pedagogisch management in de kinderopvang	645	586	606	472	492
Samen sterker terug op pad	47	35	29	152	77
Ontvlambare Vingers	142	187	175	81	104

The Construction of a New Profession	5	-	-	-	-
Kinderopvang met Sociale Functie	360	217	244	254	291
Totaal	**2441**	**2477**	**2358**	**2897**	**2.541**

Noot: verkoop 2014 door SWP aan VBJK inbegrepen

➢ ***Verkoop in België door VBJK***

Publicaties/boeken	2010	2011	2012	2013	2014
Documenteren voor jonge kinderen	-	-	-	52 125*	122 20*
Wanda	-	-	578*	45*	345 41*
Gepeuter	100	31 33*	25	41 2*	9 1*
De school is uit	-	10	34	38	1
Blik van de Yeti	9	6 3*	24 3*	5	4 1
The view of the Yeti	-	-	-	20*	1*
Spiegeltje, spiegeltje	13	9 6*	23 1*	8 3*	28
Familie. Een vormingspakket om te praten over gezinnen	-	2	2	8	31
In verzekerde bewaring	57	31	36	211	130 3*
Samen sterker terug op pad (oude versie)	15	4	2	2	-
Samen sterker terug op pad (vernieuwde handboeken)	-	-	-	32	29
Aanvulpakket Samen sterker terug op pad (oude versie)	-	-	16	8	271
Pedagogisch management in de kinderopvang	28	27	21 1*	4	4
Kinderopvang met Sociale Functie	39	14	29 26*	13 10*	18 12*
Ontvlambare Vingers	30	10 5*	16 11*	53 11*	20 13*
The Construction of a New Profession	25	2	5 3*	2	10 1*
De Warme Professional	35	8 12*	8 3*	8	5
Repenser l'éducation des jeunes enfants	-	1	5	2	-
Publicaties van vóór 1998	6	14	-	-	-
Subtotaal	***357***	***228***	***872***	***703***	***1.120***

Brochures[1]	2010	2011	2012	2013	2014
Diversiteit en sociale inclusie -Een verkenning van competenties voor beroepen voor jonge kinderen	-	-	118*	1*	7*
Competence Requirements in Early Childhood Education and Care (CoRe)	-	-	1*	3*	-
Valuing the work: a 0-6 profession and parity with school teachers	-	-	400*	-	-
Ouderparticipatie: ook voor vaders	20	6	72 3*	75	45 9*
Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften	-	-	16 -	4	20
Inclusion des enfants ayant des besoins spécifiques	3110	-	12	20	24
Zin verlenen aan praktijk	-	-	-	15*	32
Uitverkochte publicaties	-	-	-	-	-
Subtotaal	***3130***	***6***	***622***	***118***	***137***

Andere	2010	2011	2012	2013	2014
Andere: Toolkit 'Documentation of families'	19 -	1	14	1	-
Werkmap: Onthaalouders (werkende + kandidaat onthaalouders)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	408*	520
Uitverkochte publicaties	-	-	-	-	-
Subtotaal	***19***	***1***	***14***	***409***	***520***
Totaal	**3506**	**235**	**1508**	**2571**	**2243**

*Noot: *gratis verspreide exemplaren betaald door derden*

10.3 Tijdschriften

Abonnementen KIDDO	2010	2011	2012	2013	2014
België	1750	1617	1500	1457	1.360
Nederland	2000	1860	1690	2651	2200
Totaal	**3750**	**3477**	**3190**	**4108**	**3560**

Abonnementen Kinderen in Europa	2010	2011	2012	2013	2014
Totaal	**16**	**11**	**30**	**35**	**42**

[1] Gratis ter beschikking via www.vbjk.be (downloads): Zin verlenen aan praktijk, Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften, Ouderparticipatie, ook voor vaders, Buurtgerichte kinderopvang, Flexibele kinderopvang, Werken met mannen en vrouwen in een gemengd team

vbjk

Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen
Centre for Innovation
in the Early Years
Centre d'Innovation de
la Petite Enfance

a Raas Van Gaverestraat 67A
9000 Gent, Belgium/Belgique
t +32 (0)9 232 47 35
f +32 (0)9 232 47 50
e info@vbjk.be w www.vbjk.be

Werkingsplan 2015

vbjk

Inhoudsopgave

Werkingsplan 2015

1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning 5
1.1 Ondersteuning uitbouw samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind in Vlaanderen 5
1.2 Ondersteuning ontmoetingsfunctie Huizen van het Kind 6
1.3 Huis van het Kind Brussel 6
1.4 Ontmoetingsfunctie Huis van het Kind Antwerpen: vernieuwde invulling wachtzaal CB's 7
2 Decreet opvang Baby's en Peuters 8
2.1 Toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang 8
2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten 8
2.1.2 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang 9
2.2 Het pedagogische raamwerk 10
2.2.1 Pedagogische materialen 10
2.2.2 Een kwaliteitsvol ouderbeleid 10
2.3 Opleiding en begeleiding van medewerkers in de kinderopvang 11
2.3.1 Ondersteuning coaches in de kinderopvang 11
2.3.2 Masterproeven uit de opleiding Sociaal Werk begeleiden 12
2.3.3 Ondersteunen opleidingen 13
3 Warme overgang 14
3.1 PhD onderzoek – Conceptualiseringen van zorg en educatie 14
3.2 Educare project: transities in de Nederlandstalige voorschoolse voorzieningen 15
3.3 FWO onderzoek: De overgang naar de kleuterschool voor kinderen uit gezinnen in armoede 16
4 Schoolkinderopvang 16
4.1 Ouderbeleid in de Brusselse IBO's 16
4.2 Ondersteunen beleidsontwikkelingen Schoolkinderopvang 17
5 Internationale uitwisseling 18
5.1 Leren van Europese onderzoeken 18
5.1.1 Impact of continuing professional development in ECEC 18
5.1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving 18
5.1.3 Inclusion in ECEC 19
5.2 Europese innovatieprojecten 19
5.2.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years 19
5.2.2 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA 20
5.2.3 Enhancing quality in early childhood education and care through participation (EQUAP) 21
5.3 Internationale netwerken 21
5.3.1 ISSA 21
5.3.2 Eurochild 22
5.3.3 Children in Europe 22

6 Adviesverlening 23
7 Communicatie 24
7.1 Strategisch communicatieplan 24
7.2 KIDDO 24
7.3 KIDDOdagen 2015 26
8 Begroting 27

Voorwoord

De sector preventieve gezinsondersteuning en de kinderopvangsector staan beiden voor de grote uitdaging om twee nieuwe decreten te implementeren. VBJK wil beide sectoren hierin ondersteunen. Bij onze opdracht gaan we ervan uit dat kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning geen gescheiden werelden zijn (of zouden mogen zijn). De gezinsondersteunende waarde van de kinderopvang kan moeilijk overschat worden. Omgekeerd kunnen gezinsondersteunende organisaties een aanvullende en ondersteunende rol vervullen ten opzichte van de kinderopvang. De huidige evolutie naar meer samenwerking tussen basisvoorzieningen voor gezinnen onder de paraplu van het Huis van het Kind, zien we als een opportuniteit om beide sectoren dichter bij elkaar te brengen. In onze projecten gaan we dan ook actief op zoek naar kansen om de brug te slaan tussen beide sectoren.

In de voorbije jaren slaagden we erin om, in samenwerking met andere ondersteunende partners, VBJK op de kaart te zetten in de ontwikkeling van de Huizen van het Kind. Dit kwam tot uiting in de vele vragen naar advies en ondersteuning. We blijven dan ook in 2015 inzetten op de ondersteuning van opstartende Huizen van het Kind door mee te werken aan het ondersteuningsaanbod van partners zoals VCOK (Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang) en EXPOO. We streven ernaar de expertise die VBJK doorheen de jaren opbouwde (onder andere op vlak van participatie, ontmoeting en samenwerking), te integreren in dit ondersteuningsaanbod. Daarnaast bereiden we in 2015 een publicatie voor waarin de opgebouwde expertise wordt gebundeld.

Verschillende langdurige projecten gericht naar de kinderopvangsector blijven doorlopen in 2015. Tegelijkertijd starten we nieuwe projecten op. Ondertussen is het pedagogische raamwerk voor kinderopvang van baby's en peuters een feit. In 2015 gaan we na, welke bestaande producten de voorzieningen kunnen helpen om een kwaliteitsvolle invulling te geven aan dit pedagogische raamwerk en welke nieuwe producten nodig zijn. Het project 'een kwaliteitsvol ouderbeleid' biedt alvast handvatten voor de opdracht van de kinderopvang ten aanzien van ouders.
Twee belangrijke uitdagingen in het decreet Opvang van Baby's en Peuters zijn ten eerste, dat elke begeleider over een kwalificatie moet beschikken tegen 2024 en ten tweede dat elke begeleider pedagogisch begeleid moet worden. Deze beleidsbeslissingen sluiten aan bij de visie op kwaliteitsvolle kinderopvang die VBJK jarenlang heeft uitgedragen. Daarom zullen we Kind en Gezin en de opleidingssector actief ondersteunen bij het uitstippelen van kwalificatietrajecten die aansluiten bij de opleidingsnoden van de sector. Daarbij zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de sector van de zelfstandige kinderopvang en de gezinsopvang. Een andere prioriteit voor VBJK is het begeleiden van de elf pilootprojecten voor pedagogische en taalondersteuners. Het welslagen van dit project is moeilijk te overschatten. Uit het systematisch onderzoek van Eurofound, waarvan VBJK promotor was in 2013-2014, is duidelijk gebleken dat dit soort van begeleiding de meeste impact heeft op het verhogen van de kwaliteit binnen voorzieningen en op de ontwikkeling van jonge kinderen. Vlaanderen heeft dus de juiste keuze gemaakt om voor pedagogische begeleiding te kiezen. Samen met de ondersteunende organisaties wil VBJK er alles aan doen om dit pilootproject alle kansen te geven.

Uit een Europees onderzoek, waarbij VBJK de afgelopen twee jaar betrokken was (The Role of ECEC in Preventing Early School Leaving), is gebleken hoe belangrijk 'warme overgangen' zijn tussen de educatieve sectoren die een kind doorloopt van de geboorte tot aan het afstuderen in het secundair onderwijs. De overgang van de kinderopvang naar de kleuterschool of van thuis naar de kleuterschool speelt een belangrijke rol. In drie projecten (waarvan twee nieuwe) onderzoekt VBJK hoe we die transitie het best kunnen organiseren. Ook dit thema verbindt opnieuw kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning met elkaar.

Tot slot zal VBJK verder blijven zorgen voor zijn uitstraling als centrum voor innovatie, via lezingen in binnen- en buitenland en publicaties in Vlaamse en internationale tijdschriften en boeken. De mogelijkheden van nieuwe media worden verder onderzocht.

Jan Peeters
Algemeen coördinator VBJK

Sandra Van der Mespel
Coördinator Vlaamse projecten

1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning

Samenwerking in de preventieve gezinsondersteuning en de aandacht voor sociale steun ondersteunen

1.1 Ondersteuning uitbouw samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind in Vlaanderen

Doelstelling	In samenwerking met relevante partners zoals VCOK en EXPOO, samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind inspireren en ondersteunen.
Proces	In 2015 blijft VBJK de ontwikkelingen in binnen- en buitenland op vlak van Huizen van het Kind opvolgen en inspelen op de vragen en noden naar ondersteuning vanuit de sector. VBJK doet dit onder meer door verder te investeren in de samenwerking met VCOK. De samenwerking tussen VBJK als centrum voor vernieuwing en VCOK als vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang beschouwen we als een krachtig partnerschap om de sector te ondersteunen. In 2014 beslisten we reeds om de vragen naar ondersteuning aan VBJK en VCOK te bundelen en een ondersteuningstraject in te richten. Als vormingscentrum staat VCOK in voor de organisatie en begeleiding van het ondersteuningstraject. VBJK werkt mee aan de ontwikkeling van het ondersteuningstraject. Dit biedt kansen om inzichten en inspirerende praktijken, ontwikkeld doorheen VBJK-projecten (zowel uit de sector preventieve gezinsondersteuning als uit de kinderopvang), breder ingang te laten vinden in de sector. Tegelijkertijd voeden de ervaringen uit het ondersteuningstraject opnieuw de kennis en de inzichten van VBJK over de Huizen van het Kind wat op zijn beurt de mogelijkheid biedt om voeling te houden met sterktes, vragen en uitdagingen binnen het werkveld. In 2014 ging er een eerste ondersteuningstraject door voor (toekomstige) trekkers Huizen van het Kind in Oost-Vlaanderen. Na het succes van de eerste, is er ondertussen een tweede reeks opgestart. Momenteel wordt in overleg met EXPOO verkend hoe we een ondersteuningstraject op Vlaams niveau kunnen aanbieden. Parallel werkt VBJK samen met VCOK aan een publicatie over het Huis van het Kind, waarin we de opgebouwde expertise vertalen naar een inspirerend raamwerk voor de uitbouw van de Huizen van het Kind in Vlaanderen. We schenken bijzondere aandacht aan de samenwerking tussen de verschillende basisvoorzieningen voor jonge kinderen (kinderopvang, kleuteronderwijs en organisaties met een gezinsondersteunende opdracht), aan participatie van kinderen en ouders in het Huis van het Kind[1] en aan de ontmoetingsfunctie van het Huis van het Kind (zie ook: 1.2).
Beoogd resultaat	• ondersteuningstraject op Vlaams niveau (in samenwerking

[1] Participatie dient hier breed te worden begrepen. We onderscheiden 'participatie voor de deur' met als centrale vraag: 'Hoe zorg je voor een toegankelijke dienstverlening die aansluit bij de vragen en noden van het doelpubliek?'. Daarnaast onderscheiden we toegankelijkheid na de deur met aandacht voor samenleven, samen doen, samen denken, samen beslissen en samen actie ondernemen.

	met VCOK en EXPOO); • ontwerp publicatie 'Samenwerken aan een Huis van het Kind'.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Liesbeth Lambert (VBJK / VCOK), Hester Hulpia (VBJK)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.2 Ondersteuning ontmoetingsfunctie Huizen van het Kind

Doelstelling	In samenwerking met relevante partners zoals EXPOO en VCOK, de organisaties die inzetten op ontmoeting tussen kinderen en ouders blijven inspireren en ondersteunen.
Proces	In 2015 is VBJK betrokken bij het opzetten en voorbereiden van ondersteunende initiatieven voor organisaties die inzetten op ontmoeting tussen kinderen en ouders. Concreet worden volgende initiatieven georganiseerd: • Een forumdag, waarbij inspiratie wordt geboden aan een veelheid van initiatieven die hun ontmoetingsfunctie willen uitbouwen. De forumdag besteedt dit jaar aandacht aan: 'de rol van de begeleider / onthaalmedewerker'. Deze forumdag richt zich tot het brede werkveld preventieve gezinsondersteuning, met een specifieke aandacht voor ontmoeting. • Een lerend netwerk voor medewerkers van spel- en ontmoetingsplaatsen. Hierbij ligt de focus op het uitwisselen van kennis en ervaringen. Om tot deze kruisbestuiving te komen, gaan de deelnemers op bezoek bij elkaar. Deze initiatieven worden gerealiseerd in samenwerking met EXPOO, VCOK en vertegenwoordigers van netwerken van spel- en ontmoetingsinitiatieven.
Beoogd resultaat	In samenwerking met EXPOO en VCOK een ondersteunend aanbod realiseren voor organisaties die willen inzetten op ontmoeting tussen kinderen en ouders.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Hester Hulpia en Liesbeth Lambert
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.3 Huis van het Kind Brussel

Doelstelling	De ontwikkeling van het Huis van het Kind Brussel ondersteunen in zijn groei naar een samenwerkingsverband waarbinnen verschillende organisaties samen zorgen voor een multidisciplinair, geïntegreerd en afgestemd aanbod ter ondersteuning van Brusselse (aanstaande) gezinnen met kinderen en jongeren.
Proces	Het project 'Huis van het Kind Brussel' ging van start in 2012. De voorziene einddatum is december 2015. In voorgaande jaren lag het accent op het onderzoeken van hoe het

	concept van een Huis van het Kind kon worden vormgegeven in de Brusselse context, op het verzamelen van inspiratie vanuit binnen- en buitenland en het ondersteunen van twee pilootprojecten. Bijkomend werd in 2014 een lerend netwerk opgestart met de organiserende besturen van de consultatiebureaus. Doelstelling van dit lerend netwerk is om samen een kwalitatief vrijwilligersbeleid uit te werken en toe te werken naar een vrijwilligersvriendelijke en motiverende consultatiebureauwerking. De opdracht van VBJK in 2015 richt zich op de ondersteuning van het opgerichte samenwerkingsverband bij de verdere operationele uitwerking van het Huis van het Kind Brussel. VBJK neemt hierbij de rol op zich van externe procesbegeleider van het nieuwe samenwerkingsverband 'Huis van het Kind Brussel'. In 2015 bieden we ondersteuning op drie actieterreinen: 1 ondersteuning bovenlokaal samenwerkingsverband Huis van het Kind Brussel; 2 ondersteuning lokale netwerken Huis van het Kind Brussel; 3 lerend netwerk vrijwilligersbeleid consultatiebureaus In 2015 ligt de focus op het onthalen van vrijwilligers, coachen en evalueren. De voorziene einddatum van dit lerend netwerk is juni 2015.
Beoogd resultaat	• een breed gedragen project; • het project is vertaald naar een operationeel plan (hoe, wie, wanneer, waar, met welke middelen). Het operationeel plan bevat onder meer een plan van aanpak voor het uitbouwen en de ondersteuning van lokale samenwerkingsverbanden en de rol van het bovenlokale samenwerkingsverband hierbij; • een duurzame organisatiestructuur; • acties in functie van het versterken van een toegankelijke en participatieve cultuur en werking in de preventieve gezinsondersteuning. Daarbij wordt er bijzondere aandacht besteed aan de participatie van maatschappelijk kwetsbare gezinnen.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Hester Hulpia en Liesbeth Lambert
Financiering	VGC

1.4 Ontmoetingsfunctie Huis van het Kind Antwerpen: vernieuwde invulling wachtzaal CB's

Doelstelling	Een vernieuwde invulling van de wachtzaal van het consultatiebureau zodanig dat deze maximaal aansluit bij de uiteenlopende verwachtingen en behoeften van ouders. Meer concreet streeft dit project naar het

	creëren van een wachtzaal die, naast wachtzaalfunctie, ook volgende functies vervult: • een ontmoetingsplek voor ouders en kinderen; • een plaats waar informatie wordt aangeboden over gezondheid, opvoeding en ontwikkeling; • een rijk ingerichte plaats waar diverse ervaringsgebieden van kinderen worden aangesproken.
Proces	Het project loopt van 1 december 2014 tot 31 december 2015. VBJK begeleidt in opdracht van Stad Antwerpen de vernieuwing van de wachtzaal van het consultatiebureau. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de betrokken partners, met name Stad Antwerpen, Kind en Preventie vzw, Thuishulp vzw en SAMIK (CAW Antwerpen). Samen met de betrokken partners worden de uitgangspunten en concrete doelstellingen van het project uitgewerkt. Vervolgens wordt er gewerkt aan een draaiboek waarin concreet invulling wordt gegeven aan de vernieuwde wachtzaal. We baseren ons hiervoor op het praktijkmodel dat in het kader van het onderzoeksproject '*Ontmoetingsfunctie voor kinderen en ouders in de Huizen van het Kind'*, door VBJK in opdracht van Kind en Gezin, werd ontwikkeld. Het draaiboek vormt vervolgens de basis voor de implementatie van de vernieuwde werking bij de betrokken consultatiebureaus, met name CB Borgerhout en CB Deurne Noord. Daarnaast moet het draaiboek ook overdraagbaar zijn naar andere locaties.
Beoogd resultaat	• draaiboek vernieuwde werking wachtzaal consultatiebureau; • implementatie van de vernieuwde werking in twee consultatiebureaus met name CB Borgerhout en CB Deurne Noord.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts, Liesbeth Lambert
Financiering	Stad Antwerpen

2 Decreet opvang Baby's en Peuters

De ontwikkeling van een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang ondersteunen

2.1 Toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang

2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten

Doelstelling	De kinderopvangsector ondersteunen bij het werken aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang voor alle kinderen en ouders, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen. Met name in het kader van het nieuwe decreet Opvang van Baby's en Peuters, waarin voor het eerst een 'recht op opvang' werd ingeschreven, wordt het werken aan toegankelijkheid en diversiteit nog belangrijker dan voorheen.
Proces	Dit project ging in 2010 van start in opdracht van Kind en Gezin. De

	aanleiding was de nood aan een geschikte werkwijze om de jarenlange expertise van VBJK over de sociale functie breed te verspreiden in de sector. Centraal staat de intervisiegroep waaraan momenteel 18 pedagogisch ondersteuners uit groeps- en gezinsopvang uit 15 netwerken en koepelorganisaties deelnemen. Deze netwerken en koepelorganisaties groeperen kinderopvangvoorzieningen verspreid over Vlaanderen. De pedagogisch ondersteuners vormen de spil. Zij dragen de opgebouwde expertise uit, binnen hun eigen netwerk en koepelorganisaties. Daarnaast ondersteunen zij de aangesloten voorzieningen bij het bouwen aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang met respect voor diversiteit. De pedagogisch ondersteuners worden op hun beurt ondersteund via de intervisiegroep. VBJK begeleidt deze intervisiegroep in samenwerking met Kind en Gezin. In deze kritische leergemeenschap worden diverse thema's en trajecten besproken, gaande van individuele trajecten die elke deelnemer uitbouwt binnen de eigen dienst / organisatie tot informatie over bepaalde methodieken die relevant zijn om te delen. Ook de implementatie van het decreet Opvang Baby's en Kleuters zal in 2015 op de agenda staan. De bespreking van de impact van het decreet op de sociale functie levert input voor de stuurgroep sociale functie van Kind en Gezin (zie: 6 Adviesverlening).
Beoogd resultaat	• disseminatie van het kader 'Kinderopvang met sociale functie' en DECET-principes; • de implementatie van de sociale functie in gezinsopvang en groepsopvang ondersteunen; • in samenwerking met de pedagogisch ondersteuners inspirerende praktijken ontwikkelen en documenteren; • de impact van het nieuwe decreet op de sociale functie documenteren en bespreken.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.1.2 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang

Doelstelling	De kinderopvangsector ondersteunen bij het realiseren van een inclusieve kinderopvang.
Proces	Dit project ging van start in 2014 in opdracht van Kind en Gezin. De aanleiding was de opstart van de zestien Centra voor Inclusieve Kinderopvang (CIK). VBJK begeleidt, in samenwerking met Kind en Gezin, deze zestien Centra voor Inclusieve Kinderopvang via een intervisiegroep. In 2015 blijft de focus liggen op de verdieping van de eigen inclusieve werking en de ontwikkeling van een proactief opnamebeleid. Daarnaast wordt er gefocust op de uitwerking van structurele externe samenwerkingsverbanden in de betrokken zorgregio's. Ten slotte starten de CIK's met de voorbereiding van de begeleiding van externe voorzieningen. Dit traject heeft een duurtijd van vijf jaar (2014-2019).
Beoogd resultaat	• de opstart van de zestien nieuwe Centra voor Inclusieve

	Kinderopvang ondersteunen; • disseminatie van de visie in de handleiding 'Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften'; • in samenwerking met de pedagogisch ondersteuners / inclusiecoaches inspirerende praktijken ontwikkelen en documenteren.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet en Caroline Boudry
Projectuitvoering	Veerle Vervaet en Caroline Boudry
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.2 *Het pedagogische raamwerk*

2.2.1 Pedagogische materialen

Doelstelling	De kinderopvangsector ondersteunen bij de implementatie van het pedagogische raamwerk.
Proces	In 2015 wil VBJK eerst en vooral de bestaande materialen beter ontsluiten zodanig dat docenten, coaches of verantwoordelijken die willen werken aan een aspect van het pedagogische raamwerk, dit vlot terugvinden. Daarnaast bereidt VBJK één nieuwe publicatie voor die een aspect van het pedagogische raamwerk behandelt. In het voorjaar 2015 verkennen we op welk aspect van het pedagogische raamwerk, we best inzetten. We betrekken hierbij de pedagogisch ondersteuners. Zij hebben immers een goed zicht op wat nodig is.
Beoogd resultaat	• pedagogisch coaches weten welke bestaande materialen ze kunnen inzetten om te werken aan kwaliteitsverbetering, vertrekkende vanuit het pedagogische raamwerk; • nieuwe publicatie aansluitend bij het pedagogische raamwerk.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove en Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord

2.2.2 Een kwaliteitsvol ouderbeleid

Doelstelling	De kinderopvang ondersteunen bij het werken aan een kwaliteitsvol ouderbeleid ('handelen ten aanzien van gezinnen' in het pedagogische raamwerk).
Proces	Kind en Gezin leidt een project dat participatie wil ondersteunen in zowel het beleid als in de praktijk van Kind en Gezin en haar partners. VBJK begeleidt als onderdeel van dit project het traject 'vissen en pionieren'. Hieraan nemen kinderopvanginitiatieven deel die op vlak van ouderparticipatie een voortrekkersrol willen opnemen of nieuwe mogelijkheden willen exploreren. De deelnemende kinderopvanginitiatieven zijn verspreid over de Vlaamse provincies en zijn gelegen in zowel landelijke als stedelijke gebieden. Het project loopt van 2012 tot voorjaar 2015. Concreet staat VBJK in voor de begeleiding van drie collega-groepen

	waaraan 21 kinderopvanginitiatieven in voor- en buitenschoolse opvang deelnemen. Begin 2015 vindt de laatste bijeenkomst van elke collega-groep plaats. Dit is een terugkomdag voor de deelnemers van de drie groepen waarbij opgedane ervaringen en praktijkvoorbeelden van ouderparticipatie met elkaar gedeeld kunnen worden. Indien Kind en Gezin in 2015 een studiedag organiseert over participatie, zal VBJK hieraan meewerken. Daarnaast neemt VBJK deel aan een nieuw Erasmus+ project over ouderparticipatie in ECEC[2]. Via deelname aan dit project wil VBJK internationale uitwisseling over ouderparticipatie nastreven en interessante praktijken uit Vlaanderen op de kaart zetten (zie ook 5.2.3).
Beoogd resultaat	• via de intervisiegroepen is de opgebouwde expertise betreffende ouderparticipatie ruimer verspreid in de Vlaamse kinderopvang; • de deelnemende opvangorganisaties hebben een geëvolueerde visie en praktijk van ouderparticipatie. • de ontwikkelde praktijkvoorbeelden worden gedeeld op een terugkomdag; • indien Kind en Gezin een studiedag organiseert: een workshop over participatie.
Projectcoördinatie en -uitvoering	Caroline Boudry en Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3 Opleiding en begeleiding van medewerkers in de kinderopvang

2.3.1 Ondersteuning coaches in de kinderopvang

Doelstelling	De uitbouw van kwaliteitsvolle pedagogische begeleiding in de kinderopvang ondersteunen. Een eerste stap in het realiseren van een kwaliteitsvolle pedagogische begeleiding is samen met de Pedagogische en Taalondersteunende Organisaties (PTO) het idee meer ingang laten vinden dat 'reflective practice' een voorwaarde is voor kwaliteitsvolle kinderopvang.
Proces	Dit project loopt van 2014 tot en met 2016 in opdracht van Kind en Gezin. De aanleiding was de opstart van de elf erkende Pedagogische en Taalondersteunende Organisaties. VBJK begeleidt, in samenwerking met Kind en Gezin, de coaches en / of de pedagogisch en taalondersteuners. De ondersteuning richt zicht op: • De ontwikkeling van een conceptueel kader voor pedagogische begeleiding. • De methodische aanpak: Pedagogisch ondersteuners beschikken over een schat aan methodieken en ervaringen. Zij hebben eigen sterke specialiteiten. Tijdens het

[2] Early Childhood Education and Care

	begeleidingstraject delen zij hun expertise met elkaar. • Praktisch organisatorische uitdagingen met betrekking tot de eigen organisatie (met als focus coachen van de eigen medewerkers) en de samenwerking tussen de PTO-organisaties. Concreet begeleidt VBJK, in samenwerking met Kind en Gezin, vier tot vijf bijeenkomsten per jaar. Tijdens die bijeenkomsten worden documenten en expertise gedeeld en voorbereidend werk besproken. In overleg met de deelnemers wordt bepaald welk thema op een volgende bijeenkomst zal worden uitgediept. De deelnemers bereiden voor hoe hun organisatie het betreffende thema benadert en aanpakt. Daarnaast verkent VBJK, in samenwerking met Kind en Gezin, hoe de expertise in de sector over pedagogische coaching breder kan worden uitgewisseld. Het is belangrijk dat de pedagogisch coaches die deelnemen aan de diverse trajecten die door VBJK, in samenwerking met Kind en Gezin worden begeleid (CIK's, intervisiegroep sociale functie, PTO's), expertise kunnen uitwisselen. Daarnaast is er nood aan een breder forum waar pedagogisch coaches (in opleiding) samenkomen. In dit kader wordt ook de studiedag voor de docenten Pedagogie van het Jonge Kind in 2015 geëvalueerd.
Beoogd resultaat	• de opstart van Pedagogische en Taalondersteunende Organisaties ondersteunen; • samen met de PTO's inspirerende praktijken ontwikkelen, ervaringen uitwisselen en documenteren; • evenement waarop pedagogisch coaches expertise uitwisselen.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet en Brecht Peleman
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.2 Masterproeven uit de opleiding Sociaal Werk begeleiden

Doelstelling	Via masterproeven het inzicht vergroten in de impact van de vernieuwingen op vlak van opleiding en begeleiding in de kinderopvang.
Proces	In 2015 begeleiden medewerkers van VBJK, in overleg met de vakgroep Sociale Agogiek UGent, de volgende masterproeven: 1 *De impact van de invoering van de modules Kennismaken met de gezinsopvang en Werken in de kinderopvang*. Centraal staan de volgende vragen: - Wat is het profiel van de deelnemers aan de modules? - Wat is de motivatie om te starten als onthaalouder voor het volgen van de modules? - Welke ideeën hebben de deelnemers over de toekomstige job voor het volgen van de modules? Onder andere, wat is hun houding ten opzichte van het volgen van opleiding.

	- Wat is de impact van het volgen van de kennismakingsmodule(s) op de beslissing om al dan niet te werken in de gezinsopvang, de motivatie en de ideeën over de job van onthaalouder? 2 *Uitvoeren van een profielstudie bij onthaalouders die de afgelopen 30 jaar zijn ingestroomd*. Centraal staat de volgende vraag: Zien we verschuivingen in het profiel van oudere / meer ervaren onthaalouders en het profiel van jongeren / minder ervaren onthaalouders? Daarnaast wordt onder meer bevraagd hoelang de onthaalouders hun job denken uit te oefenen en wat hun houding is ten opzichte van opleiding en begeleiding. In een volgende stap zal VBJK, in samenwerking met de vakgroep Sociale Agogiek, de gegevens uit beide masterproeven benutten om na te gaan of de invoering van de nieuwe kwalificatievereisten aanleiding geeft tot een verschuiving in het profiel van kinderbegeleiders in de gezinsopvang. 3 *Onderzoek naar de mogelijke paden die kunnen uitgetekend worden om tegen 2024 aan de kwalificatievereisten te voldoen*. Hierbij zal onder meer nagegaan worden hoe andere landen dit hebben aangepakt (Nieuw-Zeeland en Engeland) en wat de concrete uitdagingen zijn waarmee de opleidingsinstituten geconfronteerd worden. VBJK zal de resultaten van de masterproeven vervolgens ruimer verspreiden via publicatie in vaktijdschriften.
Beoogd resultaat	Publicatie in vaktijdschriften over ontwikkelingen in gezinsopvang en over kwalificatietrajecten
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel (masterproeven gezinsopvang) en Jan Peeters (masterproef kwalificatievereisten)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.3 Ondersteunen opleidingen

Doelstelling	De opleidingen voor medewerkers kinderopvang en opvoedingsondersteuning afstellen op de nieuwe decreten.
Proces	Er is de laatste jaren al heel wat gebeurd om opleidingsorganisaties te ondersteunen bij de vereisten van het nieuwe decreet Opvang van Baby's en Peuters. Er was de jarenlange ondersteuning vanuit VBJK voor de bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind, zowel binnen de opleidingsadviesraden, binnen het overleg van de drie opleidingen, als door de studiedag op maat die driemaal werd georganiseerd door VBJK. Voor de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) werkte VBJK mee aan de ontwikkeling en implementatie van de modules voor werkende onthaalouders ('Onthaalouderacademie') en de kennismakingmodules. Voor de opleiding Kinderzorg en de CVO's was er de studiedag in november 2014. En er is het reeds jarenlange werk vanuit de vakgroep Sociale Agogiek op het niveau universitair onderwijs rond opvoedingsondersteuning en kinderopvang.

	In 2015 zet VBJK deze ondersteuning verder. Het accent verschuift echter van de bacheloropleidingen naar de opleidingen Begeleider in de Kinderopvang, meer bepaald naar de opleidingstrajecten die in het kader van de kwalificatievereisten die in het decreet zijn vastgelegd, kunnen uitgewerkt worden. In 2015 zetten we, in het kader van een masterproef, een onderzoek op over mogelijke paden om tegen 2024 aan de kwalificatievereisten te voldoen. Hierbij zal onder meer nagegaan worden hoe andere landen dit hebben aangepakt (Nieuw-Zeeland en Engeland). Daarnaast zullen de concrete uitdagingen waarmee de opleidingsinstituten geconfronteerd worden, opgelijst worden. Verder zal nagegaan worden of er een ESF-project kan ingediend worden om dit traject uit te werken. VBJK blijft in dit kader ook verder actief participeren aan de internettenwerkgroep van de CVO-coördinatoren van de opleiding Begeleider in de Kinderopvang.
Beoogd resultaat	• actief meewerken in opleidingsadviesraden en overleg tussen bacheloropleidingen; • actief meewerken in de internettenwerkgroep van de CVO-coördinatoren van de opleiding Begeleider in de Kinderopvang; • masterproef begeleiden en ESF-project indienen over opleidingstrajecten om tegemoet te komen aan de kwalificatievereisten.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Jan Peeters, Sandra Van der Mespel en Julie Speybroeck (masterstudent)
Financiering	Partnerschapsakkoord en onder voorbehoud ESF

3 Warme overgang

Investeren in een kind- en ouderbeleid met oog voor de transitie tussen de verschillende opvoedingsmilieus van jonge kinderen

3.1 PhD onderzoek – Conceptualiseringen van zorg en educatie

Doelstelling	Tegemoetkomen aan de communicatie van de Europese Commissie (2011) over integratie kinderopvang - kleuterschool door een goede voorbereiding van de overgang tussen opvang en onderwijs.
Proces	Het doctoraatsonderzoek van Katrien Van Laere (conceptualiseringen van zorg en educatie in ECEC) zal een model met beleids- en praktijkaanbevelingen ontwikkelen waarin kinderopvang en kleuteronderwijs van elkaar leren in het werken aan toegankelijkheid en kwaliteit voor jonge kinderen en hun families. In 2015 zullen er focusgroepen worden georganiseerd met ouders, kleuterleid(st)ers, kinderverzorg(st)ers, zorgcoördinatoren en directie. Op basis van een film van een 'typische' dag in een instapklasje voor de jongste kinderen die pas uit de kinderopvang of van thuis komen, reflecteert men samen over wat belangrijk is in de zorg, educatie en opvoeding van hun peuter / kleuter.

	Dit onderzoek eindigt in november 2016.
Beoogd resultaat	• vier focusgroepen met ouders; • vier focusgroepen met personeel; • analyse van de kwalitatieve data van de focusgroepen; • wetenschappelijke publicatie data-analyse.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck (promotor) en Jan Peeters (lid van de doctoraatscommissie).
Projectuitvoering	Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent

3.2 Educare project: transities in de Nederlandstalige voorschoolse voorzieningen

Doelstelling	Binnen de Brusselse context tegemoetkomen aan de communicatie van de Europese Commissie (2011) over integratie kinderopvang - kleuterschool en aan de VLOR-aanbevelingen over een warme overgang tussen opvang en onderwijs, door modellen aan te reiken die de transities voor peuters en kleuters minder stressvol maken.
Proces	Dit project ging van start op 1 december 2014 en eindigt op 31 december 2015. Om een doorgaande en brede ontwikkelingslijn voor kinderen te waarborgen, moet er meer aandacht besteed worden aan transities die kinderen van 0 tot 6 jaar ondergaan. Uit internationale literatuur (ECEC-ESL, 2014) weten we immers dat transities voor jonge kinderen uitermate belangrijk zijn en dat elke transitie de kans op uitsluiting versterkt, vooral voor maatschappelijk kwetsbare kinderen. In deze studie wil VBJK zich focussen op de transitie van kinderopvang naar kleuterschool en op de transitie van thuis naar de kleuterschool. In 2015 zal een studie opgezet worden waarbij nagegaan wordt wat de belangrijkste knelpunten zijn op elk van de twee transities in de Nederlandstalige voorschoolse voorzieningen. In het vooronderzoek zal gewerkt worden met focusgroepen met ouders en professionals. Daarnaast zullen een aantal kinderen worden gevolgd tijdens de transitie. Het rapport met de resultaten van het vooronderzoek zullen voor het einde van het jaar gepubliceerd worden en op een studiedag voorgesteld worden aan de Brusselse voorzieningen voor jonge kinderen. Op deze studiedag zullen ook 'examples of interesting practices' uit Zweden, Italië en Frankrijk worden voorgesteld.
Beoogd resultaat	• een rapport over onderzoek naar problemen die zich tijdens de transities stellen; • een film over deze transities vanuit het standpunt van de kinderen; • een studiedag over de transities.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Katrien Van Laere, Brecht Peleman en Jan Peeters
Financiering	VGC

3.3 FWO onderzoek: De overgang naar de kleuterschool voor kinderen uit gezinnen in armoede

Doelstelling	Binnen de Brusselse context tegemoetkomen aan de communicatie van de Europese Commissie (2011) over integratie kinderopvang - kleuterschool en aan de VLOR-aanbevelingen over een warme overgang tussen opvang en onderwijs door modellen aan te reiken die de transities voor peuters en kleuters minder stressvol maken
Proces	Om betere inzicht te verwerven in gemiste leerkansen voor kinderen uit gezinnen in armoede in het kleuteronderwijs, zullen er vier case studies opgezet worden in vier verschillende stedelijke en landelijke regio's. In elke case worden er twee kinderen via video-observatie gevolgd na hun instap in het kleuteronderwijs. In elke school zal er een algemene assessment van de kwaliteit gedaan worden.
Beoogd resultaat	• case studies • onderzoeksrapport met resultaten onderzoek en beleidsaanbevelingen in 2016
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck (i.s.m. Piet Van Aevermaet ,Steunpunt Diversiteit en leren)
Projectuitvoering	Brecht Peleman (i.s.m. Reinhilde Pulinx, Steunpunt Diversiteit en Leren)
Financiering	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

4 Schoolkinderopvang

Vernieuwende pistes voor de opvang van schoolgaande kinderen verkennen

4.1 Ouderbeleid in de Brusselse IBO's

Doelstelling	De opvoedingsondersteunende rol van de Brusselse IBO's versterken, onder andere door te werken aan toegankelijkheid, door het bondgenootschap te versterken tussen ouders (moeders én vaders) en kinderbegeleiders in het samen opvoeden, door het samen uitbouwen van het IBO als ontmoetingsplek voor kinderen én hun ouders en door samen met ouders actie te voeren voor een buurt waarin het goed is om op te groeien en op te voeden.
Proces	Dit project start (onder voorbehoud van goedkeuring) op 1 januari 2015 en eindigt op 31 januari 2016. Buitenschoolse opvang vervult de facto een opvoedingsondersteunende rol. Tegelijkertijd heeft de voorziening heel wat potentieel om haar opvoedingsondersteunende rol te versterken. VBJK wil in dit project samen met de Brusselse IBO's: • een visie en inspirerende praktijken ontwikkelen over de opvoedingsondersteunende rol van IBO's; • op basis van de ervaringen in het project, beleidsadviezen formuleren over hoe het beleid de opvoedingsondersteunende rol van de Brusselse Nederlandstalige Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang in de toekomst kan versterken.

	Maximaal zeven IBO's zullen (op vrijwillige basis) deelnemen aan een begeleidingstraject. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke visie op de opvoedingsondersteunende rol van de buitenschoolse opvang. Daarnaast worden de deelnemende voorzieningen ondersteund bij het in kaart brengen van hun beginsituatie. Ook ouders zullen hierbij betrokken worden. Op basis hiervan werkt elke voorziening een eigen actieplan uit. Zij worden ondersteund bij de uitvoering van hun actieplan via een intervisiegroep begeleid door VBJK.
Beoogd resultaat	• rapport met ten eerste een visietekst over de opvoedingsondersteunende rol van een IBO en ten tweede een beschrijving van inspirerende praktijken; • beleidsadvies: 'Hoe kan het beleid de opvoedingsondersteunende rol van de buitenschoolse opvang in de toekomst versterken?'; • voor de participerende Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang: een actieplan en draaiboek voor het versterken van hun opvoedingsondersteunende rol.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry en Brecht Peleman
Projectuitvoering	Caroline Boudry en Brecht Peleman
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

4.2 Ondersteunen beleidsontwikkelingen Schoolkinderopvang

Doelstelling	Actief opvolgen van beleidsontwikkelingen over de toekomst van schoolkinderopvang in Vlaanderen. Vanuit de opgebouwde expertise over schoolkinderopvang in Vlaanderen en Brussel advies verlenen en ondersteuning bieden bij de uitbouw van een nieuw concept (decreet) voor schoolkinderopvang.
Proces	Eind 2014 rondde VBJK, in samenwerking met de vakgroep Sociale Agogiek (UGent), het onderzoek '*Schoolkinderen en hun opvang, wat leren ze ons over kwaliteit?'* af. Het onderzoek kwam tot stand in opdracht van Kind en Gezin en gaf concreet input bij de werkgroepen georganiseerd in het kader van de Staten-Generaal 'Opvang en Vrije Tijd van Schoolkinderen'. In 2015 zal VBJK de resultaten en aanbevelingen uit dit onderzoek in overleg met Kind en Gezin verder verspreiden. Dat zullen we doen via lezingen op studiedagen en publicaties van Vlaamse en internationale artikels. Sinds 2009 begeleidt VBJK de Brusselse Nederlandstalige IBO's in het realiseren van een buurtgerichte werking met nest- en webfunctie. Vanuit de vele ervaringen en opgebouwde (internationale) expertise zal VBJK meedenken en input geven aan de uitbouw van een vernieuwd opvanglandschap voor schoolgaande kinderen.
Beoogd resultaat	• verspreiding en disseminatie van de resultaten uit het onderzoek 'Schoolkinderen en hun opvang, wat leren ze ons over kwaliteit?' Werkwijze te bepalen in overleg met Kind en Gezin; • advies en input op overlegmomenten over een nieuw concept voor schoolkinderopvang.
Projectcoördinatie	Brecht Peleman

Projectuitvoering	Brecht Peleman en Caroline Boudry
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5 Internationale uitwisseling

Leren van Europese partners en Vlaamse expertise exporteren

5.1 Leren van Europese onderzoeken

5.1.1 Impact of continuing professional development in ECEC

Doelstelling	Op een objectieve en systematische manier wetenschappelijke evidentie geven over welke soorten van permanent leren en bijscholing positieve effecten hebben op kinderen en op de kwaliteit van de voorzieningen voor jonge kinderen.
Proces	Het Eurofound-project werd afgerond eind 2014. In 2015 zullen de resultaten van deze belangrijke studie in Vlaanderen en in Europa gedissemineerd worden. In Vlaanderen zullen publicaties worden geschreven waarin de wetenschappelijke evidentie voor het coachingproject van de PTO's zal uitgewerkt worden. Daarnaast zal er in tal van lezingen en naar beleidsmakers op deze wetenschappelijke onderbouwing worden gewezen. Binnen Europa en Canada staan er lezingen over dit onderwerp op de agenda en zal een internationale publicatie worden voorbereid. De resultaten van dit onderzoek zullen ook besproken worden op de studiedag over ECEC in Europa, die in het voorjaar wordt gepland.
Beoogd resultaat	• publicaties in verschillende talen over resultaten van Eurofound-onderzoek en het geven van lezingen in binnen- en buitenland; • keynote en workshop op studiedag over ECEC-onderzoek en beleid in de EU.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Brecht Peleman en Jan Peeters
Financiering	Organisaties die VBJK uitnodigen en het partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5.1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving

Doelstelling	Onderzoek naar relaties tussen de kwaliteit in voorschoolse voorzieningen en het effect op de prestaties in het secundair onderwijs.
Proces	In 2014 werd de studie opgeleverd en eind november werd ze op de bookshop van de Europese Commissie geplaatst en zodoende over Europa verspreid. In 2015 zal VBJK worden gevraagd om, in Vlaanderen en in heel Europa, de resultaten van deze belangrijke studie te komen toelichten. In Vlaanderen zal dit onder meer gebeuren op de studiedag in de Kind en Gezin-Academie over ECEC in Europa, waar ook het Eurofound-onderzoek

	zal worden toegelicht. Daarnaast zullen verschillende publicaties worden geschreven over dit ECEC-ESL project.
Beoogd resultaat	Wetenschappelijke en semiwetenschappelijke publicaties, lezingen in binnen- en buitenland en een studiedag.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Hester Hulpia en Jan Peeters
Financiering	Organisaties die VBJK uitnodigen en het partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5.1.3 Inclusion in ECEC

Doelstelling	VBJK levert een inhoudelijke bijdrage aan het onderzoek van Eurofound, gecoördineerd door PPMI: 'Additional resources in Early Childhood Education and Care for the Inclusion of Children'. In dit onderzoek worden goede prakrijken beschreven die bijdragen tot een betere toegang tot ECEC-diensten voor groepen die nog al te vaak deze toegang missen.
Proces	VBJK was betrokken bij de studie van Eurofound rond inclusie van bepaalde kwetsbare groepen in ECEC. VBJK werkte mee aan de case study van kinderen uit maatschappelijk kwetsbare groepen. VBJK leverde informatie over bestaande goede praktijken en schreef een casestudy uit die als model zou gaan dienen voor de anderen De publicatie van het rapport is voorzien voor begin 2015. VBJK zal mee instaan voor de disseminatie van de inhoud ervan, volgens de planning die Eurofound daarvoor voorziet.
Beoogd resultaat	• de case study, die VBJK uitwerkte over sociale functie van kinderopvang in Brussel, zal deel uitmaken van een publicatie van Eurofound; • VBJK zal bijdragen tot het verspreiden van relevante informatie en beleidsadviezen uit dit rapport.
Projectcoördinatie	Jan Peeters en Geert Van Hove (UGent)
Projectuitvoering	Veerle Vervaet en Ankie Vandekerckhove
Financiering	Eurofound

5.2 *Europese innovatieprojecten*

5.2.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years

Doelstelling	Relevante thema's binnen ECEC, met de focus op kinderen met een achtergrond van migratie en / of armoede, onder de aandacht brengen van de beleidsverantwoordelijken in Europa en de VS.
Proces 	De Koning Boudewijnstichting heeft VBJK als partner aangeduid voor de inhoudelijke uitwerking van het project Transatlantic Forum on Inclusive Early Years, dit samen met het Migration Policy Institute (VS). Dit project wordt mogelijk gemaakt door de inbreng van meerdere stichtingen in Europa en de VS. VBJK en MPI werken samen aan de organisatie van een samenhangend geheel van zeven conferenties rond verschillende grote vraagstukken, zoals: toegankelijkheid, professionalisering en curriculuminnovatie,

	ouderbeleid, meertaligheid en meervoudige identiteit, evaluatie … . VBJK en MPI staan in voor het uittekenen van de inhoudelijke lijnen en het contacteren van de meest relevante sprekers. In 2015 volgen nog conferenties rond Geïntegreerde diensten (Dublin, januari 2015) en Meertaligheid en meervoudige identiteit (US, juni 2015). Een slotconferentie wordt voorzien voor eind 2015 of begin 2016.
Beoogd resultaat	Twee high-level meetings over geïntegreerde diensten en meertaligheid en meervoudige identiteit met telkens een zestigtal beleidsmensen en onderzoekers / experts.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Jan Peeters, Ankie Vandekerckhove en Michel Vandenbroeck
Financiering	Koning Boudewijnstichting

5.2.2 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA

Doelstelling	Ondersteunen van competentieontwikkeling en professioneel leren in een context van diversiteit via de Wanda-methodiek in Tsjechië, Hongarije, Kroatië en Slovenië.
Proces	Het project begon in 2013 en eindigt in augustus 2015. In 2013 en 2014 werden na een selectieprocedure vier NGO's geselecteerd uit vier landen binnen het ISSA-netwerk: *Step by Step* in Tsjechië, *Partners Hungary Foundation* in Hongarije, *Open Academy Step by Step* in Kroatië en *Educational Research Institute Step by Step* in Slovenië. Daarna vonden verschillende trainingen en online intervisiemomenten plaats, die de deelnemers uit de verschillende landen ondersteunden in het gebruiken van de methode van waarderende praktijkanalyse. Hun ervaringen en feedback werden gebruikt om het bestaande Wanda-handboek (booklet) aan te passen en te verrijken en om enkele nieuwe onlinematerialen voor begeleiders uit te werken. Aan het eind van 2014 was een eerste versie van de vernieuwde booklet klaar. In 2015 zullen de analysebegeleiders, uit de vier deelnemende NGO's, verder ondersteund worden via online intervisies. De vernieuwde booklet zal verder op punt worden gezet, alsook de specifieke onlinematerialen en aanvullende filmfragmenten. Via artikels, conferenties … zullen het proces en de resultaten van het project gedissemineerd worden.
Beoogd resultaat	• ISSA-leden uit de vier NGO's implementeren Wanda in hun werking; • aangepaste en gecontextualiseerde Wanda-booklet (internationaal); • aanvullende onlinematerialen en filmfragmenten; • artikels en lezingen over het project en de methodiek.
Projectcoördinatie	Caroline Detavernier (Arteveldehogeschool), Mihaela Ionescu (ISSA) en Jan Peeters
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Nima Sharmahd, Brecht De Schepper (Arteveldehogeschool) en Sofie Vastmans (Arteveldehogeschool)
Financiering	Europees Sociaal Fonds

5.2.3 Enhancing quality in early childhood education and care through participation (EQUAP)

Doelstelling	De kwaliteit in ECEC verhogen door een verder doorgedreven besef van en kennis over het betrekken van ouders in de kinderopvang en het kleuteronderwijs.
Proces	Het project loopt van november 2014 tot september 2017 en wordt gecoördineerd door SERN, the Sweden Emilia Romagna Network. VBJK is één van de tien partnerorganisaties. Betrokken landen zijn Italië, België, Zweden, Slovenië, Portugal, Griekenland en Letland. In dit project wordt tegelijk op verschillende lijnen en aan verschillende deeldoelstellingen gewerkt, met het oog op een maximale uitwisseling tussen onderzoekers en praktijkmensen. VBJK zal bij alle onderdelen betrokken zijn. Onderdelen van het project zijn: • identificeren, testen en mainstreamen van goede praktijken van ouderbetrokkenheid, specifiek in een context van diversiteit; • werken aan competentieverhoging betreffende ouderbetrokkenheid bij het personeel in de kinderopvang en het kleuteronderwijs, met name door middel van 'job shadowing' (het leren van elkaars praktijk in de verschillende projectlanden); • verbeteren van de integratie en interacties tussen alle betrokken belanghebbenden (kinderen, ouders, praktijkmensen, onderzoekers, buurt ...); • ontwikkelen van indicatoren voor het proces van ouderbetrokkenheid, als basiselement in kwaliteit.
Beoogd resultaat	Rapport met bestaande inspirerende praktijken en materialen van ouderbetrokkenheid.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet en Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Katrien Van Laere en Ankie Vandekerckhove
Financiering	EU (via SERN)

5.3 Internationale netwerken

5.3.1 ISSA

Doelstelling	De actieradius van VBJK uitbreiden naar de nieuwe lidstaten en naar de kandidaat-lidstaten binnen de EU, met het oog op samenwerkingsverbanden binnen Europese en internationale projecten.
Proces	VBJK is nu een full member van dit grote netwerk en is tevens actief, onder andere binnen 'When Wanda meets ISSA'. Een vrijwilligster binnen VBJK is verkozen tot lid van het 'program committee' van ISSA en zal vanaf 2015 een actieve rol spelen binnen het netwerk. Dit zal VBJK toelaten om actief te participeren en fondsen te verzamelen voor projecten die binnen het netwerk worden opgezet. VBJK is tevens verkozen lid van de Raad van Bestuur van ISSA.
Beoogd resultaat	Nieuwe projecten indienen, in samenwerking met ISSA, bij Europa of bij Foundations.
Projectcoördinatie	Jan Peeters

Projectuitvoering	Chris De Kimpe en Nima Sharmahd (vervanger: Brecht Peleman)
Financiering	Open Society Foundation, lonen ESF en partnerschapsakkoord

5.3.2 Eurochild

Doelstelling	Door het lidmaatschap van Eurochild blijft VBJK enerzijds op de hoogte van de ontwikkeling in ECEC op Europees niveau en anderzijds kan VBJK mee richting geven aan het beleid van Eurochild op specifieke thema's in ECEC. Binnen dit grote netwerk kan VBJK ook contacten uitbouwen en onderhouden met relevante actoren uit heel Europa, wat gezamenlijke projecten kan inleiden.
Proces	VBJK volgt de activiteiten van Eurochild op en neemt, waar aangewezen, deel aan vergaderingen en conferenties. VBJK doet tevens een inbreng in bevragingen van Eurochild, bijvoorbeeld over de te stellen prioriteiten in Early Years Education and Care.
Beoogd resultaat	• geïnformeerd blijven over en actief deelnemen aan discussies en acties over ECEC binnen de context van de EU; • uitbouwen van het eigen netwerk via andere leden van Eurochild.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5.3.3 Children in Europe

Doelstelling	'Children in Europe' is een samenwerkingsverband tussen Europese experten en uitgevers over de voorzieningen voor jonge kinderen (0-10 jaar) en hun gezinnen. Het doel is een forum te creëren binnen Europa voor de uitwisseling van ideeën en praktijkervaringen en voor de uitwisseling van informatie voor beleidsmakers en praktijkmedewerkers. Dit gebeurt onder andere via de uitgaven van het tijdschrift Children in Europe. Het forum wil bijdragen tot de ontwikkeling van het beleid voor jonge kinderen en de praktijk op Europees, nationaal, regionaal en plaatselijk niveau.
Proces	Het tijdschrift Children in Europe richt zich tot iedereen die werkt met jonge kinderen binnen de sector ECEC en tot studenten en lesgevers uit de bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind en het kleuteronderwijs. Tweemaal per jaar woont VBJK de Editorial Boards bij, waarop de nummers voorbereid worden. Daarnaast publiceert de groep ook een reeks dossiers (vb. democratie, participatie, toegankelijkheid ...). Nu de Nederlandse partner Childcare International de medewerking stopzette in 2014, dient de uitwerking van een Nederlandstalige versie herbekeken te worden. Na onderzoek van verscheidene pistes en gezien de geringe overlevingskansen van een Nederlandstalige versie, zal in 2015 verder overleg binnen het netwerk meer zicht moeten bieden op de kansen om het tijdschrift in het Engels uit te geven of eventueel

	uitsluitend online aan te bieden. De kerngroep van het netwerk zal ook alternatieve financiering dienen te zoeken, gezien de Bernard Van Leer stichting dit project niet langer financieel ondersteunt.
Beoogd resultaat	Jaarlijkse uitgave van twee nummers in een vijftiental verschillende talen.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Jan Peeters en Ankie Vandekerckhove
Financiering	Bernard van Leer Foundation en partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6 Adviesverlening

MeMoQ - Meten en Monitoren van de Kwaliteit in de Kinderopvang voor baby's en peuters
MeMoQ is een onderzoek in opdracht van Kind en gezin en in samenwerking met het Expertisecentrum Ervaringsgericht Onderwijs van de KU Leuven.
Het project realiseerde inmiddels het pedagogische raamwerk voor de kinderopvang van baby's en peuters. Daarnaast wordt er een wetenschappelijk instrument ontworpen voor de meting van de pedagogische kwaliteit, en wordt hiermee ook een nulmeting uitgevoerd. Tot slot worden ook twee afgeleide instrumenten gemaakt: een voor de kwaliteitsbeoordeling door de inspectie en een voor de bevordering van de kwaliteit door pedagogische begeleiders.
VBJK is lid van zowel de klankbordgroep van MeMoQ als van de interne klankbordgroep van MeMoQ.

Stuurgroep kleuterschool in diversiteit, vzw EVA
Vzw EVA en Elmer vzw in Brussel ambiëren een kleuterschool in diversiteit voor te bereiden en op te starten, met de bedoeling een meer geïntegreerd opvoedingsaanbod te kunnen aanbieden voor kinderen tussen 0 en 6 jaar. Op die manier kunnen kinderen met een stevige basis starten aan het Nederlandstalige lager onderwijs in Brussel.
Dit project wil een school bouwen die een fijne plek is voor kinderen, ouders en begeleiders. Een plek waar kinderen, ouders en begeleiders 'samen school maken'.
VBJK, met name Katrien Van Laere, neemt vier keer per jaar deel aan de stuurgroep van dit project voor inhoudelijke adviesverlening.

Lokaal Overleg Kinderopvang, Stad Gent
De coördinator is voorzitter van het Lokaal Overleg Kinderopvang in Gent.

Project 'Op(ge)vangen: werken aan toegankelijkheid voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen', Arteveldehogeschool
Vertrekkend vanuit de sociale functie van kinderopvang en de hardnekkige problemen betreffende toegang voor bepaalde kwetsbare groepen, stelt de Arteveldehogeschool zich bepaalde onderzoeksvragen bij deze realiteit. Hoe werden opvangpraktijken aangepast aan de noden van diverse groepen? Op welke wijze zal de uitvoering van het nieuwe decreet Opvang van Baby's en Kleuters hierop inspelen? Welke problemen en vragen stellen zich in concreto? Welke praktijken kunnen inspirerend zijn? Wat zijn kansen en uitdagingen? Met de ingewonnen informatie zal een publicatie gecreëerd worden, waarin bepaalde elementen worden uitgewerkt die kunnen bijdragen tot een positieve aanpak van dit probleem. Tegelijkertijd zal men werken aan de ontwikkeling van een 'toegankelijkheidsscan' en wordt er een studiedag gepland waarin de onderzoeksresultaten voorgesteld worden in de context van het gewijzigde beleid.
VBJK engageerde zich om inhoudelijk advies te verlenen.

Stuurgroep sociale functie, Kind en Gezin
Het doel van deze stuurgroep is de bestaande expertise over dit thema te bundelen en feedback te geven op het beleid van Kind en Gezin. VBJK participeert actief aan deze stuurgroep. De inbreng van VBJK komt enerzijds uit de eigen kennis op basis van projecten over dit thema en anderzijds als stem van de intervisiegroep sociale functie.

Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen, REWARD
Het doel van dit onderzoeksproject is nieuwe strategieën ontwikkelen om gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen te bevorderen. Het project wordt geleid door een wetenschappelijke stuurgroep vanuit vier universitaire faculteiten (Psychologie en Pedagogische Wetenschappen UGent, Bio-Ingenieurswetenschappen UGent, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen UGent en Communicatiewetenschappen KULeuven)
VBJK is als partner betrokken bij Work Pack 1 dat focust op peuters en kleuters.
VBJK biedt advies bij de implementatie van de resultaten binnen de sector van het jonge kind.

BIEM project, Stad Gent
VBJK is lid van de stuurgroep van dit project over Brugfiguren voor inter-Europese Migratie in het basisonderwijs in vrije en stedelijke scholen in Gent. VBJK wil, via deelname aan de stuurgroep, de link leggen met de ervaringen die binnen het ISSA-netwerk sinds lange tijd zijn opgebouwd in het werken met Romakinderen en hun ouders en die nu binnen het REYN-netwerk zijn samengebracht.

7 Communicatie

7.1 Strategisch communicatieplan

Doelstelling	Het communicatieplan dat in 2014 ontwikkeld werd, dient omgezet te worden in reële projecten en producten.
Proces	Het communicatieplan is ambitieus voor een organisatie als VBJK en zal gezien de financiële context niet volledig uitgevoerd kunnen worden. In 2015 zullen de prioriteiten bepaald worden en een gefaseerde uitvoering worden uitgetekend. Het herwerken van de VBJK-website en het introduceren van VBJK op sociale media zal daarbij centraal staan.
Beoogd resultaat	• een gerichte communicatie die de projecten en werking van VBJK gerichter en efficiënter uitdraagt; • het inzetten van de juiste communicatietools en -technieken om de informatie en resultaten sneller bij de juiste doelgroepen te brengen.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Mike De Cloedt, Jan Peeters, Ellen Rutgeerts, Brecht Peleman en Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

7.2 KIDDO

Doelstelling	KIDDO wil hét pedagogisch vakblad zijn voor álle medewerkers van voor- en buitenschoolse opvang. Kinderbegeleiders in de gezins- en

	groepsopvang, coördinatoren en pedagogisch coaches, maar ook studenten en docenten vinden in elke uitgave een mix van artikels met aandacht voor pedagogiek en praktijk. Via verhelderende en verdiepende reportages en interviews wil KIDDO 'interesting practices' zichtbaar maken voor iedereen die bij kinderopvang betrokken is.
Proces	Onder de huidige vorm, in samenwerking met SWP Uitgeverij, bestaat KIDDO 15 jaar. Elk jaar opnieuw verschenen acht nummers in full colour van 40 à 44 pagina's. KIDDO bleef ondertussen verder evolueren. Dit zijn de meest recente ontwikkelingen: • Er komen regelmatig nieuwe rubrieken. Bijvoorbeeld: 'High Five' (in plaats van 'Binnengluren bij'), 'Waarom? Daarom!' (in plaats van 'Kinderkwesties'), een column over toneelactiviteiten in de buitenschoolse kinderopvang … • In nauw overleg met Kind en Gezin besteedde KIDDO in de Vlaamse wisselkatern het hele jaar door aandacht aan de nieuwe regelgeving volgens het decreet Opvang Baby's en Peuters. • KIDDO brengt ook regelmatig themanummers uit. Naar aanleiding van de 15e verjaardag was KIDDO 3 een feestelijke editie met een terug- en vooruitblik op ontwikkelingen in de kinderopvang. KIDDO 6 was gericht op studenten in de opleiding kinderzorg, het volwassenenonderwijs en de bacheloropleiding. • De rubriek 'De pedagogische visie van …' waarin verschillende theoretische kaders uit pedagogiek en psychologie aan bod komen, wordt omwille van de grote interesse voortgezet. Omwille van besparingen en een dalend aantal abonnees in de Nederlandse kinderopvang is, in samenspraak met SWP Uitgeverij, beslist om jaarlijks zes in plaats van acht nummers te publiceren. De compensatie voor de KIDDO-lezer bestaat uit meer 'content' op www.kiddo.net. Met behulp van een wachtwoord kunnen abonnees pedagogische dossiers raadplegen (gebundelde KIDDO-artikels, aangevuld met boekfragmenten en filmmateriaal). Per KIDDO-nummer komen online ook enkele tips om een welbepaald artikel uit het gedrukte nummer te gebruiken bij teamoverleg, begeleidingswerk en opleidingen. Daarnaast willen we het lezerspubliek verbreden. Om de evoluties in het werkveld te volgen, wordt de redactieraad uitgebreid met mensen die een link hebben met het kleuteronderwijs, de buitenschoolse opvang, inclusieve kinderopvang, pedagogische en taalondersteuning … Het is de bedoeling om met de inbreng van nieuwe redactieraadleden in te zetten op onderwerpen die geschikt zijn voor pedagogisch coaches, voor begeleiders buitenschoolse opvang, voor de brug tussen opvang en kleuteronderwijs, enzovoort. In KIDDO Nederland wordt de aparte GO!-katern (dit is een extra bijlage

	voor Nederlandse onthaalouders) geïntegreerd. Een welkome evolutie, omdat op deze manier de gezinsopvang extra aan bod kan komen in KIDDO.
Beoogd resultaat	KIDDO wil de overgang van acht naar zes nummers in Vlaanderen zo goed mogelijk laten verlopen. We zetten in op communicatie over het tijdschrift en zorgen tegelijkertijd voor sterke inhoud waarmee KIDDO een ruim (verruimd) lezerspubliek wil aanspreken.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts en Caroline Boudry
Financiering	SWP Uitgeverij (redactionele uitgaven) en het partnerschapsakkoord Kind en Gezin (coördinatie)

7.3 KIDDOdagen 2015

Doelstelling	Begeleiders en verantwoordelijken, onthaalouders en dienstverantwoordelijken, ouders, studenten en docenten uit heel Vlaanderen samenbrengen rond een thema dat hen prikkelt in hun professionele handelen.
Proces	Deze editie van de KIDDOdagen zal inspelen op de actualiteiten via lezingen en tal van workshops. De artikelenreeks 'Pedagogen' zullen het uitgangspunt vormen om het pedagogische raamwerk voor kinderopvang van baby's en peuters te concretiseren naar het werkveld.
Beoogd resultaat	De KIDDOdagen 2015 vinden plaats op zaterdag 25 april in de Kind en Gezin-Academie te Brussel en op dinsdag 5 mei in het congrescentrum Het Pand te Gent.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts en Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry (VBJK), Mike De Cloedt (VBJK), Katelijne De Brabandere (VCOK), Liesbeth Lambert (VCOK)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

vbjk

Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen
Centre for Innovation
in the Early Years
Centre d'Innovation de
la Petite Enfance

a Raas Van Gaverestraat 67A
9000 Gent, Belgium/Belgique
t +32 (0)9 232 47 35
f +32 (0)9 232 47 50
e info@vbjk.be w www.vbjk.be